יודען געדענקט! דער קאמף קעגען רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד — דויערט

NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 100 | Łódź, Czwartek, 30 kwietnia 1936 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. p. zt. 106. | לאדז, דאנערשטאג פ׳ אח״ק ח׳ איר תרצ״ו

ענגלאנד, פראנקרייך, בעלגיען
זענען אייניג בנוגע דעם קוועסטיאנאר פאר דייטשלאנד

[לאנ]דאן, 29 (ספ. טעל.)
...ינט אינפארמאציע אויף דער פערזאמלונג פון ...טט איז ארומגערעדט געווארען די פראגע ... קוועסטיאנאר פאר דייטשלאנד. קיין ענדגיל־...עצייונג איז נישט אנגענומען געווארען, אזוי ...ם וועט מוזען פארקומען נאך א זיצונג. ...ער קוועסטיאנאר זאל ארויסגעשיקט ווערען ...טאג, אדער שבת. ...נוגע דעם אינהאלט זייענען נישט פאראן הלוקי דעות צווישען ענגלאנד, פראנקרייך און ...ען דער מינ. אידען בעמיהט זיך נאר, אז די ...ן זאלען געשטעלט ווערען אין זיין רעדאק־... די דאזיגע פראגען וועלען געשטעלט ווערען ...ייסט פון איינינקייט. זיי וועלען זיין געטריע און ... נישט דערלאזט ווערען צו קיין שום ספק־דיגקייט אין די פונקטען, וועלכע די ענגלישע רעגירונג וויל אויפקלערען.

דער קוועסטיאנאר איז קודם כל נוגע: 1) די פעלקער־ליגע און די פעסטשטעלונג, צי דייטשלאנד ווינשט זיך, אז דער פאקט זאל אפגעטיילט ווערען פונם ווערסאילער טראקטאט, 2) דעם זיכערהייטס־פראבלעם אויף מערב, 3) די פראבלעמען פון זיכערקייט אויף מזרח.

לעת עתה איז נישט פעסטגעשטעלט געווארען, צי, און אין וואס פארא פארם עס וועט אוועקגעשטעלט ווערען די פראגע בנוגע דער גלייכבערעכטיגונג אויפ׳ן געביט פון קאלאניעס.

פאריז, 29 (ספ. טעל.)
די פראנצויזישע מאסגעבענדע קרייזען — לויט ווי עס אינפארמירט די „עוור“ — זענען דעצידירט נישט אפצוטרעטען דייטשלאנד וואסער נישט איז קאלאניע אדער טעריטאריום, וואס געפינט זיך אונטער א מאנדאט.

אין דער דאזיגער פראגע האלט מען אויף קוועדיו ארסיי, אז דאס קאלאניאל־פראבלעם דארף בעטראכט און געלעזט ווערען בעתן אלגעמיינעם רעגולירען פון דעם גאנצען סכום פראגען מיט דייטשלאנד, אזוי אז די לעצטע זאל זי שפעטער נישט דארפען בעריהרען.

אין דעם פאל איז מען אין די קרייזען פולשטענדיג מסכים מיט דער ענגלישער דאקטרינע וועגען דער פונאנדערטיילונג פון רויה־שטאפען און די אפזאץ־מערק.

ארום די וואהלען אין פראנקרייך

פאריז, 29 (ספ. טעל.)
די פאראויסזעהונגען פון דער פראנצויזישער פרעסע וועגען דער באלאטאזש־אפשטימונג זענען נישט אינגאנצען איינהייטליך. די פרעסע איז אבער מסכים דערמיט, אז דער צוקונפטיגער פארלאמענט וועט ציילען מעהר קאמוניסטען און סאציאליסטען, ווי דער בידאיצטיגער. די קומענדיגע קאמוניסטישע עפעקטיוון ווערען בערעכנט אויף 40 ביז 60 דעפוטירטע — די סאציאליסטישע — אויף 120 ביז 140.

אויב די סאציאליסטען זאלען זיגען דעם קומענדיגען זונטאג, וועלען זיי זיין די צאהלרייכסטע גרופע אינ׳ם פארלאמענט, ווייל אין אלגעמיין ווערט פאראויסגעזעהן, אז די ראדיקאלען וועלען העכסטענס דערגרייכען די צאהל — 120.

פאריז, 29 (ספ. טעל.)
דער גענעראל־סעקרעטאר פון דער קאמוניסטישער פארטיי, מאריס טארעס האט אין א פריוואט־געשפרעך אין די פארלאמענט־קולוארען דערקלעהרט, אז זיין פארטיי האט נישט בדעה אנטיילצונעהמען אין דער רעגירונג פונ׳ם פאלקס־פראנט, אויב דער סוקצעס פון דער דאזיגער פארמאציע וועט בעשטעטיגט ווערען ביי די באלאטאזש־וואהלען. די קאמוניסטישע פארטיי וועט אפילו ביים דערציילען 60 מאנדאטען, אונטערשטיצען בלויז אזא רעגירונג, וואס וועט זיך אריענטירען אויף לינקער, ווי דער איצטיגער קאבינעט, און וואס וועט אויספיהרען א פראגראם, אויסגעארבייט דורכ׳ן פאלקס־פראנט.

נאכ׳ן טויט פון עגיפטישען קעניג

ווארשא, 29 (טעלעפאניש)
מחמת׳ן טויט פונ׳ם קעניג פואד, האט דער מלוכה־פרעזידענט ארויסגעשיקט פאלגענדע דעפעשע:

זיין קעניגליכער מאיעסטעט, פארוק 1, קעניג פון עגיפטען, קאירא.

אין דעם אומגליק, וואס האט אזוי שווער געטראפען זיין קעניגליכע מאיעסטעט און זיין פאלק, בעט איך אויפצונעהמען די ריהרענדע אויסדריקען פון טיפען און אויפריכטיגען מיטלייד און אנטייל, וועלכען איך נעהם צוזאמען מיט׳ן פוילישען פאלק אינ׳ם גרויסען טרויער פון עגיפטען.

(—) איגנאצי מאשטשיצקי.

קאאירא, 29 (ספ. טעל.)
אין אזענד איז פארגעקומען דאס פייערליכע אריבערטראגען אויף א לאפעטע פונ׳ם קעניג פואדס טויטען קערפער פונ׳ם פאלאץ קובבעה אינ׳ם פאלאץ אבדין אין קאירא. אין דער פייערליכקייט האט זיך בעטייליגט דאס פאלק.

די שיף, אויף וועלכער דער יונגער קעניג פארוק וועט מארגען אפשוימען קיין עגיפטען, וועט עקסקארטירט ווערען אויפ׳ן קאנאל לאמאנש דורך 2 בריטישע טארפעדא־שיפען.

דער קעניג עדוארד דער 8־טער האט פערארדענט, אז אינ׳ם טאג פונ׳ם קעניג פואד׳ס לויה זאלען אויף אלע עפענטליכע געביידעס הענגען האלב־אראפגעלאזטע פעהנער.

פריינד
יונה שפער
צוליב׳ן טויט פון זיין
פאטער נ״ע
אונזער הארציגסטען מיטגעפיה!
רעדאקציע און אדמיניסטראציע
פון „נייעם פאלקסבלאט“

אונזער ווארט
אינ׳ם פערמעסט

אין „עפענטליכען“ אנטיסעמיטיזם פון דער פוילישער ענדעקישער פרעסע איז איצט צו פערנאטירען א כאראקטעריסטישע ערשיינונג, דהיינו — דעם וועלען איבעריאגען זיך אין ווילדען משוגענעם יודען־האס.

א מין קאנקורס־פערמעסט פון שטעט און שטעטלעך, אין וועלכע די פראווינץ, די געווענליך נאכמאכערישע און נאכקריכערישע נאך די סעזאן־מאדעס פון דער הויפט־שטאט — בעמיהט זיך מיט כל־הכוחות און מיט א נשמה־פאכעניש איבערצויאגען.

דאס ווילדע געיעג גייט אן מיט׳ן גאנצען פינסטערן טעמפעראמענט און אימפעט, און עס האט א משונה׳דיגען פנים־חוזק —

ס׳איז פונקט ווי אנ׳אלטע, אויסגעדינטע פערראצטע און פערהערענדיגע הראזשקארסקע קליאטשע וואלט זיך מיט איהרע רעומאטישע פיסלעך בעמיהט איבערצויאגען א מאדערנעם אויטאמאביל...

ס׳איז גראטעסק - לעכערליך, ס׳איז נאאיוו, אבער גלייכצייטיג איז עס אויך טראגיש אין דער הילפלאזער אנשטרענגונג.

קוילערט זיך איצט אויף אלע וועגען די „געדרוקטע עפענטליכע מיינונג“, און שטייגט זיך, ווי געזאגט, איבער אין טפשות און וואראכזריות.

ווי עס ווייזט זיך ארויס, וויל אבער גראדנא נישט ארויסלאזען די בכורה פון איהרע הענד — זי, די שטאט האט דאך אין דער הינזיכט, ווי בעקאנט, געטון א „פיאנערישע ארבייט“, און דעריבער איז עס נישט קיין חידוש, ווען מיר לייענען אין „גראדיענסקי עקספרעס פאראנני“, אז —

„קיינער וועט שוין די יודען נישט אפראטעווען (געמיינט אין דער גאנצער וועלט!), ווייל אלע כוחות פון דער וועלט ווערען ביסלעכווייז געווענדעט געגען זיי. דער טראגישער דור פיהלט, אז די ווירקונגס־קרעפטען פון לעבען שטויסען אין אפגרונט אריין אט די פערהאסטע בעשעפענישען, וואס ווארפען אן אנ׳אימה אויף דער מענשהייט“.

— ריכטיג — אנ׳אימה! עס ווערט פשוט אונהיימליך ווען — דער נאר, דער האלבער נביא „פראפעציייט“ אינם פערמעסט פון זיין ציניש־קוילעבדיגער טפשות!

ב.

טאג - טעגליך
...ווענדט זיך אין ענגלאנד

...ן שייכות מיט די קלאגען וועגען דער שפאל־...אן עסטרייכישען קאפיטאל און דער מייגונגס־...ערענהייט צווישען שטארהעמבערג׳ן און דעם ...ערשיניג, שטרייכט אונטער דער דיפלאמאטי־...ער קארעספאנדענט פון דער לאנדאנער „מארנינג פאסט“, אז אין לאנדאן און פאריז רעכענט מען ...ט מיט דער מעגליכקייט פון א נאציאנאל־סא־...יסטישער איבערקעהרעניש אין עסטרייך, וואס ...ם זאל געשעהן גאר בקרוב.

...איף וויפיל די דאזיגע מעגליכקייט איז בערעכ־...ט, וועט בלי ספק נויטיג זיין די הילף פון ענג־...ד, אום צו דערהאלטען די אומאפהענגיגקייט ... עסטרייך, און הגם די פראגע עסטרייך געפינט ... נישט אויף דער טאג־ארדנונג פון דער נאָ־...ענטער זיצונג פון דעם פעלקער־ליגע־ראט, וועט ...אך דיסקוטירט ווערען אויף דער סעסיע.

...מ׳קאן זיך משער זיין, אז פראנקרייך וועט זיך ...דן צו דער בריטישער רעגירונג מיט דער ...אגע, ווי אזוי רעכענט זי צו האנדלען, אויב דער ...אנשלוס וועט ווערען פערווירקליכט, און פון דער ...ענער תשובה וועט אין א בעדייטענדער מאס ...הענגיג זיין די אריענטאציע פון פראנקרייכס אויס־...ן־פאליטיק, בפרט — אין בעצוג צום איטאליע־...דאביסינישען קריג. אויב פראנקרייך זאל בע־...שען ווייטער אנווענדען סאנקציעס, וועלכע זאר ...ערפיהרען איהר האנדעל צו ערנסטע היזקות, ... די פראנצויזישע רעגירונג געצוואונגען זיין צו ...ען א פאליטישע קאמפענסאציע, און די איינ־...ם מלוכה, וואס קאן די קאמפענסאציע געבען, ...ענגלאנד. לעת עתה האט זיך ענגלאנד נישט אנ־...ירט אין עסטרייכישע פראגען, אבער די שטע־... פון נישט־אנגאזשירען זיך אין דעם פאל איז ... ווייט אין א סתירה מיט דער פאליטיק פון ...לאנד לגבי איטאליען, אז עס וועט שווער זיין ... איהר צו פערבלייבען, ווען דאס עסטרייך־פראגע ...ס ווערט אקטועל און דרינגענד, ובפרט דערפאר ... ווייל איטאליען איז איצט אינגאנצען אריינגע־...ן אין אביסיניען...

...דאס וואָרט האט ענגלאנד, וועלכע קאן איצט ... איינציגע אפווענדען די געשעפענטיגע ברוינע ...פן פון עסטרייך.
ב.

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז געשטארבען מיין ליבער מאן, אונזער טייערער פאטער, ברודער, איידעם און שוואגער
ב״ר יודעל ז״ל
נ״ע לעאן כוואט
אין עלטער פון 56 יאהר.
די לוי׳ קומט פאר היינט, דאנערשטאג, דעם 30 אפריל 1936, 2 א זייגער נאכמ. פון טהרה־הויז, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער
פרוי, זיהן, ברודער און פאמיליע.
ט׳בעט נישט בעלייגען קיין קאנדאלענץ־וויזיטען.

נאך לאנגע שווערע ליידען איז געשטארבען אונזער לאנגיעהריגער אקטיווער
פערוואלטונגס־מיטגליד
נ״ע לעאן כוואט
אין פערשטארבענעם פערלירען מיר א זאהר טיכטיגען מיטארבייטער מיט א זעהר עדלען כאראקטער. צו דער לויה, וועלכע קומט פאר היינט, דאנערשטאג, דעם 30 אפריל ד. י. 2 א זייגער נאכמיטאג פון טהרה־הויז, ווערען אלע מיטגלידער געבעטען פינקטליך צו ערשיינען, כדי אפצוגעבען דעם נפטר דעם לעצטען כבוד.
די פערוואלטונג פון „לינת החולים“ פאלודניאווא 19.

4 באמבעס האבן געכטן אויפגעריסן אין יפו
די באמבעס שטאמען פון דייטשלאנד

ירושלים, 29 (יט״א טעלעגראפיש)

היינט האבן אראבער געווארפן 4 באמבעס אין יפו.

איין באמבע האט אויפגעריסן נעבען א רעגירונגס־געביידע, א צווייטע האט פולשטענדיג דעמאלירט א יודיש געשעפט.

נאך א באמבע האט אויפגעריסן צווישען יפו און תל־אביב. עטליכע הייזער זענען בעשעדיגט געווארען.

ווי ס'איז פעסטגעשטעלט געווארען שטאמען די באמבעס פון דייטשלאנד.

מ'עוואקואירט יודען פון א ירושלים'ער פארשטאט

ירושלים, 29 (יט״א טעלעגראפיש)

פון דער פארשטאט וואסידיא, נישט ווייט פון ירושלים, זענען אלע יודען עוואקואירט געווארען קיין ירושלים.

דאס האט די פאליציי געטון צוליב די אראבישע אנפאלען.

ארעסטירט אנ'אראבער מיט געוועהר

ירושלים, 29 (יט״א טעלעגראפיש)

פאליציי האט פערהאלטען אנ'אראבער מיט געוועהר, דער אראבער איז ארעסטירט געווארען, דאס געוועהר איז קאנפיסקירט געווארען.

ווענדונג פון אראבער צום ענגלישען קעניג
ועגען דיזענהאפ'ן

ירושלים, 29 (יט״א טעלעגראפיש)

דער אראבישער שטרייק־קאמיטעט האט זיך געווענדעט צום ענגלישען קעניג מיט א ביטע, אפצורופען דיזענהאפ'ן אלס קאנסול אין ת״־אביב.

ועד הלאומי פראטעסטירט
געגען דער ערקלערונג פון קאלאניען־מיניסטער אין פארלאמענט

ירושלים, 29 (יט״א טעלעגראפיש)

דער ועד הלאומי האט איבערגעגעבען דער רעגירונג א פראטעסט געגען דעם קאלאניען־מיניסטערס ערקלערונג פון 23־טען אפריל. אין דעם פראטעסט ווערט אונטערגעשטראכען, אז דער מיניסטער האט נישט ריכטיג פארגעשטעלט דעם פערלויף פון די לעצטע געשעהענישען אין א״י. און פאדערען דערום א בעריכטיגונג.

אין ירושלים איז רוהיג
יודישע קרעמען נאר אלץ געשלאסען

ירושלים, 29 (יט״א טעלעגראפיש)

דער קרייז־קאמיסאר האט געמאלדען די יודישע סוחרים אין ירושלים, אז זיי קענען שוין עפענען די געוועלבער, ווייל ס'איז שוין פאלשטענדיג רוהיג.

דאגעגען האט דער קרייז־קאמיסאר פון יפו געראטען די יודישע סוחרים, וואס האבען געוועלבער צווישען יפו און תל־אביב, נישט צו עפענען די געוועלבער, ווייל ער קאן נישט זיכערן די רוה

ארעסטירט דעם אראבישען שטרייק־קאמיטעט

ירושלים, 29 (יט״א טעלעגראפיש)

אין נצרת זענען ארעסטירט געווארען אלע מיטגלידער פון אראבישען שטרייק־קאמיטעט. זיי ווערען בעשולדיגט אין ארגאניזירען די נעכטיגע אראבישע דעמאנסטראציע, בעת וועלכער 28 אראבער און 5 ענגלישע פאליציאנטען זענען פערוואונדעט געווארען.

דער שטרייק אין יפו'ער פארט
איז א שטערונג פאר דער תל־אביב'ער פראדוקציע

תל־אביב, 29 (יט״א טעלעגראפיש)

דער שטרייק אין יפו'ער פארט דויערט ווייטער. פונ'ם שטרייק ליידט שטארק די תל־אביב'ער פראדוקציע. א סך פאבריקען דארפען זיך געמוזט אפשטעלען צוליב מאנגעל אין רויה־שטאפען.

* * *

מארגען עפנט זיך דער מזרח־יאריד.

קאלאניען־מיניסטער האט נישט בדעה
צו רופען א יודיש־אראבישע קאנפערענץ ביים „רונדען טיש“

לאנדאן, 29 (יט״א טעלעגראפיש)

דער קאלאניען־מיניסטער האט היינט אין פארלאמענט ערקלערט, אז ער ווייס נאך נישט ווען די אראבישע דעלעגאציע וועט קומען קיין לאנדאן. דער וויזיט איז אפגעלעגט געווארען צוליב די אונרוהען אין ארץ־ישראל.

אויף דער אנפראגע פון א דעפוטאט, צי איז מעגליך צו רופען א יודיש־אראבישע קאנפערענץ ביים רונדען טיש, האט דער מיניסטער געענטפערט, אז ער זעהט נישט קיין נויטווענדיגקייט צו רופען אזא קאנפערענץ. ער האט אויך נישט קיין גרונד אפצורופען דעם בעזוך פון דער אראבישער דעלעגאציע אין לאנדאן.

מ'זאל מעגען פריי מיטנעהמען געלד קיין א״י

ווארשא, 29 (טעלעפאניש) אין שייכות מיט'ן דעקרעט וועגען די דעוויזען־בעגרענצונגען, רעכענט מען, אז די וואס פאהרען קיין פאלעסטינא אויף צו בעזעצען זיך דארט אויף שטענדיג, וועלען קענען אהין ארויספיהרען געלד אונבעגרעניצט.

שטורמישע בעראטונגען פון פון ז.ז.ז. אין ווארשא

ווארשא, 29 (טעלעפאניש)

נעכטען האבען זיך אין ווארשא בעראטען די טוער פון ז.ז.ז. פון גאנץ פוילען. די בעראטונגען זענען געווען זעהר שטורמיש. דער רעד האט זיך אבער ארויסגעזאגט פאר דער ביז־איצטיגער פאליטיק פון קאטשאלקאווסקי'ס רעגירונג — ובפרט אויפ'ן ווירטשאפטליכען געביט.

וועגען געפעלשטע וועקסלען

ווארשא, 29 (טעלעפאניש)

דאס העכסטע געריכט האט ארויסגעגעבען א וויכטיגען אורטייל אין דער פראגע פון געפעלשטע וועקסלען.

דאס געריכט האט נעמליך געפסקנט, אז א פערזאן, וועלכע וועט דעם וועקסעל־צאהלער, ביים אויסקויפען דעם וועקסעל, אפגעבען, אנשטאט דעם ריכטיגען א געפעלשטען וועקסעל, איז מחויב דעם זעלבען וועקסעל־צאהלער צוריקגעבען ס'געלד.

עפידעמיע פון פלעק־טיפוס אין פינלאנד

העלסינקי, 29 (ספ. טעל.)

אין מיטעל־פינלאנד איז אויסגעבראכען אן עפידעמיע פון פלעק־טיפוס. ס'זענען נאטירט געווארען 100 ערקראנקונגס־פאלען. די רעגירונג האט פארגעשטעלט דעם פרעזידענט א פראיעקט פון א פעראָרדנונג, וועלכע זעהט פאר אויסערגעוועהנליכע מיטלען צו ליקווידירען די עפידעמיע.

כינע לייקענט

שאנכאי, 29. (ספ. טעל.) כינעזישע אפיציעלע קרייזען לייקענען קאטעגאריש אפ די ידיעות וועגען דעם, אז עס עקזיסטירט א געהיימער אפמאך צווישען כינא און ראטען פערבאנד.

Dr. med. H. LUBICZ

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראנקהייטען

צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעלעפאן 141-32

עמפאנגס־שעה'ן 8-10, 12-2 און 5-8 אווענט

געדענקט, שטשעשליווי ביי

א גרויסער אויסוואהל פון אריגינעלע בילליגער און טאמאשאווער סחורות אויף אנציגער און פאלטענס פון די בעסטע קוואליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען

מיט 30% בילליגער

קומט און איבערצייגט אייך!

R. Szczęśliwy

לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5

טעל. 156-09.

נערענסט פראנט II שטאק.

פאר פייער און גנבות!

קאנט איהר אייך אסעקורירען אויף זעהר גינסטיגע בעדינגונגען.

קלינגט אן ביטע טעלעפ. 203-94

DR. MED. **H. Różaner**

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און סעקסועלע קראנק.

NARUTOWICZA 9, tel. 128-98.

נעמט אן פון 9–1 פארמ. און פון 5–9,

וויכטיג פאר דאמען

נאר 2 זל. ווערען פאר איבערגע־מאכט די עלטעסטע

היטען!

אויף גאנץ ניי ווי אויך נייע היטען צו

3.50

„TOLA“

23 Zawadzka 23

Dr. med.

Leon Familier

אינערליכע און קינדער - קראנקהייטען

6 שערפיען 37 (בענעדיקטא)

נעהמט אן פון 5—7 נאכמ.

Dr. med.

W. ŻADZIEWICZ

ספעציאליסט פאר אויערן, נאז, האלז און קעהלקאפף־קראנקהייטען

Piotrkowska 64, tel. 125-26.

נעמט אן פון 5–8 אווענד.

Dr. J. Herszfinkiel

ספעציאליסט פאר קינדער־קראנקהייטען

נעמט אן אין דער לעטשניצע „פאמאץ“ (אלעקסאנדראווסקא 1)

און ביי זיך אינדערהיים

זשעלאזנא 8a, טעל. 111-87.

דער שווערגעטראפענער פאמיליע עדעלשטיין צוליב'ן טויט פון זייער אונפערגעסליכע' מאן און פאטער

נ. ע.

יעקב מאיר עדעלשטיין

דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל.

זיים געטרייסט מיט המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

יעקב שלאמאוויטש און פרוי,
שמואל זשעלאנקא און פרוי,
נתן פיינהויז און פאמיליע.

דער שווערגעטראפענער

פאמיליע ריבקינד

צוליב'ן טויט פון זייער אונפערגעסליכען

נ״ע **יהושע ליב**

דריקט אויס דעם טיפסטען ביילייד

די פערוואלטונג פון „מכבי“ אין לאדז.

לעזט !!!!! אויפמערקזאם!

עס איז שוין אריין אין קראפט די נייע פרייזען פאר דרוק־ארבייט אין דער בעקאנטער און לאדז און אומגעגענד

שנעל־דרוקעריי

בראמבערג

לאדז, צעגעלניאנא 8

טעל. 255-09

וועלכע האט זיך שוין בעריהמט געמאכט מיט די שעהנע אויספיהרונג און סטעטישען צוזאמענשטעל

פיינע רעקלאם־פינסעל

מיין חשוב'ען חבר

יונה שפער

צוליב'ן טויט פון זיין

פאטער

דריקט אויס דעם איניגסטען מיטגעפיהל.

וו. שאפסקי.

Dr. med. **Niewiążski**

ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס און הויט - קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער - שוועכע

אבדזשעיא 5, טעל. 159-40

פראנט, 1טער שטאק

נעהמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אווענט

זונטאג און יום טוב פון 9-1 נאכמיטאג.

ספעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען

Dr. med.

G. GERSZTAJN

ספעציאליסט פאר אויגען קראנקהייטען

Traugutta 12, tel. 175=10

נעהמט אן פון 11-2 און פון 5 ביז 8.30 אוו.

אונבעמיטעלטע— לעטשניצע פרייזען.

וויכטיג פאר לאדז און פראווינץ

קאמיסיאנס־לאגער

פון פערשידענע מארקען

מעבעל

נייע און גענוצטע, ווי אויך היגיענישע. טאפטשאנעס, קאזעטקעס, מאטראצן אין דער פיינסטער אויספיהרונג, בעקומט איהר צו די בילליגסטע פרייזען נור ביי

א. ווייצמאן,

שענקיעוויטשא 6, טעל. 191-00.

באמ.: איך קויף אויך פערשידענע גענוצטע מעבעל, דיוואנעס, נייה־מאשינען שרייב־מאשינען, פעלצען א.ז.וו.

אויערן, נאז און האלז

קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski

פיעטריקאווער 67. טעל. 127-81

נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועק אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטאריש) פון 9-2 און פון 4-8 אווענט.

ביי דער קליניק איז טעטיג

א רענטגען־קאבינעט

פאר דורכלייכטונגען און אלערליי פאטאגראפיעס

...לוטיגער שטרייק אין כזשאנאוו
פון די בעשעפטיגטע ביי די עפענטליכע ארבייטען

...רשא, 29 (טעלעפאניש)
...„פאט" אטענטור גיט אן:
...ם 28 ד. ח. האט א טייל ארבייטער, וואס איז ...טיגט ביי די עפענטליכע ארבייטען אין כזשאנאוו ...ווארפען די ארבייט, פארלאנגענדיג א לוין־ ... און א פערקירצונג פון דער ארבייטס־צייט. ...טיג האבען די ארבייטער אונטער דער דראָ־ ...ען טעראר, אנגעהויבען צו צווינגען די בע־ ...טע אין פארשידענע פריוואט־אנשטאלטען, ...פען די ארבייט.

...ף דער קאנפערענץ, וואס איז צוזאמענגע־ ...שווארען אין דער סטאראסטווע מיט די דע־ ...ען פון די שטרייקענדע איז פעסטגעשטעלט ...ען, אז אין הסכם מיט דעם קריזיס־ארבייטס־ אינספעקטאר אין קראקא, בכדי צו ליקווידירען דעם סכסוך, וועט אויפ'ן צווייטען טאג פארקומען א קאנפערענץ אין קראקא. נאך דעם, ווי די דאזיגע דעציזיע איז מיטגעטיילט געווארען די שטרייקענדע, האבען זיך די פערזאמעלטע פארן בנין פון דער סטאראסטווע פונאנדערגעגאנגען, בעשליסענדיג אבער פארטצוזעצען דעם שטרייק ביז דער סכסוך וועט ערלעדיגט ווערען.

היינט, דעם 29, נישט ווארטענדיג אויף די רעזולטאטען פון דער קאנפערענץ, וואס איז פארגעקומען אין קריזיס־ארבייטס־אינספעקטאריאט אין קראקא — האבען די שטרייקענדע פון סאמע אינדערפריה אן אנגעהויבען צו טעראריזירען די ארבייטער, וואס זענען בעשעפטיגט אין פריוואטע אונטערנעמונגען, צווינגענדיג צ. א. — טראָץ דעם ווידערשטאנד — די ארבייטענדע אין דער לאקאמאטיווען־פאבריק צו ווארפען די ארבייט.

נאכדעם ווי דער המון איז דורך דער פאליציי מיט דער הילף פון טרערען־גראנאטען פונאנדערגעטריבען געווארען, האט זיך א טייל דעמאנסטראנטען ווידער פערזאמעלט, און דערביי איז איינע פון די פאליציי־אפטיילונגען, וואס איז אטאקירט געווארען מיט שטיינער און שאסען, געצוואונגען געווען צו בענוצען זיך מיט העים געווער. איין פערזאן איז דערהרג'עט און 9 פערזאן, פון וועלכע איינע שווער — זענען פערוואונדעט געווארען. צווישען די פאליציאנטען זענען דא 14 פערוואונדעטע, ובתוכם 6 — שווער.

אויף די דייטש־עסטרייכישע גרעניצען

פאריז, 29 (ספ. טעל.)
די פאריזער פרעסע דריקט אויס איהר שטארקע בעאונרוהיגונג צוליב דער אינערליכער פאליטישער לאגע אין עסטרייך. די בעאונרוהיגונג ווערט נאך גרעסער צוליב די ידיעות, וואס קומען אן דירעקט פון ווין און דורך לאנדאן וועגען די איבערגרופירונגען פונ'ם עסטרייכישען מיליטער אויף דער דייטשער גרעניץ.

גלייכצייטיג קומען אן בערוהיגענדע ידיעות סיי פון ווין, סיי פון בערלין, אז די איבערגרופירונגען פון דייטשען און עסטרייכישען מיליטער אויף ביידע זייטען גרעניץ זענען בלויז — איבונגס־מאנעווערס.

אין אביסיניע גיסט זיך בלוט
און אין רוים פלאנט מען שוין נייע טיטלען

...ארשא, 24 (טעלעפאניש)
...ט קאמוניקאטען פון פערשידענע קוועלען ...פעסטגעשטעלט, אז דאס איטאליענישע מי־ ...געפינט זיך איצט אויף א שטח פון 30—140 ...מעטער פון אדיס־אבעבא.

...יפ'ן חרום־פראָנט שיצען די אביסיניער פער־ ...זייערע פארטיפיצירטע פאזיציעס אויפ'ן וועג ...סאבאנע, אפשלאגענדיג אלע איטאליענישע ...קס, און ברענגענדיג זיי גרויסע פערלוסטען. ...טאליענער ווענדען אן גיפטיגע גאזען. היינטער ...באנע זאלען די איטאליענער האבען לעת עתה ...ירען עטליכע טויזענד חגר'הרג'עטע און פער־ ...טע. דער איטאליענישער קאמוניקאט זאגט, ...ער שלעכטער וועטער בעשווערט די אקציע. די ...ער מיידען אויס בייטאג־שלאכטען, און מאַ־ כען אן ביי די איטאליענער וויסטע חורבנות דער־ עיקר בייגאכט. זיי זאלען האבען גענומען אין גע־ פאנגענשאפט אנ'איטאליענישען גענעראל און ארונ־ טערגעשאסען זייערען אנ'עראפלאן, וואס האט גע־ זאלט באמבארדירען זייערע פאזיציעס.

לאנדאן, 29 (ספ. טעל.)
דידייטשער־אגענטור איז מודיע פון רוים: מ'גייט דא איבער, אז נאך דעם ווי די איטאליענער וועל־ לען איינגעהמען אביסיניען, וועט דער גענ. גראצ־ יאני בעקומען די ראנגע פון א מארשאל און ער וועט ווערען הויפט־פיהרער פונם איטאליענישען ... טער אין אביסיניען, בכדי אדורכצופיהרען די פאר־ טיפיקאציע פון לאנד, דערשטיקען די עווענטועלע אויפשטאנדען א. אז. וו.

עם קורסירען אויך קלאנגען, אז דער קעניג פון איטאליען זאל פראקלאמירט ווערען אלס קייזער פון אביסיניען, פונקט ווי דער ענגלישער קעניג איז גלייכ־ צייטיג קייזער פון אינדיען.

אזאנא'ס קאנדידאטור איז געזיכערט

מאדריד, 29 (ספ. טעל.)
דאס וועהלען דעם 10 מאי דעם איצטיגען פרעמיער אזאנא אלס פרעזידענט פון דער שפאני־ שער רעפובליק איז געזיכערט. פאר זיין קאנדידא־ טור האבען זיך ארויסגעזאגט נישט נאר די לינקע גרופען פונ'ם פאלקס־פראנט, ד. ה. די סאציאליס־ טען און קאמוניסטען, נאר אויך די רעפובליקאנישע אוניע (צענטער) און די לינקע רעפובליקאנער, צו וועלכע אזאנא גופא געהערט.

האנדעלס־אויסטויש צווישען דייטשלאנד און ראטען־פערבאנד

בערלין, 29 (ספ. טעל.)
דאס דייטשע אינפארמאציע־ביורא איז מודיע, אז דער מיניסטער ד"ר שאכט און דער האנדעלס־ פארשטעהער פון ראטען־פערבאנד אין בערלין, קאנדעלסקי, האבען היינט אונטערגעשריבען אנ־ אפמאך, וואס רעגולירט די פראגע פון געגענזיי־ טיגען סחורות־אויסטויש און פון די חשבונות אויפ'ן יאהר 1936.

היינט — דער אורטייל אינ'ם פיעראצקי־פראצעס

וארשא, 29 (טעלעפאניש)
אויף די היינטיגע פערהאנדלונגען אין אפע־ ...לאציע־געריכט געגען די בעשולדיגטע מיטגלי־ ...דער פון א. או. נ. אינ'ם פראצעס וועגען דעם פיער־ ...אצקי־מארד, האבען גערעדט די אדוואקאטען ...באזי און פאיוענצקי, וועלכע האבען געבעטען ...בעשולדיגטע פרייצושפרעכען פון געוויסע פאר־ וואורפען און צו מילדערען דעם פריהערדיגען אור־ טייל. עס האבען אויך גערעדט די בעשולדיגטע מאלוצא און מיהאל.

דער פראקוראר, זאלענסקי האט געבעטען צו בעשטעטיגען דעם פריהערדיגען אורטייל.

דער אורטייל וועט ארויסגעטראגען ווערען דאנערשטאג (היינט) 3 א זייגער בייטאג.

...עלעגאציע ביים וויצע־אינערן־מיניסטער

וארשא, 29 (טעלעפאניש)
...נעכטען האט דער וויצע־אינערן־מיניסטער, ...ועצקי אויפגענומען א דעלעגאציע פון דער הויפט ...ווערוואלטונג ביי דער „ליגע פאר שוץ פון מענ־ ...שענרעכט", וועלכע איז בעשטאנען פון פראפ. ...שימאנאוסקי, פראפ. טשארנאצקי און געזו. ...סטאטקע, אירענא קאסמאוסקא. די דעלעגאציע ...האט אפגעגעבען דעם מיניסטער 2 מעמאריאלען: ...1) וועגען די לעמבערגער געשעהענישען און די ...ווייטיגע ארעסטען, 2) וועגען אינדיווידועלע פא־ ...לען פון אריינזעצען עטליכע לעמבערגער אין קאר־ ...טוז־בערעזא, בעטענדיג מ'זאל זיי בעפרייען.

די אודיענץ האט געדויערט 3 שעה. עס ...זענען אויפגעקלעהרט געווארען א רייהע ענינים. ...ביי האט דער וויצע־מיניסטער קאָרצקי דער־ ...קלעהרט, אז איניגע פעראָרדענונגען זענען דיק־ ...טירט געווארען דורך דער ערנסטקייט פון דער ...לאגע, און וואס שייך בעזונדערע אינדיווידועלע ...פאדערונגען, וועט ער זיי בעטראכטען און על ...פי היכולת — פאזיטיוו ערלעדיגען.

נאוואגרודעק, 29 (טעלעפאניש)
דער נאוואגרודקער וואיעוואדע האט פעראר־ דענט נעכטען ארויסצופיהרען קיין קארטוז־בערעזא 22 קאמוניסטישע טוער פון דער נאוואגרודקער וואיעוואדזשטווע.

אין יאהרצייט נאכ'ן טויט פון מארשאל פילסודסקי וועט קיין טעאטער און קינא נישט שפילען

ווארשא, 29 (טעלעפאניש)
אין שייכות מיט א פעראָרדענונג פון דער מאכט, וועט דעם 12 מאי ה. י. אין דעם ערשטען יאהרצייט נאכ'ן מארשאל פילסודסקי'ס טויט, נישט שפילען קיין שום טעאטער און קינא אין פוילען. בלויז א טייל קינא'ס וועט דעמאנסטרירען די קינא־אויפנאהמען פון דעם מארשאל'ס לוויה פאראיאהרען.

אויך אין די צוקערניעס וועלען נישט שפי־ לען קיין ארקעסטערס.

גערער רבי נעכטען געקומען קיין ווארשא

וויען, 29 (יט"א טעלעגראפיש)
היינט איז דער גערער רבי ארויסגעפאהרען פון וויען קיין פוילען. קיין ווארשא וועט דער רבי אנקומען 12 בייטאג.

אויפקלערונגען וועגען מייסטער־עקזאמענס

ווי בעוואוסט, דארף מען צונעלאזט ווערען צום מייסטער־עקזאמען אויב מ'בעזיצט א געזעלען־צייגניש („שוויאדעצטווא טשעלאדניטשע"), ווי אויך א בע־ שטעטיגונג, אז מען האט דורכגעמאכט א 3־יעהריגע פראקטיק אין פאך, נאכן ארויסבעקומען די געזעלען־ צייגניש. היות עס איז פערהאן א גרויסע צאהל יי־ דישע בעל־מלאכות, וועלכע האבען נאך פארן ארויס בעקומען די אפיציעלע געזעלען־צייגניש געארבייט לאנגע יאהרען אין פאך, און דאס דורכמאכען נאך 2 יאהר פראקטיק, איז פאר זיי א גרויסע און איבע־ ריגע לאסט, מאכט דער פאראייניגטער קאמיטעט פאר די ענינים פון יודישער מלאכה אין ווארשא אויפמערקזאם אלע פעראינטערעסירטע אויף דער ערשיענער אויפקלערונג פונם האנדעל־ און אינדוס־ טרי־מיניסטעריום, לויט וועלכער עס דארף, ביים צולאזען צום מייסטער־עקזאמען, גענומען ווערען אין אכט אויך די דורכגעמאכטע פראקטיק אלס נישט דיפלאמירטער געזעלען פארן ארויסבעקומען די גע־ זעלען־צייגניש, דאס הייסט, אז אויב א בעל־מלאכה האט געארבייט עטליכע יאהר אין זיין פאך איידער ער האט בעליגט דעם געזעלען־עקזאמען, וועט איהם די דאזיגע צייט פערעכענט ווערען ביים צולאזען צום מייסטער־עקזאמען, אזא בעל־מלאכה וועט אלזא נישט דארפען בעזיצען, חוץ דער געזעלען־צייגניש, אויך א בעשטעטיגונג וועגען דעם, אז ער האט, נאכן גע־ זעלען־עקזאמען דורכגעמאכט נאך א 3־יעהריגע פראקטיק.

לאדזער נייעס

—*✻*—

גאנצע פאמיליע פערסמ'ט מיט פלייש

(א) אויף סטאדאלניאגא 12, האט זיך פער־ סמ'ן מיט פלייש דאס פארפאלק קאזשימיעזש און מיכאלינא זביערקאו. צוזאמען מיט זיי האבען זיך אויך פערסמ'ט זייערע 2 קינדער.

פאגאטאויע האט אלע געגעבען מעדיצינישע הילף.

שטאט־ראט־וואהלען אין זגערזש
בעשטימט אויפ'ן 31-טען מאי

(א) די שטאט־ראט־וואהלען אין זגערזש, וועי־ לען פארקומען דעם 31-מאי ד. י.

אין שייכות דערמיט, איז שוין אויסגעארבייט געווארען דער וואהל־קאלענדאר.

א „מאכער" גיכאפט א פסק
2 יאהר תפיסה

(א) אויף דער בעשולדיגונגס־באנק אין קרייז־ געריכט איז נעכטען געזעסען אליה וועל לייזער־ אלשער.

אלשער איז אנגעקלאגט געווארען, אז ער איז געווען א „מאכער" גענומען געלד פאר בעפריי־ען פאבארגאוצעס פון מיליטער־דינסט.

צום פראצעס זענען ארויסגערופען געווארען פיל עדות. דער אנגעקלאגטער האט זיך נישט מודה געווען צו דער בעשולדיגונג.

דאס געריכט האט דעם 58 יעהריגען אלשער־ פערמשפט אויף 2 יאהר תפיסה.

ראדיא־פראגראם
דאנערשטאג, דעם 30-טען אפריל

6.30 גימנאסטיק, 6.50 (מוזיק (פליטען), 7.20 ידיעות, 7.30 פראגראם, אינפארמאציעס, פליטען, 8 אודיציע פאר שולען, 11.57 צייט־סיגנאל, 12.03 ידיעות, 12.15 אודיציע פאר שולען (קאנצערט פון לעמבערג), 1 מו־ זיק (פליטען פון ווארשא), 1.15 וואנש־קאנצערט, 3.12 בערזע־ידיעות, 3.30 רעווי־ און פילם־מעלאדיען, 4 דער־ צעהלונג פאר קינדער, 4.15 מוזיק, 4.45 ... זינגט, 5 פארלעזונג, 5.15 קאמעראל־קאנצערט „אינם ריטם אוינם, צוויי דריי", 6 אקטועלער שמועס, 6.10 וויאלאנטשעלא־רעטשיטאל, 6.30 א שמועס, 6.45 קאנ־ צערט פון ארקעסטער פון 31. פולק, 7.10 פראגראם אויף מארגען, 7.20 רעקלאמע־קאנצערט, 7.35 ספארט־ידיעות, 7.45 אקטועלער שמועס, 8 קאנצערט פון לייכטע מוזיק, 8.45 ידיעות, 8.55 ל. א. פ. פ., 9 הערשפיל, 9.35 אונזערע לידער, 10 טאנץ־מוזיק (פליטען), 11 מעטעאראלאגישע ידיעות, 11.05 סאלאן־מוזיק פון דער לאדזער זשעמיאנ־ סקא.

זיכערען די יודישע אויטאנאמע געגענד מיט קאדרען

כארקאוו, 29 (ספ. טעל.)
חעם 25-טען אפריל איז פארגעקומען א פער־ זאמלונג פונם כארקאווער געזערד־אקטיוו מיט'ן אנ־ טייל פון דער דעלעגאציע פונם מאסקווער געגענטלי־ כען געזערד. די פערזאמלונג האט בעהאנדעלט דעם אפמאך פון א סאציגעוועט צווישען כארקאווער און מאסקווער געגענטליכען געזערדן אויף בעסער אויס־ פילען דעם פלאן פון זיכערן די יודישע אויטאנאמע געגנד מיט קאדרען און אויף א בעסערער געזערד־ ארבייט.

די ארויסטרעטונגען פון די פארשטעהער פון די געזערד־ארגאניזאציעס פון די כארקאווער אונ־ טערנעהמונגען און פונם מאסקווער געזערד האבען בעוויזען דעם וואוקס פון דער געזערד־ארבייט אין א רייה ראיאנען, זיי האבען דערציילט וועגען דער אויסגעוואקסענער אקטיוויטעט פון די געזערד־ קיעמערלעך אויף דער באזע פון העלפען דער יודי־ שער אויטאנאמער געגענד.

די פארשטעהער פונם כארקאווער לאקאמאטיוו־ בוי־גיגאנט, פונם עלעקטראמעכאנישען זאוואד הא־ בען אנגעהויבען א דיסקוסיע פון קאדרען אויף אפ־ צושיקען אין דער יודישער אויטאנאמער געגענד. די קאמיוג־ארגאניזאציע פונם לאקאמאטיוו־בוי־זאוואד האט אנגעהויבען זאמלען מאטאָרען די פיאנערען פון בירעבידזשאן.

דער סמאכאנאווער צעך פון דער נייפאבריק פונם אינערן־האנדעל, וואס איז אנגערופען אויפ'ן נאמען פון דער יודישער אויטאנאמער געגענד, האט ארויסגערופען די מלוכה'שע נייפאבריק אויף צוגרייטען קאדרען פאר דער נייפאבריק, וואס בויט זיך אין בירעבידזשאן.

דער לאנדווירטשאפטליכער אינסטיטוט, וואס צוילט 857 געזערד־מיטגלידער—97 פראצענט פונם גאנצען בעשטאנד סטודענטען, פיהרט דורך א גרויסע ארבייט פאר דער אינטערנאציאנאלער דער־ ציהונג פון דער סטודענטענשאפט.

דער פארשטעהער פון מאסקווער געזערד, דער סעקרעטאר פונם רויטפאהניגען קיהאָווער ראיגע־ זערד, ארלאווא, האט דערציילט וועגען דער גרוי־ סער שעפטום־הילף דעם טעכניקום פון דער יודישער אויטאנאמער געגענד, וועגען דעם וואוקס פון דער אקטיוויטעט פונם מאסקווער געזערד און צוזאמענ־ האנג מיטן קאהאנאוויטש'עם בעזוכען די יודישע אויטאנאמע געגענד.

אויף די לטוואנטינישע ירידים
קיין פאלעסטינא
הנחות פאר די ה"ה סוחרים!
גרויסער אויספלוג קיין דייטשלאנד
דעם 6-טען מאי.
אויספלוג קיין וויען
30/4 פון 75 זל.
אויף „קאשטשושקא"
דורך 7 ימים 12/4 פון 400 זל.
הנחה־רייזעס
קיין פאזען און זאקאפאנע.
אויסלענדישע הנחה־פעסער קיין עסטרייך, טשעכאסלאוואקיי און יוגאסלאוויען.
„ארביס", פיעטריקאווער 18
(מעזוש) טעל. 249-40.

בעדייטונג פון דעוויזען=בעגרענצונגען

אַלזאָ, מיר האָבען שוין די ערשטע רעזולטאַטען פון דער ווירטשאַפטליכער בעראַטונג אויפ'ן שלאָס — דאָס איז די בעגרעניצונג פון דעוויזען־האַנדעל. וואַהרשיינליך וועלען נאָך דער דעוויזען־פעראָרדענונג קומען נייע פעראָרדענונגען, וועלכע האָבען דעם צוועק צו פערהיטען אונזער וואַלוטע פון א דעוואַלואַציע. ס'איז זעלבסטפערשטענדליך, אַז די רעגירונג איז זעהר בעזאָרגט וועגען דעם גורל פון אונזער וואַלוטע — צי סלעקט אָבער אַזאַ מיטעל, כדי צו גאַראַנטירען די פעסטקייט פון אונזער וואַלוטע — דאָס איז שוין אַן'אַנדער פראַגע.

דאָס ווירטשאַפטליכע לעבען פערטראָגט נישט קיין שום קינסטליכע מיטלען, וועלכע דערגרייכען זעלטען וועגן דעם געוואונשענעם ציל. פערקעהרט, די בעשרענקונגען, ריכטיגער געזאָגט, קאָנטראָל איבער דעם דעוויזען־האַנדעל איז אָפטמאָל גורם אַרויסצורופען א צערודערונג אין די ווירטשאַפטליכע קרייזען אין לאַנד און מוז אויך האָבען אַן'אָפּקלאַנג אין אויסלאַנד.

משמעות, אַז די לאַגע איז געווען א גאַנץ ערנסטע, אויב די רעגירונג האָט זיך געכאַפּט פאַר אַזעלכע אויסערגעוועהנליכע מיטלען. אויף אונזער ווירטשאַפטליכען מצב וועט דאָס אָבער נישט שטאַרק ווירקען, מחמת די פעסטקייט פון דער וואַלוטע איז אָפּהענגיג פון אַנדערע ווירטשאַפטליכע פאַקטאָרען און דער עיקר פון דער ווירטשאַפטליכער פּאָליטיק פון דער רעגירונג.

פון די הבטחות פון די מיניסטאָרען קאָשטשאַלקאָווסקי און קוויאַטקאָווסקי, אַז זיי וועלען פערמיידען אַן'ענטשלאָסענעם קאַמף געגען עטאַטיזם און זיי וועלען אויף אַלע געביטען מיטווירקען צו דער פרייער ענטוויקלונג פון דער פּריוואַטער איניציאַטיוו איז נאָך גאָרנישט געוואָרען.

וועגען דער ספּעציעלער קאָמיסיע, וועלכע האָט געדאַרפט גערופען ווערען צום לעבען, כדי צו בעטראַכטען, וועלכע עטאַטיסטישע אונטערנעהמונגען צו ליקווידירען — הערט מען לחלוטין נישט קיין איין וואָרט. דער ענין איז משמעות איינגאַנצען בעגראָבען געוואָרען און די עטאַטיסטישע ביוראָקראַטיע, וועלכע האַלט אין איין וואַקסען, האָט זיך אַרויסגעוויזען אַלס א פיל שטאַרקערע, איידער כל־ערליי ווירטשאַפטליכע צוזאַמענפאָהרען.

אָבער נישט נאָר די פרייע ווירטשאַפטליכע איניציאַטיוו פון די בירגער און א געהעריגע געזעצגעבונג פאַר דעם ווירטשאַפטליכען לעבען — זענען א גאַראַנטיע פאַר דער פעסטקייט פון דער וואַלוטע; נישט אין א קלענערער מאָס ווירקען מיט די סטאַביליזירטע פערהעלטנישען אינערהאַלב דער מלוכה גופא. דער בירגער, אָנהויבענדיג פון קליינעם קרעמער און בעל־מלאכה און ענדיגענדיג מיטן גרויס־אינדוסטריעלער און הורט־סוחר, מוזען אין זייער ווירטשאַפטליכער טעטיגקייט האָבען די זיכערקייט, אַז נישט היינט און נישט מאָרגען דערוואַרטען זיי פערשיידענע אויפטרייסלונגען, פערשיידענע אונאַנגענעהמע און שעדליכע געשעהענישען, וועלכע מאַכען צו־נישט די שעהנסטע און בעסטע פּלענער. נישט לעמבערג און נישט קראָקע, וואו די געשעהענישען האָבען גענומען א סאָציאַל־עקאָנאָמישען אונטערשלאָג און נישט פּשיטיק, אָדוועשוואַל, זאַגוראָוו, קאַרטשעוו א. אַנד. וואו די אַנטי־יודישע עקסצעסען האָבען גענומען א נאַציאָנאַליסטיש־שאָוויניסטישען הינטערגרונד — קענען נישט געבען קיין גוטע האָפענונגען פאַר אונזער ווירטשאַפט, אַז זי וועט גוט פּראָספּערירען. און א גוטע ווירטשאַפט בעדייט אויך א גוטע און פעסטע וואַלוטע.

די קאָנטראָל איבער דעם דעוויזען־האַנדעל וועט אויך פערשאַפען פערשיידענע שוועריגקייטען דעם האַנדעל און אינדוסטריע, וועלכע זענען אָפּהענגיג פון אויסלענדישע מערק. די שוועריגקייטען ביים אימפּאָרטירען, צוליב די דעוויזען־בעגרעניצונגען, אויסלענדישע רויה־שטאָפען וועט שלעכט ווירקען אויפ'ן פּראָצעס פון דער פּראָדוקציע, וואָס קען גורם זיין צו פערלוסטען, סיי פאַר דעם אונטערנעהמער און סיי פאַר דעם אַרבייטער.

כאָטש דאָס איינפיהרען דעוויזען־בעגרעניצונגען איז א ריין־ווירטשאַפטליכער מיטעל, וועלכער איז שוין אָנגעווענדעט געוואָרען אין א גאַנצע ריי לענדער, ווי למשל: אין דייטשלאַנד, לעטלאַנד, ליטע אז. וו. — דאָך איז דאָס א סימן פון א געוויס פּאָליטישער נישט־סטאַבּילקייט, מחמת יענע מלוכ די לאַגע פון וועלכע ס'איז א גאַנץ קלאָרע סיי אינ ליך, סיי אויסערליך, מאַכען נישט אַזעלכע עקספּ רימענטען און זיי שרעקען זיך נישט, אַז די פעס קייט פון זייער וואַלוטע זאָל אַנגעריהרט ווערען.

מ'קען דעריבער האָבען א סך בעוואָרענישען די לעצטע פעראָרדענונג וועגען א שטרענגען דעו זען־קאָנטראָל איז דער ריכטיגער מיטעל אויף פערהיטען אונזער ווירטשאַפט פון פערשיידענע א טרייסלונגען.

א. צינצינאַטוס

איטאַליען און דער ענגלישער מאַנדאַט איבער ארץ-ישראל

דער שנעלער מאַרש פון די איטאַליענער אין אַביסיניען, דאָס פערנעהמען די טאַנאַ אָזיערע און וויכטיגע צאָל פּאָסטענס אויף דער אַביסיניש אדאַנישער גרעניץ, ווי אויך די כסדרדיגע ווייטערדיגע טראַנספּאָרטען מיליטער און קריגס מאַטעריאַל נאָך מזרח אַפריקא, האָט די ענגליש־איטאַליענישע שפּאַנונג אין די לעצטע וואָכען נאָך מעהר פערשאַרפט. עס איז קלאָר, אַז אונטער'ן איינדרוק פון זייערע נצחונות וועלען די איטאַליענער איצט ווייניגער ווי ווען עס איז פריהער מסכים זיין אויף דיקאָמפּראָמיס פאָרשלאָגען פון די סאַנקציע מלוכות, און דער רעגירונגס אָרגאַן „פּאָפּאָלאָ ד'איטאַליע“ האָט באַלד נאָכ'ן פערנעהמען דעסיע קלאָר און דייטליך געשריבען, אַז איטאַליען טראַכט נישט צו לאָזען אַוועקנעהמען איהר נצחון, אַזוי ווי דאָס איז געווען אין 1919, דורך די פערבינדעטע. דעמאָלט האָבען ענגלאַנד און פראַנקרייך זיך צוגענומען אַלע קאָלאָניאַל מאַנדאַטען פון ארץ־ישראל ביז טאַנגאַניקאַ, פון סיריען ביז טאַגאַ און קאַמערון. דאָסמאָל איז דער איטאַליענישער נצחון אין אַביסיניען וואָס איז געקויפט געוואָרען דורך בלוט און געלד און דעם קרבנות־פולען ווידערשטאַנד פון גאַנצען פאָלק געגען די סאַנקציעס, הייליג און אונבעריהרבאַר.

וואָס וויל איטאַליען? וועט זי זיך בעגניגען לאָזען מיט דעם וואָס זי האָט דערגרייכט אין אַביסיניען, אָדער זי האָט נאָך אַנדערע צילען? ווי בעקאַנט האָט ענגלאַנד אין די לעצטע וואָכען און חדשים אויסגעבויט איהרע שטיצפּונקטען אַרום דעם מיטעללענדישען ים אין אַ געוואַלדיגען טעמפּאָ. זי טוט אַלץ בכדי צו געווינען די אַראַבישע וועלט, וואָס געפינט זיך אונטער איהר איינפלוס, בכדי אַזוי אַרום אויפצושטעלען אין מזרחדיגען טייל פון מיטעללענדישען ים א באַריערע געגען א עווענטועלען איטאַליענישען עקספּאַנסיע פּרוּוו, און זי טוט אַלץ בכדי אָפּצוהיטען פון א מעגליכע איטאַליענישע בעדראָהונג.

עס איז זעהר כאַראַקטעריסטיש די איטאַליענישע האַלטונג אין דער מאַנדאַטען פראַגע. אין א רעדע וואָס עס האָט געהאַלטען דער איטאַליענישער סענאַט פּרעזידענט פעדערזאָני האָט ער ערקלערט: אויב די מלוכות וועלען איבערלאָזען פאַר איטאַליע פרייע הענד אין אַביסיניען, וועט זי זיין גענויגט זיך אָפּצוזאָגען פון איהרע אַספּיראַציעס אין דער מאַנדאַטען־פראַגע, וועניגסטענס אויף וויפיל עס האַנדעלט זיך אין די מאַנדאַט־געביטען אין מזרחדיגען טייל פון מיטעללענדישען ים, אויף דער גאַנצער סטער צוקונפט, די האַלטונג פון איטאַליען זעהט אויס צו זיין אונפערענדערט. אויך די אויבען ציטירטע ערקלערונג פון „פּאָפּאָלאָ ד'איטאַליאַ“ איז אויך נישט מעהר ווי אַ אָנדייטונג דערויף, אַז איטאַליען בעטראַכט אַביסיניען פאַר א [illegible] ערזאַץ פאַר די מאַנדאַטען וואָס זענען נאָכ'ן וועלט קריג אַריינגעפאַלען צו ענגלאַנד און פראַנקרייך און אויף זי איז — יעדענפאַלס אין איצטיגען מאָמענט — מותר.

עס מוז אָבער בעמערקט ווערען, אַז די האַלטונג פון איטאַליען אין דער מאַנדאַטען פראַגע, אַזוי ווי זי איז געשילדערט געוואָרען מיט אייניגע חדשים צוריק דורך פעדערזאָני און לעצטענס דורך „פּאָפּאָלאָ ד'איטאַליאַ“, טרעפט אָן אויף ספק און אונצוטרוי אין דאָס אויפ'ן יסוד פון געוויס איטאַליענישע פּובליקאַציעס. אויך אין די לעצ טעג איז אין רוים ערשינען א אויסגאַבע, וו האָט אַרויסגערופען א גרויס אויפזעהען. עס האַנדעלט זיך וועגען דער בראָשור פון עטאָרע אָווזאַ אונטער דעם טיטעל „ענגלאַנד און דער מאַנדאַ אין ארץ ישראל“. דער אויטאָר איז אַ איטאַליענישער יוד און אַנטי־ציוניסט. א לאַנגע צייט א ער געווען רעגירונגס קאָמיסאַר אין דער יודישע קהלה אין טורין. די בראָשור האָט דעם ציל אוי צוווייזען ווי ווייט ענגלאַנד מיסברויכט מיט ד ארץ־ישראל מאַנדאַט און נוצט איהם אויס פ איהרע אימפּעריאַליסטישע צוועקען. אויך מיט'ן צ ניזם האָט זיך ענגלאַנד בענוצט, נאָר בכדי קענען זיכערער פערכאַפּען ארץ ישראל, און אי ווען עס דוכט זיך איהם אויס, אַז דאָס איז נוצל פאַר דער זיכערהייט פון איהרע אינטערעסען א מזרחדיגען טייל פון מיטעללענדישען ים, פיהרט אונטערהאַנדלונגען מיט די אַראַבער, און רעכנ זיך לחלוטין נישט מיט די יודישע אינטערעס אָוואַזאַ פאָדערט, אַז איטאַליען זאָל אויפוויקל די מאַנדאַטען פראַגע. פריהער וועט אין מזרחדיג טייל פון מיטעללענדישען ים נישט הערשען קי רוה. דער מזרח האָט גערופען איטאַליען צו אַ גר סער מיסיע, אָבער דאָ איז געקומען דער פערר פון ווערסייל“. דער אויטאָר שטרייכט אונטער זעהר איטאַליען איז בעזיעהלט געוואָרען דורך ד שלום־טראַקטאַט און דערביי האָט דער איטאַליענישע באַטאַליאָן בשעתו אַריינמאַרשירט קיין ירושל צוזאַמען מיט'ן ענגלישען און פראַנצויזישען מיל טער. איטאַליען האָט אין פּאַלעסטינא צו פערטרעט טראַדיציאָנעלע און ממש היסטאָרישע אינטערעס מען האָט זי אָבער איגנאָרירט און געלאָזט אין זייט. דער אויטאָר שרייבט אויך, אַז עס וועט נישט לאַנג געדויערען און די ארץ ישראל פּראַ וועט אַרויסגערוקט ווערען אין פאָדערגרונד פ דער וועלט פּאָליטיק. דאַן וועט אויך די וואַטיק האָבען צו זאָגען זיין וואָרט. אין דער ערשט רייהע וועט אָבער זאָגען זיין ענטשיידענדע וואָר דאָס פאַשיסטישע איטאַליען, ווייל קיין אַנדער לאַנ איז פון דער נאַטור און פון דער געשיכטע אויסגעוועהלט דאָרט, אין דעם מזרחדיגען טיי פון מיטעללענדישען ים צו שאַפען איינע פּאָליטיש און סאָציאַלע אָרדנונג, ווי איטאַליען, בעזונדער דאָס בענייטע איטאַליען פון מוסאָליני.

דאָס ערשיינען פון דער בראָשור איז איצטיג מאָמענט האָט אין די פּאָליטישע פּאַראַינטערעסירט קרייזען אין רוים נישט געמאַכט קיין קליינעם אויפזעהען. ווען אַפילו די געדאַנקען וואָס ווערע דאָרט אַרויסגעזאָגט זענען נישט ביי, און ווען זי שפּיגלען אַפילו נישט אָפּ די מיינונג פון די איטאַליענישע רעגירונגס קרייזען, זענען זיי דאָך א בעווי פון די געוויסע שטימונגען און שטרעבונגען, וועלכ קענען, אויב נישט היינט אָדער מאָרגען, יעדענפאַלס אין דער צוקונפט ווערען זעהר בעדייטענד.

די דאָזיגע שטימונגען און שטרעבונגען וואַרפען אָהן שום ספק אויך אַ געוויס ליכט אויף די לעצט געשעהענישען אין ארץ ישראל, וועלכע ווי עס האָ פעסטגעשטעלט א ענגלישע צייטונג, זענען אַראַנזשירט געוואָרען דורך א אויסלענדישע „[illegible]“.

וואָס קומט פאָר אויפ'ן אַביסינישען פראָנט

דער איטאַליעניש־אַביסינישער קאַמף טרעט אַריין אין זיין ענטשיידענער פאַזע, א מיליטערישער מיטאַרבייטער פון א אויסלענדישער צייטונג שילדערט אויף פאָלגענדען אופן די איצטיגע לאַגע אויפ'ן פראָנט:

קודם כל דאַרפען בעטראַכט ווערען די געשעהענישען, וואָס האָבען גורם געווען, אַז די איטאַליענער האָבען אין משך פון דריי חדשים דורכגעמאַכט די 300 קילאָמעטער און זיך דערנעהנטערט אויף 160 קילאָמעטער קיין אַדיס אַבעבאַ. די הויפּט געשעהענישען זענען בעקאַנט: דאָס זענען דריי שלאַכטען — ביי אַמבאַ אַראַדאַם און טעמביען און ביי דער אָזיערע אַשאַנגי.

די אַביסינישע הויפּט אָנפיהרונג האָט אָהן שום ספק געמאַכט א רייהע גרויסע פעהלער, אַריינלאָזענדיג זיך אין א אָפענעם קאַמף מיט דער איטאַליענישער אַרמעע, די איבערמאַכט פון איטאַליענישען מיליטער, וואָס איז בעוואָפענט ביז צו די צייהן, איבער די ביבלישע באָרוויסע אַביסינישע קריגער איז געווען קלאָר פאַר אַלע און אַלע מיליטער קרייזען האָבען איינשטימיג אָנגעוויזען, אַז דער כח פון די אַביסיניער איז נישט אין זייער בעוואָפנונג, נאָר אין די נאַטירליכע שטערונגען און קלימאַטישע בעדינגונגען.

בכדי אויסצונוצען די דאָזיגע נאַטירליכע פאָרטיילע איז די איינציגע מעטאָדע פאַר'ן אַביסינישען מיליטער געווען די פּאַרטיזאַנישע מלחמה, וואָס אַלע אייראָפּעאישע ראַט געבער האָבען שטאַרק בעטאָנט.

אין אָנהויב האָט די אַביסינישע אָנפיהרונג געפאָלגט די דאָזיגע עצה און א דאַנק דער קלוגער טאַקטיק פון די אַביסיניער האָבען זיי געצוואונגען די איטאַליענער צו זיצען אין מאַקאַלע גאַנצע 4 חדשים.

בעת דעם בעזוך אין פערגאַנגענעם יאָהר אויף דעם איטאַליענישען פראָנט אין טיגרע — ווען הויפּט קאָמאַנדיר איז נאָך געווען גענעראַל באָנאָ — האָט מאַרשאַל באַדאָליאָ פאַר א מיטאַרבייטער פון „פּאַרי־סואַר“ געגעבען א קורצען אינטערוויו אין וועלכען ער האָט פעסטגעשטעלט, אַז די מלחמה וועט לאַנג געדויערען און אַז די אַביסיניער האָבען די געוואוינהייט צו אַטאַקירען אין גרויסע מאַסען דעם שונא.

אַז די מלחמה וועט לאַנג געדויערען — אין דעם האָט קיינער נישט געצווייפעלט און עס צווייפעלט אויך איצט קיינער נישט דערין — נישט קוקענדיג אויף די בליצאַרטיגע איטאַליענישע נצחונות. אָבער אַז די אַביסיניער וועלען אַטאַקירען די איטאַליענער אין גרויסע מאַסען האָט מען געצווייפעלט, ווייל מען האָט געגלויבט אַז די גרויסע צאָהל ראַטגעבער — אייראָפּעאישע אָפיצירען וועלען

דערצו נישט דערלאָזען

אין משך פון 4 חדשים, האָט קיין איין צד נישט געוואָלט טון דאָס, וואָס דער צווייטער האָט זיך געוואונשען: די איטאַליענער האָבען נישט געוואָלט אַטאַקירען די אַביסיניער ווייל דאָס האָבען געוואָלט די אַביסיניער, און די אַביסיניער האָבען נישט געוואָלט אַטאַקירען די איטאַליענער, ווייל דאָס האָבען געוואָלט די איטאַליענער.

צום סוף האָט אָבער ווי מיר ווייסען, די דאָזיגע אָנגעשטרענגטע לאַגע נישט „אויסגעהאַלטען די נערווען“, פון די אַביסינישע ראַסען קאַסאַ און סעיום און עס האָבען זיך אָנגעהויבען די ערשטע אַביסינישע אַטאַקעס אין טעמביען, וואָס האָבען זיך אין אָנהויב טאַקע פערענדיגט מיט א געוויסען ערפאָלג.

נאָכ'ן דאָזיגען ערפאָלג האָבען זיך די אַביסיניער אַריינגעלאָזט אין א גרויסער שלאַכט ביי אַמבאַ אַראַדאַם. דערמיט האָבען די אַביסיניער געגעבען א קלאַסישען ביישפּיל פון א קאַמף, וואָס איז פאַר איינעם פון די צדדים נישט גינסטיג. אָננעהמען א קאַמף אויף א גלייך אָרט און אַזוי אַרום צו דינען אַלס לייכטער ציל פאַר דער איטאַליענישער אַרטילעריע, דאָס אַליין איז שוין געווען א גרויסער אונזין.

עס איז פערשטענדליך, אַז נאָך דעם דורכפאַל ביי אַמבאַ אַראַדאַם, האָבען די אַביסיניער נישט געהאַט די מעגליכקייט צו פערטיידיגען אַמבאַ אַלאַדזשי און האָבען אָפּגעגעבען די דאָזיגע — שוין באמת שטאַרקע פּאָזיציע — אָהן קאַמף, און דוקא אויף דעם שווער צוגענגליכען און משופּעדיגען באַרג־קאַם האָט זיך געפינען די ערשטע ליניע פון דער אַביסינישער פערטיידיגונג. די געשעהענישען, וואָס זענען געקומען שפּעטער, דער דורכפאַל אין טעמביען און ביי דער אָזיערע אַשאַנגי, זענען שוין געווען אַ דירעקטער רעזולטאַט פון דער מפּלה ביי אַמבאַ אַראַדאַם און גלייכצייטיג א עקשנותדיגע איבערחזרונג פון דער פאַר די אַביסיניער פאַטאַלער מעטאָדע — פון א אָפענעם קאַמף צווישען שלעכט בעוואָפענטע באָרוויסע סאָלדאַטען מיט א אַרמעע, וואָס איז בעוואָפענט מיט דער מאָדערנסטער אייראָפּעאישער טעכניק.

אַז די מפּלה פון די אַביסיניער איז א ערנסטע, דערין איז נישט פערהאַן קיין ספק. דאָס איז צו זעהען שוין דערפון, וואָס די איטאַליענער גרייפען אָן מיט 3 בעזונדערע קאָלאָנעס, וואָס זענען אַפילו צווישען זיך נישט פערבינדען. די אַביסיניער האָבען זעהר א גוטע געלעגענהייט צוקלאַפּען מיט דער גאַנצער מאַסע יעדע קאָלאָנע בעזונדערס, ווי דאָס האָט בשעתו געטון מענעליק הינטער אַדואַ. אויב די אַביסיניער האָבען דאָס נישט געטון, איז עס אַ בעווייז אַז זיי זענען גרינדליך צוקלאַפּט געוואָרען אין די דריי שלאַכטען און קענען זיך דעריבער איצט נישט בענוצען מיט אַזאַ אויסערגעוועהנליכער געלעגענהייט ווי דריי בעזונדערע נישט פערבינדענע קאָלאָנעס.

דער נעגוס זעהט אויס וויל שוין איצט נישט ריזיקירען מיט דעם מיליטער וואָס איז איהם נאָך געבליבען. עס איז איהם אָבער נאָך געבליבען איבער 70 טויזענד מאַן און נאָך דער נייער מאָביליזאַציע וועט די דאָזיגע ציפער זיך פערדאָפּלען, אויב נישט פערדרייפאַכען.

די איטאַליענער האָבען דערווייל פערנומען נאָר א זיבעטעל פון גאַנץ אַביסיניען. ווען מען נעהמט אין אַכט, אַז ביז אָקטאָבער וועט דער נעגוס האָבען א אַרמעע פון אַן ערך 250 טויזענט מאַן, דאַן וועט די אויפגאַבע צו ערעבערען א שטח וואָס איז 6 מאָל אַזוי גרויס, ווי דער, וואָס זיי האָבען ביז איצט ערעבערט, פאַר די איטאַליענער זיין גאָרנישט קיין קליינע אויפגאַבע.

אַלזאָ אויב די איטאַליענער האָבען אָהן שום ספק געווינען דריי שלאַכטען, איז אָבער נאָך זעהר ווייט צו דער פערענדיגונג פון דער מלחמה, ווי עס שרייבט דער מיליטערישער קריטיקער פון „בערלינער טאַגעבלאַט“ האָבען נישט די איטאַליענישע נצחונות קיין ענטשיידענדע כאַראַקטער.

*

פיהרער פון דער קראָאַטישער פאָלקס-בעוועגונג
געגען דער אַנטיסעמיטישער פּראָפּאַגאַנדע

בעלגראַד (יט"א) דער זעהר איינפלוסרייכער קראָאַטען־פיהרער ד"ר וולאַטקאָ מאַטשעק האָט אין דער אָנגעזעהענער קראָאַטישער צייטונג „אָבזאָר“ אין זאַגרעב, פערעפענטליכט אַן'ערקלערונג געגען די פּרובען איינצופיהרען דעם אַנטיסעמיטיזם אין דער קראָאַטישער פאָלקס־בעוועגונג אין יוגאָסלאַוויען. ד"ר מאַטשעק ערקלערט, דאָס לעצטענס האָט ער בעמערקט, אַז עס טויכען אויף פלוגבלעטלעך פון אַנטיסעמיטישען אינהאַלט, וועלכע בעציועקען אויפצורייצען דאָס פאָלק אין נאָמען פון דער קראָאַטישער פּויערים־פּאַרטיי און איהרע אינסטיטוציעס. אונטער'ן דעקמאַנטעל פון דער קראָאַטישער פּויערים־פּאַרטיי ערקלערט ד"ר מאַטשעק — פּרובען זיך לעצטענס אויסבעהאַלטען פון איין זייט אַנטיסעמיטען און פון דער צווייטער — קאָמוניסטען. אונזער פּאַרטיי בעאורטיילט אָבער די מענשען נישט לויט זייער רעליגיע אָדער אָפּשטאַמונג, נאָר לויט עהרע און מענשליכקייט. מיר האָבען אַלזאָ די זעלבע מאָס פאַר יודען ווי פאַר נישט־יודען.

די דאָזיגע ערקלערונג האָט א בעזונדערע בעדייטונג דערפאַר, ווייל לעצטענס ווערט געפיהרט א ריהריגע אַנטיסעמיטישע פּראָפּאַגאַנדע, וועלכע איז געוואָרען בעזונדערס געפעהרליך, ווייל זי האָט זיך בעהאַלטען אונטער'ן נאָמען פון דער קראָאַטישער פּויערים־פּאַרטיי. די ערקלערונג פון ד"ר מאַטשעק איז דעריבער א שטאַרקער קלאַפּ פאַר דער אַנטיסעמיטישער פּראָפּאַגאַנדע אין יוגאָסלאַוויע.

ראַדיאָ - ווינקעל

די הילף פון ראַדיאָ בעת דער שרעקליכער פערפלייצונגס קאַטאַסטראָפע אין די פעראייניגטע שטאַטען פון אַמעריקע.

זעהר גרויס איז געווען די הילף פון דעם ראַדיאָ בעת דער לעצטער קאַטאַסטראָפאַלער פערפלייצונג אין די פעראייניגטע שטאַטען פון אַמעריקאַ: ניו־ענגלאַנד, פּענסילוואַניע, מערילאַנד און ווירדזשיניע, אין אַ סך ערטער זענען די איין־און־איינציגע פערבינדער פון די פערגאַסענע געגענדען געווען יענע ראַדיאָ־אַמאַטאָרען, וואָס אַרבייטען אויף קורצע כוואַליעס, זיי האָבען דאָס געגעבען ידיעות דער ווייטער וועלט עטליכע טעג דורכאַנאַנד און אַזוי נאָך דער גרונטעוועט דאָס אָרגאַניזירען הילף פאַר די פערטרונקענע און בעטראָפענע מקומות.

אַ חוץ דעם האָבען אַלע אַמעריקאַנישע ראַדיאָ סטאַציעס, דעסגלייכען די ראַדיאָ סטאַרען און די פירמעס, וועלכע ריעקלאַמירען זיך דורכן ראַדיאָ, אינטענסיוו געאַרבייט ביים אָרגאַניזירען גיכע הילף לטובת די געליטענע פון דער פערפלייצונג און געשאַפען דערביי גרויסע סכומים פון ברייטען עולם.

צוזאַמען מיט דער מיליטער מאַכט האָבען די ראַדיאָ־סטאַציעס אַרויסגעשיקט אַעראָפּלאַנען, אויף וועלכע עס זענען געווען ראַדיאָ־אַפּאַראַטען, כדי מען זאָל קענען האָבען גענויע ידיעות און לענקען מיט דער רעטונגס אַקציע, די נאָרמאַלע ראַדיאָ פּראָגראַמען זענען אַ סך מאָל איבערגעריסען געוואָרען, כדי צו קענען געבען ידיעות, רעפּאָרטאַזשען און הילפס רופען.

אַ וויגער צו מעסטען דעם גוסט פון ראַדיאָ הערער.

דער טעכנאָלאָגישער אינסטיטוט אין שטאַט מאַסאַטשוזעטס האָט קאָנסטרואירט אַ וויגער, וועלכער קאָן פעראייניגט ווערען מיט׳ן ראַדיאָ־אַפּאַראַט. דער דאָזיגער וויגער רעגיסטרירט יעדעס מאָל, ווען דער ראַדיאָ־אַפּאַראַט צו די ראַדיאָ־סטאַציע ווערט אָנגעשטעלט צום הערען.

מען האָט שוין דורכגעפיהרט עקספּערימענטען מיט אַ טויזענד ראַדיאָ־אַפּאַראַטען אין פּריוואַטע שטובען אין באָסטאָן און אומגעגענד, כדי מען זאָל קענען וויסען, וואָסערע פּראָגראַמען עס הערען מענשען פון פערשידענע עקאָנאָמישע גרופּעס. און דער צוגאַנג איז מען אט וואָס:

למשל, אַז. 18,00 האָט אַ גרופּע די, וואָס פערדינען צו העכער 500 דאָלאַר אַ יאָהר, געהערט צייטונגס־נייעס; אַ גרופּע, וועלכע פערדינט ווייניגער — האָט געהאָרכט זשאַז, די אָרימסטע גרופּע, וועלכע פערדינט ווייניגער פון 240 דאָלאַר אַ יאָהר, האָט גאָר ליב מעלאָדראַמעס. פון פּאָהרדס־יאַמפּאַני־אָרקעסטער האָט מען אין דער העכערער גרופּע געוואוסט דריי מאָל מעהר, איידער אין דער אָרימסטער גרופּע.

אויך די טעג, ווען מ׳הערט ראַדיאָ זענען אויסגעפאַלען פערשידען: אַמייסטען הערט מען ראַדיאָ זונטאָג. דערנאָך געהט מיטוואָך און דאָנערשטאָג, צום ווייניגסטען אָבער הערט מען ראַדיאָ דינסטאָג.

אין אַביסיניע איז פערווערט צו הערען ראַדיאָ

די פראַנצויזישע פּרעסע טיילט מיט פון אדיס־אַבעבאַ, אַז לעצטענס איז דאָרט אַרויסגעלאָזט געוואָרען אַ פערבאָט צו הערען ראַדיאָ. לויט דער דאָזיגער פעראָרדנונג, מוזען אַלע אַביסיניער, וועלכע האָבען ראַדיאָ־אַפּאַראַטען, אָוועקגעבען זיי דער פּאָליציי־מאַכט, די אייראָפּעאישע ראַדיאָ־איינענטימער מוזען די אַפּאַראַטען אָוועקטראָגען צו זייערע קאָנסולען. אויף אַזאַ אופן וויל די אַביסינישע מאַכט נישט דערלאָזען, אַז דאָרט אַהין זאָלען אָנקומען די פאַלשע ידיעות, וואָס שטאַמען פון די אייראָפּעאישע ראַדיאָ־סטאַציעס.

אין איטאַליע איז פערבאָטען דער עפענטליכער געברויך פון ראַדיאָ

דער נייער קעניגליכער דעקרעט פערווערט אַלע איינענטימער פון ראַדיאָ־אַפּאַראַטען, דעסטגלייכען די בעאַמטע פון עפענטליכע אינסטיטוציעס, צו געברויכען ראַדיאָ אין דרויסען. יעדעס מאָל, ווען אַזאַ טראַנסמיסיע דאַרף פאָרקומען, מוז מען האָבען אַ ספּעציעלע ערלויבעניש פון רעפעקט אויפ׳ן סמך פון דער פולמאַכט פון מיניסטעריום פאַר פּרעסע און פּראָפּאַגאַנדע.

אַמעריקאַנער קינדער אַלס ראַדיאָ־סטאַרען

ווי בעקאַנט, האָט אַמעריקאַ שטענדיג ליב סענסאַציעס. מען האָט שוין דאָרט טראַנסמיטירט דעם גערויש פונ׳ם ניאַגאַראַ־וואַסערפאַל, דעסטגלייכען — דעם אויסברוך פון אייראָפּעאישען וואולקאַן און איצט איז דאָרט אַריין אין דער מאָדע ראַדיאָ־סטאַרען, וואָס זענען גאָר קינדער פון 3 ביז 6 יאָהר.

די דאָזיגע קינדער ווערען אויסגעשולט אין ספּעציעלע אַנשטאַלטען, און דאָס קינד, וואָס איז בעזונדערס מסוגל, קען דאָ פערדינען ביז 500 דאָלאַר אַ טאָג. פערשטענדליך טעהמען זיך אַ סך עלטערן בעמיהען פון אַזאַ זאַך צו גענייסען און די בעסטע געשעפטען מאַכען דערביי די אַנשטאַלטען.

דער פעלקער - בונד רעדט צו דער גאַנצער וועלט

די פעלקער־ליגע האָט אָנגענומען אַ בעשלוס, אַז אַלע זיצונגען אין גענף, וועלכע האָבען אַ וועלט־בעדייטונג, זאָלען ווערען טראַנסמיטירט איבער דער גאַנצער וועלט, ווען די דאָזיגע טראַנסמיסיעס וועלען פאָרקומען דאַרף נאָך ערשט מחליט זיין די ראַדיאָ־סטאַציע פון דער פעלקער־ליגע גופא.

אין די אַרבייטער־קאָלאָניעס

רייזע בריוו פון ארץ־ישראל

פון ד״ר. מאַקס ווייַנרייך

איך בין געווען אין עין־חרוד איז דאָרט געקומען אַ שטיקעל פייערונג. אַ יונגער דאָס איז אויסגעוואַקסען אין דער קבוצה דאָ נאָך הייבט אויך, האָט אַרויסגעגע... ערשטע ביכעל לידער. זרובבל הייסט ...מאַן, ער איז אַלט אַ יאָהר צוואַנציג, נישט מעהר ווי נאַטירליך, אַז די קבוצה ...גאָרדענט לכבוד איהר אייגענעם פּאָעט ...רישען אָוונט. מען האָט געלייענט פון ...ער לידער, מען האָט אַרומגערעדט דעם און דאָ זענען עטליכע רעדנער אַרויס ...ט טענות צום פערפאַסער:

...האָבען געזאָגט אַניערך אַזוי:

...יע פּאָעזיע אין יודיש, אָנהויבענדיג פון ...ק און עדעלשטאַדט׳ן, איז געוועזן דורך ...סאָציאַל; די העברעאישע נייע פּאָעזיע ...דיווידואַליסטיש. האָט מען געקעמט מיינען, ...ר ארץ־ישראל׳דיגע קבוצה וועט אַרויסגעבען ...דיכטער, וועט זיך דאָס בייטען. אָבער אָט ...זרובבל כמעט זיינע גאַנצע צוואַנציג יאָהר ...אין עין־חרוד. ער האָט נישט נאָר ...אין זיך אַלע אידעען פון קאָלעקטיוויזם, ...פּראַקטיש דורכגעמאַכט דאָס גאַנצע קאָ... לעבען. פאַרוואָס האָט זיך דאָס אויף אַ ...אָפּגעשפּיגעלט אין זיינע לידער? פאַר ...ער וועגען דער לבנה און וועגען זיין ...מיט אַ מיידעל אַנשטאַט צו דערצעה... דער פריידע פון שניט, וועגען יום־טוב׳ים ...וועגען דעם גליק פון שאַפען בשותפות, ...יודיש לאַנד, וואָס בויט זיך אויף?

...ענטפער אויף דער פראַגע האָט קיינער ...געבען. מען איז אויך נישט אַרויס מיט ...פּרעטענזיעס, אַז די חברים זענען שול... אַז די שול איז שולדיג, אָבער אַלע ...פערשטאַנען — נישט נאָר די רעדנער, נאָר ...דער אויפ׳ן אָוונט — אַז דאָס איז ...נישט קיין צופאַל.

...שייך צו דעם ערציהונגס־סיסטעם, טוט ...וואָס מען קען. אין שול האַלט מען די ...גאַנצע צעהן יאָהר, פון זיבען יאָהר אָן. ...זענען זיי פאַרטיג מיט׳ן לערנען. נאָך ...טרעטען זיי שוין אַריין אין דעם פערבאַנד ...מיטענדיגער יוגענד („הנוער העובד״), און ...געהען אַרויס פון שול זענען זיי שוין אַר... ...טע אַרבייטער.

...איך ווייס נישט, צי אין אַלע קבוצות איז ...אַזוי, נאָר אין עין־חרוד האָט מען מיר דער... אַז ווען אַ בחור אָדער מיידעל ענדיגט די ...שיקט מען זיי אַוועק אויף אַ יאָהר צייט אין ...אַריין — קיין תל־אביב, חיפה, אָדער ירו... זאָלען זיי אויספּרובען אַניאַנדער סאָרט ...אויך.

...אַזוי שפּירען זיי זיך דאָרטען אין דער ...ער סביבה?״ — האָב איך געפרעגט, ...דער ענטפער איז געווען:

— זעהר שלעכט. אין גאַנצען פּרעמד זענען ...רט נישט, ווייל זיי האָבען דאָך די אָרגאַ... פון „הנוער העובד״, אויף וועלכער זיי ...זיך אָנשפּאַרען, נאָר פונדעסטוועגען שפּירען ...עלענד אין אַניאַטמאָספער פון קאַמף פאַר׳ן ...קעל ברויט. אין קבוצה זענען זיי אויך גע... געווען צו גרויסע שוועריגקייטען. נאָר דאָס ...שוועריגקייטען פון׳ם כלל נישט פון׳ם יחיד. ...די געשעפטען פון דער קבוצה געהען חלילה ...גס, דערלאַנגט מען זעלטענער צום טיש פּוטער ...פלייש. אָבער עס איז נישטאָ ביי די מיטגלידער ...קבוצה און ביי די אויפוואַקסענדיגע קינדער ...נישט, דער געפיהל, אַז מאָרגען קען מען ...אַ שטיקעל ברויט ממש.

...עס האָט זיך פערבונדען ביי אונז אַ לענגער ...שמועס, צי עס איז כדאי צו פיהרען קינדער ...דעם וועג. איהר האָדעוועט זיי דאָ בכיוון אַזוי,

קומט אויס — האָב איך זיי געזאָגט — אַז אין קיין שום אַנדערער סביבה ווי אין אייערע זאָלען זיי זיך נישט אַריינפּאַסען. זיי האָבען דאָס מיר מודה געווען: דאָס איז טאַקע דער ציל פון דער ערציהונג, אַז אין דער גאַנצער וועלט זאָלען זיך די קבוצה־קינדער שפּירען שלעכט; גוט זאָלען זיי זיך שפּירען נאָר אין אַ קבוצה. די קבוצה־מענשען ווילען טאַקע די קינדער נאָר פאַר זיך אַליין, פאַר זייער אייגענעם אידעאַל.

„און צי ווייט איהר זיכער, אַז אייער אידעאַל וועט זיך אָננעהמען ביי די קינדער? צי האָבען נישט אייערע עלטערן געוואָלט מאַכען פון אייך רבנים אָדער דאָקטוירים, און געוואָרען זייט איהר גאָר אַרבייטער אין עין־חרוד?״

דערויף האָבען זיי אויך אַניענטפער. זיי האָבען די אַלע זאַכען שוין דורכגעטראַכט. הונדערטער יאָהרען איז דאָך שוין יודישע עלטערן יאָ געראָטען איינצוהאַלטען זייערע קינדער ביי דער תורה. די דורכפאַלען האָבען זיך אָנגעהויבען בשעת דער אַלטער לעבענסשטייגער איז צובראָכען געוואָרען, אין פערגאַנגענעם און אין איצטיגען דור. פון דעמאָלט אָן האָט זיך געגומען טרעפען, אַז עלטערן זאָלען וועלען מאַכען זייער קינד פאַר אַ רב און בעקומען אַ דאָקטאָר, אָדער זיי זאָלען וועלען לאָזען שטודירען אויף דאָקטאָר און בעקומען אַניערד־אַרבייטער. אָבער איצט אין ארץ־ישראל וואַקסט דאָך אויף אַ נייער, איינגעשטעלטער, איינגעפונדעווטער לעבענס־שטייגער, וואו מ׳וועט ממילא אויך קענען פערווירקליכען די אידעאַלען פון ערציהונג.

אַזוי גלויבען זיי.

* * *

מיר איז אויסגעקומען אין די קבוצות צו שמועסען מיט מענשען. פערהאַן צווישען זיי אַ גרויסע צאָהל הויך־אינטעליגענטע, וואָס זענען אויסגעצייכנעט בעהאַוונט אין אַלגעמיינע און יודישע פראַגען. די אָנפיהרער לעבען שוין גאָרנישט ווי אין דאָרף, זיי זענען גאָרנישט געגליכען צו אונזערן אַמאָליגען ישוב׳ניק.

איהר געדענקט דאָך געוויס אויך די קורצע אָבער טרויעריגע געשיכטע פון דער „אַמעריקאַנער״ שטאָט עפולה. מיט אַ יאָהר זעקס־זיבען צוריק האָבען זיך אין די אַמעריקאַנער צייטונגען בעוויזען גרויסע אַנאָנסען וועגען דעם, אַז עס בויט זיך אַ נייע יודישע שטאָט אין ארץ־ישראל, עפולה הייסט זי. די שטאָט וועט האָבען אַלע מעלות ס׳איז אַ באַהן־סטאַציע, ס׳איז אין עמק, נעבען די יודישע קבוצות, אַ פינף מינוט פון מרחביה, אַ צוואַנציג מינוט מיט דער באַהן קיין עין־חרוד, קיין תל־יוסף קיין בית־אלפא, קיין נהלל. ווער עס וועט העלפען אויפבויען אין עפולה אַ שטאָט, וועט אָפּטון אַ גרויסע זאַך אי פאַר זיך, אי פאַר׳ן יודישען פאָלק.

האָבען אַ סך אַמעריקאַנער יודען געפאָלגט דער לאַנד־קאָמפּאַניע און האָבען געקויפט שטיקער ערד. און זענען בעגראָבען געוואָרען. ווייל ארץ־ישראל׳דיגע קבוצות זענען נישט אַזוי ווי דערפער אין דער אַלטער היים. די פערבינדונג מיט דער דרויסענד׳יגער וועלט איז זעהר אַ לעבעדיגע. פּאָסט קומט און געהט איעדן אַלע טאָג, ביבליאָטעקען זענען פערהאַן היבשע, צייטונגען און זשורנאַלען קומען אָן אין די הויכע צעהנדליגער. אין עין־חרוד און אין מרחביה געפינען זיך די סעקרעטאַריאַטען פון גרויסע וועלט־בעוועגונגען, פון „החלוץ״, און פון דעם „השומר הצעיר״ — האָט מען דאָרט אויפגעשטעלט ספּעציעלע הייזער פאַר די סעקרעטאַריאַטען. און דאָ קאָנצענטרירט זיך די גאַנצע אָרגאַניזאַציאָנעלע אַרבייט. שוין גאָרנישט מעשה ישוב׳ניקעס.

עקאָנאָמיש דאַרפען די קבוצות אויך נישט קיין שטאָט. אַמאָליגע ישוב׳ניקעס און דאָרפס־לייט האָבען געדאַרפט האָבען אַ מאַרק, וואו צו פערקויפען זייער מילך און פּוטער און איינצוהאַנדלען דורגעכץ און טשוועקעס. די קבוצות זענען גוט אָרגאַניזירט אין פערבאַנדען, דאָס וואָס זיי דאַרפען, קויפען זיי אין הורט, און זייערע פּראָדוקטען ווידער פערקויפען זיי אויך אין הורט. דערויף דינט זיי שוין די הסתדרות מיט איהרע צווייג־אָרגאַניזאַציעס.

דערפאַר איז עפולה געבליבען פוסט. און ערשט איצט, ווען דער טרוים פון דער „עיר יזרעאל״ (די שטאָט אינ׳ם טאָל יזרעאל) איז צערונען געוואָרען, טראַכט מען וועגען פערוואַנדלען עפולה גופא אויך אין אַ דאָרף: מ׳וועט דאָרט אויך פערזעצען פּרדסים. אויף ווייפיל די פּרדסים וועלען טראָגען, איז שוין אַניאַנדערע פראַגע. דאָס איז שוין געווענדעט אָן דער אַלגעמיינער לאַגע פון דער מאַראַנצען־ווירטשאַפט אין ארץ־ישראל.

דערווייל קען איך אייך אָפּגעבען אַ גרוס, איז עפולה פוסט. מעהר נישט נעבען דער באַהן־סטאַציע עטליכע שטיבלעך מיט רעסטאָראַנדלעך, אַ קראָם וואָס פערקויפט אויטאָמאָביל־אייל, אַ גאַזאָלין־סטאַציע, ווייל אויפ׳ן וועג איז גראָד לעבעדיג, ביי עפולה שניידען זיך די וועגען תל־אביב — טבריה, און תל־אביב — חיפה, פאָהרען כסדר פערביי אויטאָמאָבילען בעלאָדענע מיט פּאַסאַזשירען און מיט משא.

איך קום צוריק צו די פיהרער פון די קבוצות. איך האָב שוין געזאָגט, אַז זיי זענען אויסגעצייכנעט אינפאָרמירט וועגען יודישען לעבען, און נישט נאָר אין ארץ־ישראל. אָבער איין זאַך איז כאַראַקטעריסטיש: זיי ווייסען נאָר וועגען די גלות־דיגע צרות. טאָמער פּאַסירט ערגעץ־וואו „אין גלות״ עפּעס גוטס, דערגעהט דאָס נישט צו זיי.

איך האָב גערעדט מי׳ט איינעם פון די פיהרער פון עין־חרוד וועגען דער לאַגע אין פוילען. אַ מענש מיט אַ קלאָרען קאָפּ און מיט אַ שאַרפען שכל. ער האָט געוואוסט און גוט בענומען נישט נאָר אַלגעמיינע זאַכען, נאָר אויך איינצעלהייטען. נאָר ווען עס איז געקומען צו רייד וועגען די גמילות־חסדים־קאַסעס אין פוילען, האָט ער וועגען דעם נישט געוואוסט. וועגען די 800 גמילות־חסדים־קאַסעס, וואָס העלפען איינהאַלטען אויף די פיס פיל טויזענדער יודען, וואָס ווערען געפיהרט מיט אָר־מ׳יגע כוחות, אָהן ספּעציעלע׳ כלל־טוערייי — וועגען דעם אַלעם האָט ער קיינמאָל נישט געהערט.

פערשטעהט זיך, אַז נישט ער איז דערין שולדיג, נאָר די פּרעסע, וואָס ער לייענט. די ארץ־ישראל׳דיגע פּרעסע, דאָס דאַרף מען וויסען און געדענקען, איז גוט אינפאָרמירט, זי בעקומט אַ סך נייעס אַפילו דורכ׳ן טעלעגראַף, אָבער אַלץ וואָס זי דערצעהלט, איז וועגען יודישע צרות. וועגען דעם געהען טעלעגראַמעס מיט גרויסע אותיות אויף דער ערשטער זייט, וועגען דעם געהען דערנאָך לאַנגע, אויספיהרליכע אַרטיקלען. טאָמער איז אָבער פערהאַן ערגעץ־וואו אין פוילען צי אין ליטע אַ שטיקעל אויפבוי־אַרבייט, פערזעהט מען דאָס אין גאַנצען, אָדער מען מאַכט דאָס אָפּ מיט אַ פּאָר ווערטער.

דאָס איז נישט קיין צופאַל. דאָס דרינגט אַרויס פון דער אַלגעמיינער איבערצייגונג, אַז דער גלות איז אַ פערפאַלענער, אַז פון גאַנצען וועלט־יודענטום וועט זיך אויפהיטען נאָר ארץ־ישראל. און טאָמער ווערט שוין יאָ עפּיס אויפגעבויט, איז דאָס נאָר אויף אַ ווײַלע, נאָר אויף צו כלומרשט; סיי־ווי־סיי וועט עס באַלד צוריק חרוב ווערען.

אייב אין ארץ־ישראל זענען אויך געווען אינסטיטוציעס און אונטערנעהמונגען חרוב געוואָרען? נאָר אין ארץ־ישראל גלויבט מען, און ממילא איז מען זיכער, אַז דאָ איז גאָר עפּיס אַנדערש.

אַ שטאַנדפּונקט

פון מ. זאָשטשענקאָ

...ן דער סטאַציע „ליעסקי״ האָט מיך יע־...ס גלאַזאָוו אָפּגעפיהרט.

מיר האָבען זיך פונאַנדערגערעדט.

— נו, וואָס הערט זיך? — האָב איך געפרעגט ...רקען — די מאַנספערשוינען זענען ביי אייך ...סטזיניג?

— ...ער, די מאַנספערשוינען? — האָט יע־...ע זיך איבערגעפרעגט, — דער עולם איז ...אונז אַ בעוואוסטזיניגער.

— נו, און די ווייבספערשוינען?

— די ווייבספערשוינען? אויך בעוואוסטזיניג. ...פיל בעוואוסטזיניגע ווייבער וועט מען ...יך קענען אָנציילען?..

— גענוג, גענוג, — האָט יעגאָרקע זיך אָנ־...ען. — כאָטש מען זאָל זיך מודה זיין און ...דעם אמת, וועט מען קיין סך בעוואוסטזיניגע ...ער נישט קענען אָנציילען. דאָ איינע, דאָרט [illegible]

שלעגער.

— נו, און זי, ס׳ווייבל זי לאָזט זיך אין דער קאַשע שפּייען?

— קאַטערינאַ מיינט איהר? זי לאָזט זיך שוין גאָרנישט בלאָזען אין דער קאַשע. זי טענה׳ט אַריין אין איהם:

— דאָס איז שעדליך, וואַסילי איוואַנאָוויטש. וואָס הייסט שלאָגען און נאָך מיט אַ דראָנג? ס׳איז נישט אַמאָליגע צייטען, וואַסילי.

— פאַרוואָס פערקלאָגט זי נישט דעם מאַן? דערצו איז דאָך דאָ אַ ראַט?

— וואָס וועט איהר דער ראַט העלפען. זי איז שוין אין ראַט אַריין אויך געגאַנגען. דאָרט האָט מען איהר געזאָגט: „גוט, באַבעלע, וואָס ביזט געקומען. די פרויען־פראַגע שטעהט ביי אונז אויפ׳ן טאָג־אָרדנונג. אונזער עצה, זאָלסט זיך צוגעהן מיט׳ן שלעגער דיינעם״. נו. האָט זי נישט געוואָלט. זי וועט נאָך צוואַרטען אַבּיסעל ווייל ס׳האַרץ לאָזט איהר זיך נישט צוגעהן מיט׳ן מאַן. נאָכדעם האָט זי זיך אָנגעליטען, אָנגעליטען, — און איז צוגעפאָהרען אין שטאָט אַריין. פון שטאָט האָט זי געבראַכט פּילען. איין פּיל האָט זי איינגענומען, און אַ צווייטען האָט זי דעם מאַן אין עסען אַריינגעטון. ס׳האָט נישט בעהאָלפען. דער מאַן שלאָגט זי ווייטער. ווייזט אויס, איין פּיל איז נישט גענוג. זי האָט אַליין איינגענומען צוויי מיט איינמאָל און דעם מאַן אַריינגעלייגט אין עסען צוויי מיט אַמאָל. ס׳האָט געהאָלפען נישט. ער שלאָגט זיך. האָט זי אויף איינמאָל זעקס פּילען אַראָפּגעשלונגען און זי האָט זיך אַוועקגעלייגט. און זי ליגט. אַ [illegible] רחמנות! דער עיקר, זי איז די איינציגע בעוואוסטזיניגע ווייבספערשוין. און ווער ווייס, צי זי וועט אויסהאַלטען, צי זי וועט זיך נישט אָפּקרוקען?

— נו, האָב איך געפרעגט, — די אַנדערע ווייבער זענען נאָך פינסטערער פאַר דער?

— די אַנדערע זענען אַ סך פינסטערער און פערגרעבטער פאַר דער. איינע האָט נאָך אַ געשלעג איינגעגעבען אויפ׳ן מאַן אין געריכט. מען האָט דעם שלעגער פאַר די אויערן געבראַכט אין געריכט אַריין. מען האָט איהם בעשטראָפט. באַצאָהל, ברודער, פינף רובעל, ווערסטו אָנזאָגען אַ צווייטען זיך נאָכאַמאָל נישט צו שלאָגען, די אוממענטש! נו, איצט ווייִנט די פויערטע, טרויערט. מיט וואָס וועט זי צאָהלען? אַזאַ בהמה, אַזאַ נישט בעוואוסטזיניגע! אַ צווייטע איז זיך צעגאַנגען מיט׳ן מאַן, זיך פּראָסט אָפּגעגעבען. דער פויער איז גליקליך, די פויערטע הונגערט, אַזאַ קאַלב, אַזאַ צעפאַרענער שוך! דאָס איז גראָב, פינסטער, נישט בעוואוסטזיניג.

— גאָרנישט גוט — האָב איך זיך אָנגערופען.

— וואָס דען, ס׳איז גוט? ס׳איז שלעכט — האָט יעגאָרקע צוגעגעבען. — דער פויער ביי אונז איז אַ דורכגעטריבענער. פערשטעהט אַניעסק, קען צונויפבינדען אַניעק מיט אַניעק, ווייס ווי אַריין און ווי אַרויס, דערפאַר זענען די ווייבער צוריקגעשטאַנען.. פערגראָבט, נישט ענטוויקעלט.

— שלעכט — האָב איך געזאָגט און אַ קוק געטון אויף יעגאָרקע׳ס רוקען.

און דער רוקען איז ביי איהם געווען אַ דאַרער, אין צוריסענע שמאַטעס. פון די לעכער האָבען אַרויסגעשטעקט געלע שטיקלעך וואַטע.

יודיש א. פען

וועלכער גורל ערווארט די יוד. בעפעלקערונג אין רומעניען?

צי וועלען די ראַדיקאַל־אַנטיסעמיטישע עלעמענטען בעקומען די מאַכט אין לאַנד?

דער קאַמף פאַר דער שטאַטס־פאָרם אין רומעניען און דער גורל פון דער יודישער בעפעלקערונג

בוקאַרעשט (יט"א) אַ ספּעציעלער יט"א־קאָרעספּאָנדענט, וואָס האָט די טעג בעזוכט רומעניען, האָט שטודירט די פערהעלטנישן פון לאַנד און די לאַגע פון דער יודישער בעפעלקערונג.

אין זיין בעריכט איבער דער לאַגע פון די רומענישע יודען שטעלט פעסט דער יט"א־קאָרעספּאָנדענט, אַז דער גורל פון די יודען אין רומעניען איז ענג פערבונדען מיט'ן אויסגאַנג פון קאַמף, וואָס פיהרט זיך איצט אין רומעניען אַרום דער צוקונפטיגער שטאַאַטס־פאָרם. דער דאָזיגער קאַמף איז איצט אַריינגעטרעטען אין זיין ענטשיידענדען סטאַדיום.

אָנהויב היינטיגען חודש האָט דער ראַדיקאַל־אַנטיסעמיטישער סטודענטען — קאָנגרעס אין סי־נאיא אויך אַ שווערען אופן בעליידיגט דעם אָנדענק פון פרעמיער און פיהרער פון דער ליבעראַלען־פאַרטיי דוקא, וועלכער איז ערמאָרדעט געוואָרען דורך אייזען־גוואַרדיסטען. דאָס האָט פון איין זייט גורם געווען אַ שטאַרקע אויפרודערונג אין לאַגער פון דער ליבעראַלער רעגירונגס - פאַרטיי און פון דער אַנדערער זייט האָט עס געגעבען דעם שטויס די נאַציאָנאַל־צאַראַניסטען אַלס דער מעכטיגסטער דעמאָקראַטישער גרופּע פון לאַנד צו פּראָקלאַמירען דעם קאַמף פאַר'ן שוץ פון דער רעגירונג. פון פערשידענע זייטען ווערט דעם פרעמיער טאַטאַרעסקו און אינערן־מיניסטער אינקולעץ פאָרגע־וואָרפען, אַז זיי בעהאַנדלען שוין צופיל טאָלעראַנט די אַנטיסעמיטישע גרופּען, אַז זיי שיצען זיי זאָגאַר כמעט אָפען, און אַז זייער פאָליטיק האָט דעם ציל אָפּצוקעהרען זיך פון דער דעמאָקראַטיע כלפי פנים און צו דעם שאַפען אַ נייע אָריענטאַציע כלפי־חוץ. די דאָזיגע פאָרוואורפען ווערען געמאַכט הן מצד די טראַדיציאָנס־טרייע עלעמענטען פון די ליבעראַלען, וואָס שטעהען אונטער דער פיה־רונג פון מיניסטער יאַמאַנדי, הן מצד די נאַציאָנאַל־צאַראַניסטען, וועלכע פעררופען זיך אויף זייערע ערפאָלגען בעת די לעצטע צוגאָב־וואַהלען.

די איצטיגע רעגירונג האָט פערלוירען פיל סימפּאַטיעס מחמת דעם, וואָס זי האָט דורך יאַ צוגעאיילטער אויפלעזונג פון פאַרלאַמענט נישט דערלאָזען צו קיין דעבאַטע וועגען דער טעטיגקייט פון די רעכטס־ראַדיקאַלע עלעמענטען.

דער פאָרזיצער פון דער נאַציאָנאַל־צאַראַניס־טישער פאַרטיי, יאָן מיכאַלאַקע, האָט אין אַ מע־מאָריאַל פאַר'ן קעניג געשילדערט די לאַגע און מיטגעטיילט, אַז די צאַראַניסטען אָרגאַניזירען פּויערים־אָפּטיילונגען צום שוץ פון זייער לעבען און צום אָפּוועהר פון טעראָר מצד די רעכטס־עקסטרע־מיסטען. און דער פיהרער פון דער ראַדיקאַלער פּויערים־פאַרטיי, דער זעהר אָנגעזעהענער געוו. יוסטיץ־מיניסטער גריגאָרע־יוניאַן, האָט אין אַן אָפענטליכער ערקלערונג גענומען שטעלונג געגען דער אַנטיסעמיטישער פּראָפּאַגאַנדע, וועלכע זיילען די יודען מאַכען פעראַנטוואָרטליך פאַר אַלדאָס בייז.

אונטער'ן דרוק פון דער עפענטליכער מיינונג בעטאַנען אויך די רעגירונגס־קרייזען, וועלכע סימ־פּאַטיזירען שטאַרק מיט די אַנטיסעמיטישע אָרגאַני־זאַציעס, די פּרינציפּען פון גלייכבערעכטיגונג פון אַלע בירגער. גלייכצייטיג אָבער ווערט פאָרטגעזעצט

דער ווירטשאַפטליכער קאַמף געגען יודישע אונ־טערנעהמונגען און אָנגעשטעלטע און די העצע פון די ראַדיקאַלע צייטונגס־אָרגאַנען — און דאָס טראָגט דער צענזור און דעם פערפליכטענדען אויס־נאַהמס־צושטאַנד. די רעגירונג - אָרגאַנען מאַכען נישט קיין שטערונגען די עפענטליכע אַרויסטרע־טונגען און פאַראַדען פון די אייזען־גוואַרדיסטען וועלכע האָבען לעצטענס מיט גרויס פּאָמפּע אַר־גאַניזירט אַ פאַראַד אין בראַילא. פון דער אַנדערער זייט איז אָבער סימפּאַטאָמאַטיש דער פאַקט, וואָס דער געוו. דעפּוטאַט פון דער „אייזערנער גוואַרדיע" סטעלעסקו, האָט פערלאָזען די דאָזיגע אָרגאַניזאַציע און אין אַן אינטערוויו ערקלערט, אַז ער האָט זיך אָפּגעקעהרט פון אַנטיסעמיטיזם.

די פערוויקעלטסטע פון די דאָזיגע אינער־פּאָליטישע פערהעלטנישן ווערט נאָך גרעסער מחמת דעם, וואָס זיי זענען אין אַ שטאַרקער מאָס אָפּ־הענגיג פון די השפעות פון די קרייזען אַרום קעניג. עס זענען דאָ סימנים, אַז די עקסטרעמיסטען האָבען אַן אָנשפּאַר אין די דאָזיגע קרייזען. עס איז אפילו נישט אויסגעשלאָסען, אַז די דאָזיגע קרייזען זאָל זיך איינגעבען צו בעווּעגען דעם קעניג, איבערצו־געבען די טאָטאַליטעטס־פּאָליטיקער פון רעכטס דעם מלוכה־אַפּאַראַט געגען דעם פּאָלקס־ווילען, וואָס איז רעפּרעזענטירט דורך די גרויסע פּאַרטייען.

פנים־על־פנים מיט די דאָזיגע מאָמענטען פון אומזיכערהייט און צופעליגע מעגליכקייטען איז גוט פערשטענדליך די זאָרג, וואָס הערשט אין די ברייטע קרייזען פון דער יודישער בעפעלקערונג וועגען איהר צוקונפטיגען גורל.

אַביסעלע קיבי׳ץ

(הומאָר פון טאָג)

—*×*—

קלמן: איך טראָג שוואַרצע ברילען, איך האָב געלאָזען וואַקסען אַ באָרד און דאָך האָסטו מיך ג... דערקענט.

זלמן: יאָ, אָן טיין הוט, וואָס דו טראָגסט.

* * *

— וואָס איז דער אונטערשיד צווישען אַ קא... און שפּאָרזאַמען?

— ווען אַ מאַן טראָגט דריי יאָהר דעמזעלבען ... איז ער שפּאָרזאַם; ווען אַ מאַן ענטזאָגט זיך צו ג... זיין ווייב געלד צו פאָהרען אין באָד, איז ער אַ קאַ...

* * *

אין אַ רעסטאָראַן האָט אַ גאַסט בעשטעלט אַ „ה... לער" הערינג. דער קעלנער געהט אַריין אין קוך ... פערלעגענהייט. וואָס פאַר אַ מאכל זאָל דאָס זיין? ... ליך איז ער געפאַלען אויף אַ שכל. „מיר וועלען נע... אַ ביסמאַרק הערינג, אויפרייסען זיין מויל, אַרויס... מען זיינע געהירען, און דער היטלער־הערינג איז ... טיג".

ענגלישע רעגירונג גיט צו וויסען בערלין

אַז דייטשער נאַצי־אַגענט וועט נישט קענען ווערען דייטשער גענעראַל־קאָנסול אין לאַנדאָן

לאָנדאָן (יט"א) דער דיפּלאָמאַטישער קאָ־רעספּאָנדענט פון „דיילי העראַלד" טיילט מיט, אַז די דייטשע רעגירונג האָט געהאַט בדעה צו נאָ־מינירען אַלס איהר גענעראַל־קאָנסול אין לאָנדאָן דעם נאַצישען „לאַנדעסגרופּען פיהרער" אין ענג־לאַנד און אירלאַנד, ד"ר אָטאָ בענע.

ד"ר בענע לעבט אין לאָנדאָן זיין 1933 און פערנעמט זיך דאָרט מיט דער זעלבער אַרבייט, וועלכע עס האָט געפיהרט אין דער שוייץ דער ער־מאָרדעטער ד"ר גוסטלאָף: ער אָרגאַניזירט נעמליך נאַצי־קאָמערלעך אין ענגלאַנד, צוציהענדיג צו זיי כלומרשט בלויז דייטשע בירגער ד"ר בענע איז אַן אָנגעזעהענע פיגור אין דער דייטשער אַמבאַסאַ־דע אין לאָנדאָן און געניסט — ווי דער „דיילי טעלעגראַף" גיט איבער, פון היטלערס פּערזענליכער פריינדשאַפט. די דייטשע רעגירונג האָט דעריבע" לעצטענס געמאַכט די ערשטע שריט צו געבען פאַר איהר פערדינסטפולען ד"ר בענע אַן אָפיציעלען אַיזאַנס, און נאָמינירען איהם אַלס דייטשען גע...ראַל־קאָנסול אין לאָנדאָן. דאָס ענגלישע אויס...מיניסטעריום האָט אָבער תיכף געגעבען צו ווי... בערלין, אַז דאָס וועט זיך נישט לאָזען מאַכ... און אַז די דייטשע רעגירונג זאָל בעסער זיך נ... יוענדען וועגען דער אַז. גער. „עקזעקוואַטור" ... די בריטישע רעגירונג וועט ד"ר בענע'ס נאָ... נאַציע אַלס גענעראַל־קאָנסול אין לאָנדאָן נ... אָננעהמען.

איבערוואַנדערונג פון אויסלענדישע יוד. ארבייטער

קיין בירא־בידזשאַן ווערט אָפּגעלעגט

מאָסקווע (יט"א) אויף אַ זיצונג פון פּרע־זידיום פון „קאָמזעט" אין ווייס־רוסלאַנד, וואָס איז די טעג פאָרגעקומען אין מינסק, האָט דער פאָר־זיצער פון צענטראַלען „קאָמזעט", סערגעי טשוצ־קאַיעוו מיטגעטיילט, אַז צוליב אַ גאַנצער רייהע סיבות, וועט זיך די איבערוואַנדערונג פון אויס־לענדישע יודען קיין בירא־בידזשאַן מוזען פערציהען לענגער ווי מען האָט גערעכענט, און אַנשטאָט אין צווייטען קוואַרטאַל וועלען די ערשטע פּאַרטיעס אויסלענדישע איבערוואַנדערער קענען איבערגע־שיקט ווערען קיין בירא־בידזשאַן ערשט אין דריטען קוואַרטאַל (יולי — סעפּטעמבער) ה. י.

טשוצקאַיעוו האָט בעטאָנט די וויכטיגע פּאָ־ליטישע בעדייטונג פון דער איבערוואַנדערונג פון קאַרגע 5,000 נפשות (1,000 פאַמיליעס און 500 יחידים) פון אויסלאַנד און האָט אָנגעוויזען אויף דער נויטווענדיגקייט וואָס בעסער צו אָרגאַניזירען דעם אויפנעהם און איינאָרדנונג פון די אויסלענדישע איבערוואַנדערער. ער האָט אויך מיט בעפרידיגונג בעצייכענט דעם פאַקט, וואָס פאַר די לעצטע צוויי יאָהר האָט זיך דער אָפּפלוס פון איבערוואַנדערער פון בירא־בידזשאַן בדרך־כלל אָפּגעשטעלט.

אין מאָסקווע האָט די טעג געווײַלט דער רע־דאַקטאָר פון קאָווּנער „פאָלקס־בלאַט", ד"ר מ. סו־דאַרסקי. זיין בעזוך איז געשטאַנען אין שייכות מיט דער בעפאָרשטעהענדער איבערוואַנדערונג קיין בי־ראָ־בידזשאַן פון לערך 1,000 יודישע אַרבייטער פון ליטע. זייער איבערוואַנדערונג זאָל פאָרקומען אין משך פון לויפענדען יאָהר. דאָס רוב פאָרגעזע־הענע איבערוואַנדערער פון ליטע זענען קוואַליפי־צירטע אַרבייטער (בויער, טישלער, סטאָלאַרעס, פאַרבער, גלעזער, טריקאָטאַזש־אַרבייטער א.אַ.ד.)

די טעג איז בעשטימט געוואָרען דער לאָקאַלער בודזשעט פון דער אויטאָנאָמער יודישער געגענד (בירא־בידזשאַן), פון וועלכען עס איז צו זעהען, אַז אין פערגלייך מיט'ן בודזשעט פון פאָריגען יאָהר, איז דער בודזשעט פון 1936 פערגרעסערט גע־וואָרען אויף 83 פּראָצ. אין יאָהר 1935 האָט דער בודזשעט זיך אויסגעדריקט אין אַ סומע פון 12,266,000 רובל, און אין 1936 יאָהר בעטרעפט ער 22,348,000 רובל. 34 פּראָצ. דערפון איז אַסיגנירט אויף דער ענטוויקלונג פון דער פאָלקס־ווירטשאַפט (פאָריגען יאָהר 18 פּראָצ.)

ניו־יאָרק (יט"א). היינטיגען שבת פאָה... אָפּ פון ניו־יאָרק קיין בירא־בידזשאַן דער פּרע... דענט פון דער „אַמאַלגאַמייטעד וואָרקעס - באַ... אין ניו־יאָרק, אַדאָלף העלד, אַלס נישט־אָפיציע... שליח פון די יודישע אַרבייטער אין די פּעראייניג... שטאַטען, כדי זיך צו בעקענען מיט די מעגליכקי... טען פאַר דער איינאָרדנונג פון אויסלענדישע ... דישע אַרבייטער אין בירא־בידזשאַן.

Dr.
Wołkowyski
ציגעל־גאַס 11, טעל. 238-02
ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט־קראַנק...
בעהאַנדלונג פון מענער־שוואַכע
נעמט אָן פון 8—11 פרימאָרגען און 4—9 אַווענ...

ל. מלאך
דאָן־דאָמינגאָ
ראָמאַן

68

נאָכדרוק אין אַ טאָג - צייטונג, אפילו טיילווייז — פערבאָטען.

ער איז געווען זיכער, אַז די „פּאַטראָנעס" וועלען קומען, וועלען זיי דאָס בעוואונדערען און ער וועט וואויל טעפּעלען אַנדזשעס אויגען... אַז אַנדזשעס איז אַרויסגעקומען פונם שלאָף, האָט זי אויסגעזעהן בלייכער און נערוועזער. ער איז אומישנע געבליבען שטיין מיט דער שמאַטע אין דער האַנט, כדי זי זאָל איהם טרעפען אין דער אַרבייט, אָבער זי האָט ווייניג אַכט געלייגט אויף איהם, געפרעגט עפּעס און נישט געקוקט צו זיין זייט.

האָט ער זי איבערגעלאָזט און אליין ערגעץ פערשוואונדען, ווען ער איז צוריקגעקומען איז ער געווען אָנגעטאָן אין אַ גרין כאַקי־אָנצוג, געמאַכט האַלב־מי־ליטעריש, האַלב־ציוויל, אַ העמד פון זעלביגען קאָ־ליר און אַ שניפּס פון דער אייגענער שטאָף, דער אָנ־צוג איז געלעגען אויף איהם געפּאַסט און ער האָט אויסגעזעהן שלאַנקער און שיקלעכער. ער איז גע־ווען זיכער אַז זי וועט איהם בעמערקען און בעוואונ־דערען און אויסגעשריגען מיט אַנטציקונג: אָ, ווי שיין דו זעהסט אויס, דאָמינגאָ! און ער וועט איהר דערקלערען אַז דער אָנצוג איז נישט סתם אַזוי אַ מלבוש, נאָר די וואָס האָבען זיך איבערגעשניטען די הויט ביי די אָדערען פון די הענט און געשוואוירען טריידיום דער רעוואָלוציע, זיי גייען אַזוי אָנגעטאָן.

אין איינוועגס וועט ער איהר שוין אויך ווייזען דעם רעוואָלווער, וואָס ער האָט תמיד מיט זיך, און דעם קינזשאַל מיט אַ העפטעל פון העלפאַנטביין, וואָס איז אַריינבעשריבען אין זיין פּאַסיק.

אָבער אַנדזשע האָט איהם גאָרנישט געפּרעגט. דער פּריהערדיגער ביטול האָט זיך צוריקגעקעהרט צו איהר, זי האָט נאָר נערוועז געוואָלט וויסען ווען דער „פּאַפּאַ" און די „מאַמאַ" וועלען צוריקקומען, גלייך מען וואָלט איהם געזאָגט וואוהין זיי זענען נעגאַנ־גען?...

פערטאָגס איז זיין ווייב הײַזינאַ זעגען צוריק־געקומען, ווען אַ ערב־פּליער פּאַרנאָסט איז געשטאַ־נען היגטער דער טיר. דאָניע האָט כאָטש געוואָלט, די מאַראַם זאָל אַ בליק טאָן אויף זיין אָפּגעטאָנער אַר־בייט. אָבער זיין רצון איז נישט מקוים געוואָרען, וואָרום ווי נאָר זיי זענען אַריינגעקומען, האָט מען תיכף געכאַפּט אַנדזשען אין אַ ווינקעל אַריין און מיט איהר דאָרט איינגעטעהט. ער, דאָניע, איז אַליין גע־שטאַנען אין געשטאַפּט און נישט געוואוסט וואָס צו טון מיט זיך, אפשר זאָל ער אַרויסגיין און זיי לאָזען דאָ אומגעשטערט רייזען? האָט ער עס אָפּער נישט געטון, עס איז איהם שווער אָנגעקומען צו פּועלען ביי זיך, ער זאָל מודה זיין, אַז ער איז דאָ נישט מעהר ווי אַ פרעמדער, און ווען עס האַנדעלט זיך אין אַ פאַ מיליע־זאַך, איז ער אַן איבעריגער, דעריבער האָט ער זיך געפיהלט אין דער נאַרישער פערצווייפלונג ווי אין פּעך מיט איין פוס...

פון דעם, וואָס די דריי האָבען גערעדט אינאיי־נעם אַריין, האָט דאָניע נישט געקענט כאַפּען קיין וואָרט, ווייל צו זיין אויער איז נאָר דערגאַנגען דער שרשוש, הער שאָרך, דער שאָטען פון זייערע רייד, און מיט עטליכע מינוט שפּעטער איז די מאַמע אַריינ געלאָפען אין שטוב און באַלד צוריקגעקומען מיט אַנ־דזשעס הוט..

דאָניע האָט דאָך פאָרט דערפיהלט אַז ער איז דאָ אַ פרעמדער, דער ווייטסטער מענש און דער וועלט איז ער דאָ, ביי דער פאַמיליע קאַסטאַראָ. אַז ווי באַלד מען היט זיך אַזוי מיט אַ וואָרט פאַר איהם, וואָס האָט ער נאָך דאָ צו טון? וואָלט דען נישט גלייכער געווען אַז ער זאָל איינמאָל פאַר אַלעמאָל אוועק און מעהר קיינמאָל זיך נישט אומקעהרען, אַז ער זאָל זיין דאָרט וואו יעדעס וואָרט איז אַ חכמה, זיין יעדער וואונש ווערט אויסגעפיהרט, און צו זיין עצה — זיך צוגעהערט? און אַנדזשע? ער ווייסט דאָך וואויל, אַז זי איז פאַר איהם פערלוירען. אַז דאָס, וואָס זי איז היינט געווען גוט צו איהם, איז נאָר אַזאַ שפּיל פאַרן טיטשעלס ווענען, כדי אויפצומונטערען

די צרות, וואָס זענען שוין געלעגען פערקאַפּעט אין איש, ווען זי קומט נישט נעבעטען צו פאָהרען, וואָלט שוין געווען פיל גלייכער, וואָרום ער האָט זיך שוין געהאַט איינגעפּאַסט אין אַנדערע רעמלעך און עס האָט איהם געהאַלטען ווי אין אַ גאַרטעל...

פאַרערעסטוועגען האָט מען איבערגעלאָזען די גאַנ־צע קראָם אויף זיין קאָפּ און אַליע דריי זענען אוועק געגאַנגען.

קאַפּיטעל זעקס.

...ער האַלט אַנדזשעס מיטעלסטען פינגער אין זיין צוזאַמענגעקנייטשטער פויסט פערקאַרקעוועט... פיהרט אָרעמס זענען איצט צונויפגעשלאָסען, אַט דערנעהנט טערט ער זיך צו איהר, זיין אָרעם ריהרט אָן איהרע אַקסלען, אַט דערוואַרטעט ער זיך, אָבער בלויז אויף אַ האַלבען שפּאַן, ווייל ער פיהלט אַז זי וועט אַזוי ליכט איהר פינגער פון זיין האַנט נישט אַרויס־ציהען.

...אַט גייט ער נאָר מיט איהר איבער די שטיקער אָפּגעריסענע פעלזען, וואָס ליגען אינמיטען פון שמאָ־לען לויף־טייכעל, און ער שפּאַנט מיט מיט איהר פון שטיין צו שטיין, און ווען עס איז אַ ווייטער שטח, מוז ער גאָר זי נעהמען מיט איין האַנט אונ־טער די קני און מיט דער אַנדערער ביי דער פּלייצע אונטער די אָרעמס און טראָגען. וואוהין — ווייסט ער נישט, ער זעהט נישט די ווייטקייט און פיהלט נישט די שווערקייט. ער זעהט נאָר ווי איהר קלייד טאָרעט זיך אין וואַסער און ער, דאָניע מיט אַנדזשען זענען עפּעס אַזוי אַפּגעשפּיגעלט אין טייך, ווי אַ צו־נויפגעקלעפּטער סקולפּטור, דער אָפּגלאַנץ האָט פער־ווישט וועלכעס עס איז זיין האַנט און וועלכעס — איהר פוס.

..ער טראָגט זי צום איינזעל קאַשוערא, ער קאָן נאָר נישט געדענקען צו וואָס. אפשר צו דער קאַר־טען־ליגערין, וואָס וואוינט דאָרט אין דער ראַנ־טשאָ, וואו ער איז אַמאָל געווען מיט דער זויערער לימענע — בואנאַ?... ניין, און אפשר איז זי, בו־אָנאַ אַליין, גאָר די קאָרטען־ליגערין און זי האָט דאָך איהם פּאָראויסגעזאָגט אַז עס שטייט איהם פאָר אַ ווייטע רייזע איבער ימען... און אַז ער ליבט אַ „רוביא" — אָבער היטען מוז ער זיך פאַר די דו־פּיאָס. די בלאָנדע זענען פאַלש, ער זאָל בעסער נעה־מען די „מאַראָמשא" ווייל די מיט שוואַרצע האָר איז אין איהם פערליבט און וועט איהם גליקליך מאַכען...

...און ווער־זשע איז די בלאָנדע? אַנדזשע?

ניין, זי איז דאָך גאָר זילבער, אָט ווען ער טראָ... זי איצט, גייט די לבנה מיט און רוהט אויף איה... קאָפּ, אָט אַזוי ווי אויף דער „סאַנטאַ מאַריעס", אי... שטערען ליכט עפּעס אַ רעדעל, און עס פערבלענד... איהם די אויגען. ער וויל אַריינקוקען איהר אין ... אויגען, האַלט זי זיי פערמאַכט און די וויעס זענ... ווי צוויי שורות באַמבוס־ביימער, אויסגעוואַקסען ... טער קריסטאָלענע פענסטער־שויבען, און ער וואָ... זיך אַזוי אַרומגעכאַפּט אויף אָט די ביימער און ... אַריינגעבענגען צו איהר, זיך אַוועקזעצען אויפן אַ ... לעהן־ברעטעל פון פענסטער און צימערען מיט זיי... פינגער: אויף אַ גיטאַרע וועט ער זינגען די סערענאַ... „סאַן לאָס יוגז דעלאַ נאַטשע" — אָבער נישט ... זינגט דאָך דאָס, דאָס זינגט דאָך נאָר זי, כואַנאַ, ... זי האַלט גאָר זיין קאָפּ ביי זיך און שוים און ... באַק קוועטשט זיך אָפּ פון איהרע אַרויסגעשטאַ... טשעטע בייגער אונטערן האַלז... טאַ, וואו איז אַ... דזשע? וואו איז זי פערשוואונדען? אָ, ניין, דאָס האָ... זיך איהם אויסגעדוכט, אַז די פּאַרלע איז דאָ, ... איז בלויז איהר קול, איהר שטים אַליין געקומען... אָהן איהר געזונגען דאָס ליד.

...אָבער וואו, איז דער וועג אַהינגעקומען? ... געדענקט גאָרנישט ווי אַזוי ער איז אַהער געקומ... דאָ אין קאַשוערא, עס איז אַ ווייסטער פּאַס וואַ... פון ביידע זייטען זעהט מען וואַסער, און פאַרוואָ... שטייען דאָ עפּעס שטיינער? וואוהין פיהרען די ט... אין ערגעץ נישט? אַז קיין טיר זעהט ער נישט ... קיין הויז געפינט זיך דאָ נישט, טאָ וואו ענדיגען ז... די שטיינער און אין וואָס שפּאַרען זיי זיך אָן?

...מילא מיר איז ער, און די שווערקייט פון אַ... דזשעס קערפּער הויבט שוין אָן צו ברעכען זיינע ... רעמס, און זי אַליין, אַנדזשע שלאָפט, עפּעס אַזאַ ... טיפער און גערוכטער שלאָף. זעצט ער זיך אוועק אַ... אויף די טרעפּ דאָ און אַנדזשע זינקט איינגאַנצ... אַריין אין זיין שויס, ווייל ער זיך צובויגען צו איה... זעגען אָבער אַלע שלייערען פון אַלע זייטען פערוו... קעלט אַרום איהר פּנים. איצט ווייסט ער שוין זיכע... אַז ער וויל זיך צובויגען צו איהרע ליפּען און ... אויסטרוקענען מיט אַ קוש. איינגאַנצען אַריינטרי... קען אין זיך, וועט ער איהר אַנדזשען, תמיד אַרומ... טראָגען אין זיין לייב, זי וועט וואוינען ביי איהם אי... די געהערים און תמיד, תמיד וועט ער זיך צוהערע... צו איהר געוויש, צו איהר לאַכען און צו איה... זינגען.

(פאָרטזעצונג קומט)

ניי׳ער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

ניי׳ער פאלקסבלאט

שטייער-אמטען פיהרען אדורך דרינגענדע קאנטראלעס

ביי די ארבייטס-געבער אין שייכות מיט הכנסה שטייער פון די אנגעשטעלטע

(ג) אין הסכם מיט׳ן צירקולאר פון פינאנץ־מיניסטעריום וועגען דער קאנטראלע פון הכנסה־שטייער פון פענסיעס וועלען די שטייער אמטען אדורכפיהרען א באלדיגע קאנטראלע פון אלע אר־בייטס-געבער, וואס געפינען זיך נאר אין זייערע קרייזען און וואס פיגורירען אויף דער עווידענץ ליסטע פון די ארבייטס געבער, בכדי פעסטצושטע־לען צי די ארבייטס געבער וועגדען אן די נייע אייב־געפיהרטע סטאטיסטיק פון הכנסה שטייער. די קאנט־ראלע וועט פעסטשטעלען צי דער ארבייטס-געבער רעכענט אראפ דעם הכנסה שטייער און צי ער צאהלט איהם איין צום טערמין אין שטייער אמט.

אונאפהענגיג דערפון האט דאס פינאנץ מיני־סטעריום פעראָרדענט די שטייער אמטען צוזאמענ־שטעלען ליסטען פון דער אובעזפיעטשאלניע, בכדי זיי צו פערגלייכען מיט דעם מאטעריאל וואס די שטיי־ער אמטען האבען.

בכדי אויסצומיידען עווענטועלע שטראפען (אין הסכם מיט דער פעראָרדנונג דראהט די ארבייטס־געבער אפילו ארעסט) דארפען די ארבייטס-געבער זיי אמשנעלסטען אדורכפיהרען די אפרעכנונגען פון דעם הכנסה שטייער פון די אנגעשטעלטע און זיי תיכף איינצאהלען אין די שטייער-אמטען.

נייע אקופאציע-שטרייקען

אין קלענערע און גרעסערע פאבריקען

צוליב דעם נישט האנארירען דעם לעצטען ״אפ־מאך״, האבען ווידער אויסגעבראכען דריי אקופאציע־שטרייקען. אקופאציע שטרייקען האבען אויך אויס־געבראכען ביי דער פירמע האמער (פאלודניאווא 52) 100 ארבייטער פערלאזען נישט דעם פאבריק-בנין.

* * *

אין יעלענקיעוויטש׳ס פאבריק (אל. קאשטשוש־קי 10) האבען פערשטרייקט 120 ארבייטער.

* * *

אין קארטשמארס פאבריק (לימאנאווסקיעגא 111) האבען 100 ארבייטער געוואָרפען די ארבייט.

* * *

אן אקופאציע שטרייק האט אויסגעבראכען אין דער פאבריק פון דער פירמע ״פאלעשיע״, 250 ארבייטער זיצען אין דער פאבריק ביי די מאשינען.

* * *

דער אקופאציע שטרייק אין הארא׳ס פאבריק אין רודא-פאביאניץ דויערט ווייטער. די לאגע פון די 1000 ארבייטער, וואס געפינען זיך אין די פא־בריק-בנינים, ווערט מיט יעדען טאג ערגער.

דער ארבייטס-אינספעקטאר בעמיהט זיך צו ליקווידירען דעם סכסוך.

* * *

אין דער פאבריק פון דער פירמע יאראש (דאמ־בראָסקא 19), האט אויסגעבראכען אן אקופאציע־שטרייק. דער אינספעקטאר האט אינטערווענירט, און דער שטרייק איז פערענדיגט געוואָרען. די ארבייטער זענען באלד צוגעטרעטען צו דער ארבייט.

* * *

ביים ארבייטס-אינספעקטאר איז נעכטען פאר־געקומען א קאנפערענץ פון די ליטאגראפיע-ארביי־טער מיט די ארבייטסגעבער. דער שטרייק וועלכער דויערט שוין 3 חדשים, איז אויך נעכטען נישט גע־ענדיגט געוואָרען.

די ארבייטס-געבער האבען ערקלערט, אז זיי וועלען געבען אן ענטפער דעם 1־טען מאי.

* * *

א שטרייק האט אויך אויסגעבראכען ביי די פאסאמענט-ארבייטער. היינט קומט פאר א קאנפע־רענץ ביים ארבייטס-אינספעקטאר.

שטרייק אין דער באנד-אינדוסטריע פערשארפט זיך.-היינט א קאנפערענץ

די סיטואציע אין די באנד-פאבריקען פער־שארפט זיך. ביז איצט האבען 1200 ארבייטער אקו־פירט 14 פאבריק-לאקאלען. אזוי אז דער שטרייק פערשארפט זיך פון טאג צו טאג.

ווי מיר דערוויסען זיך, וועט היינט פארקומען א קאנפערענץ ביים ארבייטס-אינספעקטאר.

ערב א שטרייק אין דער מעטאל-בראנזשע

ביים ארבייטס-אינספעקטאר איז נעכטען פאר־געקומען א קאנפערענץ וועגען ליקווידירען דעם סכ־סוך אין דער מעטאל-בראנזשע. צוליב דעם, וואס ס׳איז נישט געקומען צו קיין אויסגלייך. דארף מען ערווארטען, אז אין די קומענדע טאג זאל אין דער מעטאל־בראנזשע אויסברעכען א שטרייק.

געפעהרליכער באנדיט אנטלויפט צום צווייטען מאל פון קרייז-געריכט

דער איינברעכער און דר. קלוקאווס ווילע בעקומען 6 יאהר תפיסה

(א) נעכטען איז אין קרייז-געריכט געווען א צערודערונג צוליב א פערזאן, וואס פרובט שוין צום צווייטען מאל צו אנטלויפען פון קרייז-געריכט

איינמאל האט דער בעקאנטער באנדיט עדמונד יוויליוער דעם 30־טען דעצעמבער פ. י. געפרובט אנטלויפען איבערן פארקאן. ווען מ׳האט איהם געברענגט צום פראצעס, האט ער זיך ארויסגעריסען פון דער וואך און געגאנגען פליטה איבער׳ן פלויט. מ׳האט איהם נאכגעשאָסען און געכאפט געוואָרען אין א פוס, צוליב דעם איז דער פראצעס אפגעלעגט געוואָרען אויף נעכטען.

נעכטען בעת מ׳האט דעם פויגעל געבראכט אין קרייז געריכט אריין, האט ער צום צווייטען מאל געפרובט מזל. ער האט זיך א דרעה-אויס-געגעבען פון דער וואך, און איינס, צוויי, איז ער שוין געווען אין קארידאר וואס פיהרט צום אויסגאנג אויף פלאץ דאמבראווסקיעגא. אבער דאס האט זיך איהם ווידער נישט איינגעגעבען. מ׳האט איהם געכאפט און צוגעשטעלט אין געריכט אריין.

ווער איז ער, דער פויגעל, און אין וואס האט ער עס אזעלכעס געטון? א קלייניגקייט:

געזוען איז דאס אין דער נאכט פון 3־טען אוי־גוסט פ. י. האט ער זיך אריינגעכאפט אין ד״ר קלו־קאָווס ווילע אין לעגעווניק. אין פלוג האט די דאק־טאראווע געמיינט, אז דאס איז דער מאן, נאר אז דער ״גאסט״ האט איהר א לייכט געטון מיט אן עלעקטרישן לאמפעל אין פנים אריין, האט זי זיך שטארק דערשראקען, אבער פערפאלען. רעדען טאר מען נישט, ווארום... ער האט בעפוילען: ״שווייגען אדער א קויל אין קאפ״! האט מען געפאלגט און געשוויגען. האט ער צוגענומען א רעוואלווער און א גאלדען זייגערל און אוועק.

די זעלבע נאכט האט א פאליצי-פאטרול בע־מערקט צוויי פערדעכטיגע פערשוינען. זעהענדיג די פאליציי האבען זיי גענומען אנטלויפען. איינעם האט מען געכאפט, ער איז געווען דער 18 יעהריגער טשעסלאוו בוקאווסקי פון טרענקנערא 4. פיהרענדיג איהם אין קאמיסאריאט, האט עמיצער געשאסען און געטראפען א קויל דעם פאליציאנט טשעכאווסקי. דער פאליציאנט האט געענטפערט מיט שיסען, דער ביי איז דער באנדיט בוקאווסקי אין די קייטען בעשם געוואָרען.

צוזאמענגנס איז בוקאווסקי און דער צווייטער, וויליוער וועלכער האט געשאָסען אויפ׳ן פאליציאנט ארעסטירט געוואָרען. צוזאמען מיט זיי זענען אויך ארעסטירט געוואָרען די פאסערס סטאניסלאוו קא־לאס און אדאם פראוו.

איינמאל איז דער פראצעס פארגעקומען דעם 5־טען אויגוסט 1935. נאר אזוי ווי דער באנדיט איז געשאָסען געוואָרען ביים אנטלויפען פון קרייז־געריכט, איז דער פראצעס פארגעקומען נעכטען צום צווייטען מאל.

דאס געריכט האט פערמשפט וויליוער׳ן אויף 6 יאהר. בוקאווסקי אויף 2 יאהר תפיסה, איין פא־סער קאלאס אויף 1 יאהר און דעם צווייטען אדאם פראוו אויף 6 חדשים תפיסה.

געריכט בעפרייט 14 אנטיסעמיטישע אגיטאטארען

(—) פאר אנטיסעמיטישע באיקאט-העצע אין די יט־ארג-האלעס אויף פיעטרקאָווער 317, דעם 13 מערץ ה. י. וואו די קריסטליכע בעפעלקערונג איז מיט געוואלד נישט דערלאזען געוואָרען צו קויפען ביי יודען, זענען 14 פערזאן, דורכ׳ן סטא־ראסטע־געריכט, פאר שטערען די עפענטליכע רוה וועלכע האט בעקענט ברענגען צו עקסצעסען, פער־משפט געוואָרען פון 3 ביז 7 טעג אומבעדינגטען ארעסט, דערונטער דער 16 י. סטאניסלאוו קאטש־מארעק, אויף 3 טעג ארעסט, דער 17 י. ראמאן סווינ׳נג, דער 32 י. קאנסטאנטי מישטשאק, דער 15 י. יוזעף קאטשמארעק, דער 21 י. מאריאן קלודזיצקי, דער 28 י. קאנסטאנטי וואשטשיק, די 23 י. סטאניסלאווא שיטשיגנסקא, די 21 י. אוגעניא יעזשינסקא — יעדער צו 5 טעג ארעסט, דער 20 י. ראמאן מישטשאק, דער 20 י. עדוואַרד אדאמ־טשיק, דער 18 י. פעליקס טוואַרדאָווסקי, דער 19 י. באלעסלאוו יוועפיאק, דער 48 י. יאן סאדאָוו־סקי, און דער 20 י. ראמאן טוואַרדאָווסקי יעדער צו 7 טעג ארעסט.

געגען דאזיגען אורטייל האבען די אנגעקלאגטע זיך אפגערופען אין קרייז-געריכט. די אנגעקלאגטע האבען זיך נישט מודה געווען אין שטערען די עפענטליכע רוה. דורך טערא, דאגעגען האבען זיי זיך מודה געווען אין אגיטירען און רופען צו באיקאָט פון יודישע געוועלבער, דורך פערטיי־לען פלוג-בלעטלעך.

דאס געריכט אונטערן פארזיץ פון ריכטער סאלם, האט די אנגעקלאגטע פרייגעשפראכען. אויפ׳ן פארשלאג פון פערטיידיגער אדוו. קאוואלסקי האט דאס געריכט בעשלאסען ארויסצוגעבען די אנ־געקלאגטע די לעגאלע קאנפיסקירטע פלוג-בלעט־לעך, וועלכע רופען צו באיקאטירען יודישע סוחרים און נישט צו קויפען ביי יודען.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאנא 15. טעל. 149-07
ספעציעל־ארצט פאר מענער - שוועכע-בע האנדלונג און סעקסועלע בעראטונג
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט.
זונטאג פון 9—1 פארמיטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

Dr. med. Trepman
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט-קראנקהייטען,
בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע.
זאוואדזקא 6. טעל. 234-12
נעמט אהן פון 8—11 פארם. און פון 6—9 אוונט

שרפה אין גייער׳ס פאבריק

אפגעברענט א שאפע מיט ברעטער און רויה-שטאפען

(א) נעכטען אוו. האט אין גייער׳ס פאבריק (פיעטרקאָווער 295) אויסגעבראכען א שרפה.

אויסגעבראכען די שרפה האט טיף אין פאב־ריק-הויף אין א שאפע וואו ס׳געפינען זיך ברעטער, ביינוועל און וואל-אפפאל און אנדערע לייכט - ברענענדיגע מאטעריאלען.

צו דער שרפה זענען אלארמירט געוואָרען אלע פייערלעשער-אפטיילונגען מיט קאמענדאנט קא־וואלטשיק בראש. א דאנק דער ענערגישער אקציע פון די פייערלעשער, האט זיך די שרפה נישט ארי־בערגעטראגען אויף די אנדערע בנינים. נאך א שעה ארבייט איז די שרפה לאקאליזירט געוואָרען.

די שאפע מיט אלע מאטעריאלען זענען פער־ברענט געוואָרען ביז אראפ. דער שאדען איז נאך נישט פעסטגעשטעלט.

צוליב דעם, וואס די שרפה האט אויסגעבראכען ווען די פאבריק איז געווען טעטיג, האט דאס ביי די ארבייטער ארויסגערופען א פאניק.

אויפ׳ן ארט פון דער שרפה איז אראפגעקומען די אויספארשונגס-מאכט, וועלכע פיהרט א אויס־פארשונג וועגען דער סיבה פון דער שרפה.

דאנערשטאג, 30 אפריל, ח׳ אייר תרצו

אפריל

זון-אויפגאנג	4.25
זון-אונטערגאנג	7.04

ספעציעלע אוןאמבעסטע צום מזרח-יריד קיין ארץ-ישראל
אויספלוג קיין וויען ד. 30/4 — 75 זל.
קיין בודאפעשט און וויען דעם 8/5 — 112 זל.
הנחה און מוראציע-פעסער קיין עסטרייך, טשעכאסלאוואקיי און אין אנדערע לענדער.
קרעטעהערשאפט פון „אינטוריסט״ אויספלוגען קיין רוסלאנד.
באהן-בילעטען און שיפס-קארטען קיין אויסלאנד. אינפארמ. ערטיילט טעגליך
דאס רייזע-ביורא
Union Lloyd
PIOTRKOWSKA 42,
telefon 107-87.

פאבאר פון יאהרגאנג 1915

קומענדיג מאנטאג, דעם 4. מאי, הויבט זיך אן דער פאבאר פון יאהרגאנג 1915.

דעם ערשטען טאג דארפען זיך שטעלען פאר דער קאמיסיע (פיעראצקי 18) די פאבאראָווצעס פון יאהרגאנג 1915, וואס וואוינען אויפן שטח פון קאמיסאריאט, וועמענס נעמען ס׳הויבען זיך מיט די ליטערעס

A, B, C, D, E, F, G, H, Ch, I, J,

פאר דער קאמיסיע 2 (פיעטריקאָווער 157) די ליטערעס

A, B, C, Ch, D, E, F, G H

די פאבאראָווצעס דארפען זיך צושטעלען 8 פריה מיטברענגענדיג די נויטיגע דאקומענטען.

נייער סקווער אויפ׳ן לעאנארד-פלאץ

(א) נאכ׳ן בעזייטיגען די פרימיטיווע שטעלען אויפן לעאנארד-פלאץ, ווערט דארט איינגעאָרדענט א סקווער. די ארבייטען האבען זיך שוין אנגעהויבען אין מיטעכענט, וועט דער סקווער נאך היי־יאהר זיין פערטיג.

ס׳דראהט א שטרייק אין דער גאזאווניע

(א) צוליב א סכסוך צווישען די גאזאווניע-אונטער מיט דער דירעקציע וועגען אורלויבען, דראהט אויסצוברעכען א שטרייק, אויב דער ענין וועט נישט ערלעדיגט ווערען אויף דער קאנפע־רענץ, וואס קומט פאר די טעג, וועט זיכער אויס־ברעכען א שטרייק פון די גאזאווניע-ארבייטער.

געביסען פון א הונד

(א) אויף באטשנא 11, איז דער 7 יעהריגער העניק מיכאליק געביסען געוואָרען פון א הונד. דעם יונגעל איז ארויסגערופען געוואָרען די פאגאָ־טאווע.

KINO TEATR
MIRAŻ
היינט און פאלגענדע טעג!
עפאכע-פילם פון דער סאוויעטישע פראדוקציע א. ג.
אין קאמף מיט׳ן צאריזם
אין די הויפט-ראלען:
TARCHANOW i CZIRIKOW
אויסערן פראגראם:
וואכען-זשורנאל Paramount i P. A. T.
אנהייב 4 נאכמיטאג.

די טייכעז אין לאָדזער סביבה מוזעז גערייניגט ווערעז

געשאַפען א קאָמיטעט אויף דער איניציאַטיוו פון וואָיעוואָדע

נעכטען איז אין דער וואָיעוואָדזשטווע פאָרגעקומען אַ זיצונג פון קאָמיטעט, וואָס האָט זיך געשטעלט די אויפגאַבע, צו רייניגען די טייכען אין און אַרום לאָדז, אין דער זיצונג האָבען זיך בעטייליגט פאָרשטעהער פון מיניסטעריום, וואָיעוואָדזטווע א. אַנד.

ס'איז געוועהלט געוואָרען אַ פּערוואַלטונג און אָנגענומען אַ פּרעלימינאַר־בודזשעט. די אָנוועזענדע האָבען אויסגעדריקט דעם וואָיעוואָדע ה' האַוקע נאָוואַק אַ דאַנק פאַר זיינע בעמיהונגען צו שאַפען אַזאַ קאָמיטעט.

קאָלעקטיווער אפמאַר פאַר די ציגעל־אַרבייטער

איז נעכטען געשלאָסען געוואָרען

(א) ביים אַרבייטס ־ אינספּעקטאָר, איז נעכטען אונטערגעשריבען געוואָרען אַ קאָלעקטיווער אָפּמאַך פון די ציגעלניע־אַרבייטער מיט די אַרבייטסגעבער. דער אָפּמאַך איז געשלאָסען געוואָרען ביזן 15־טען אַפּריל 1937.

אויך די ברוקער־אַרבייטער

פאָדערן א קאָלעקטיווען אָפּמאַך

(א) אין שייכות מיט דעם ברוקער־סעזאָן, קומט די קומענדיגע וואָך פאָר א קאָנפערענץ וועגען שליסען א קאָלעקטיווען אָפּמאַך מיט דער שטאָט־פאַרוואַלטונג.

אַרעסטען אין בזשעזשין

(א) אין בזשעזשין האָט פּאָליציי אַרעסטירט 60 פּערזאָן, וואָס ווערען בעשולדיגט אין קאָמוניסטישער טעטיגקייט.

קיין וויען

אָבפאָהר דעם 8־טען מאַי. 75 זל.

קיין וויען, בודאַפּעשט

אָבפאָהר דעם 8־טען מאַי. 112 זל.

קיין לאָנדאָן

אָבפאָהר דעם 9־טען מאַי. 390 זל.

סוראַציע־פּעסער קיין טשעכאָ־סלאָוואַקיי און עסטרייך.

אינפאָרמאַציעס און איינשרייבונגען:

Wagons Lits Cook

Piotrkowska 68.

דער 3־טער מאַי אין לאָדז

דער אָרגאַניזיר־קאָמיטעט צו פייערן דעם 3־טען מאַי, האָט פעסטגעשטעלט דעם פּראָגראַם פון די הויי־יאָהריגע פייערונגען.

שבת דעם 2־טען, וועלען דעקאָרירט ווערען די הייזער מיט פעהנער.

זונטאָג, דעם 3־טען מאַי, וועלען אין די קירכעז און אין סינאַגאָגען אָפּגעריכט ווערען תפילות פאַר יוגענד און שילער.

10 פאָרמ. וועט אויפ'ן האַלער־פּלאַץ פאָרקומען אַ גאָטעס־דינסט.

11,20 וועט פאַר די אַרטילעריע־קאַזאַרמעס אויף 6־טער שרעפּיען גאַס איינגעאָרדענט ווערען אַ דעפילאַדע.

אין די אָוועגד־שעה'ן וועלען אין די אָרגאַניזאַציעס פאָרקומען אַקאַדעמיעס

א נקמה איז טאַטען — אַז ס'הויז ברענט...

אונטערצינדער פערמשפּט אויף 1½ יאָהר תפיסה

דעם 24־טען נאָוועמבער 1935, האָבען פלוצים גענומען ברענען די הילצערנע טרעפּען פון הויז ניעמצאָוויטשאַ 5. דאָס פייער האָט שנעל אַרומגעכאַפּט די טרעפּען פון די העכערע שטאָקען, און נאָר אַ דאַנק די ענערגישע אַקציע פון די פייערלעשער, איז געלונגען צו פערהיטען פון אַ קאַטאַסטראָפע, וואָרום דאָס הילצערנע הויז איז געדיכט בעוואוינט פון לאָקאַטאָרען.

ווי ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, איז די שרפה געקומען פון אַן אונטערצינדונג. דער אונטערצינדער איז געווען דער 23 יעהריגער וואַצלאַוו גוזאנדא, וועלכער האָט זיך אַזוי אַרום געוואָלט נוקם זיין אין די ברידער און אין די עלטערען דערפאַר, ווייל זיי ווילען איהם נישט שטיצען.

ער האָט זיך מודה געווען, אַז דאָס האָט ער געמאַכט דאָס „שטיקעל אַרבייט".

נעכטען איז פאָרגעקומען דער פּראָצעס, וואַצעק איז פערמשפּט געוואָרען אויף 1½ יאָהר תפיסה.

זאַל פילהאַרמאָניע טעל. 213-84

הייבט, דאָנערשטאַג, דעם 30־טען ד. ח. 8.45 אָוונד

איינציגער קינסטלערישער טאַנץ־אָוונד

— פון —

IRENA PRUSICKA

אַן דער שפּיץ פון איהר טאַנץ־אַנסאַמבל.

אין פּראָגראַם: סאָלאָ־און טאַנץ־גרופּען־טענץ, וואָס זענען בעשאָנקען געוואָרען אויפ'ן אינטערנאַציאָנאַלען טאַנץ־קאָנקורס אין וויען.

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

אָפּקלאַנגען פון די אוואַנטורעס אין שטאָטישען־טעאַטער

(—) דעם 18 מערץ ה. י. בעת דער פאָרשטעלונג פון „יעגאָר בוליטשאָוו און אַנדערע" אין שטאָטישען טעאַטער, האָבען אַ גרופּע ענדעקעס אָנגעהויבען צו דעמאָנסטרירען און פונאַנדערגעגאָסען אַ שטינקענדיגע פליסיגקייט, צוליב וואָס די פאָרשטעלונג איז איבערגעריסען געוואָרען. 5 חברה־לייט הענריק וועגנער, קאַזשימיערזש דאָבראַוואַלסקי, סטעפאַן אָסטראָוזסקי, יאַן אנטשאַק, און עדוואַרד אדאַך, זענען דורך דער פּאָליציי פערהאַלטען געוואָרען, און דורכ'ן סטאַראָסטע־געריכט פערמשפּט געוואָרען צו 7 טעג אומבעדינגטען אַרעסט. געגען אורטייל האָבען זיי אַפּעלירט.

נעכטען איז זייער פּראָצעס פאָרגעקומען אין קרייז־געריכט. זיי האָבען ערקלערט, אַז דאָס שטיק „יעגאָר־בוליטשאָוו א. א." האָט אַ קאָמוניסטישען אינהאַלט און בעליידיגט זייערע נאַציאָנאַלע געפילען, בפרט, אַז עס שפּילט דער יודישע אַקטיאָר וויינאַווער.

דאָס געריכט האָט די אָנגעקלאַגטע בעפרייט.

אויפגעשניטעז דעם בויך

שרעקליכער צופאַל מיט א 9־יעהריג יונגעל

(א) אויף סמאַלנאַ 5, האָט דער 9 יעהריגער יוזעף גאַסטעק געוואָלט אַריבערקלעטערען דעם פּלויט. פּלוצים איז ער אַראָפּגעפאַלען און זיך פערטשעפּעט אין שטעך־דראָט. ער איז געפאַלען אַזוי אומגליקליך, אַז ביי איהם איז אויפגעשניטען געוואָרען דער בויך.

אין אַ האָפנונגסלאָזען צושטאַנד איז ער אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

קליינער פעליעטאָן

—*×*—

איי־איי, עס שאָקעלט זיך...

אויף דעם צוזאַמענפאָהר פון דעם פ… באַנד פון די פּוילישע שטעט אין וואַרש… איז אומגעריכט אויפגעטראָטען מיט אַ רע… דער „בעריהמטער לאָדזשער אַדוואָקאַט ק… וואַלסקי. דער גאַנצער זאַל האָט זיך געש… קעלט פאַר געלעכטער.

(פון דער וואַרשאַווער פּראַגיס)

— און ניי, זיי אַ חכם און וויים — זאָגט שמ… שמעלקי — אַז מיר פערמאָגען מיר אין לאַנד אַ… אוצר, אַזאַ צויש, אַזאַ „קאַרפּורער אתרוג'ל", אַ… הומאָריסט!

איין קלייניגקייט — מאַכען איצט לאַכען שטעט־פערבאַנד פון גאַנצען לאַנד!

ס'איז זיכער אַ טאַלאַנט, אַ גרויסער טאַלענט און אפשר גאָר אַ וושעני!

קומט אַ מענש, און שטעלט זיך רעדען, אַז מ… דאַרף תיכף בעשטימען שטאָטראַט וואַהלען א… וואַרשאַ, לאָדז און פּויזען, און — עולם לאַכ…

הויבט אָן אַ מענש אָפּצוגעבען אַ „פּעריכ… וועגען דער טעטיגקייט פונם לאָדזער שטאָטראַ… און—עולם האַלט זיך די זייטען פאַר געלעכטער.

דערציילט ער, אַז ער מיט זיינע חברים איז צ… געטרעטען צו רעאַליזירען דעם „פּלאַן" צו ענט… יודישען לאָדז, אָבער עס האָט איהם געשטערט די… קאָמיסאַר וואָיעוואָדזקי — פּלאַצט אַ באָמבע... פ… געלעכטער.

דאַן הויבט ער בכלל אָן צו רעדען וועגען זיך… און וועגען יודען, און דער זאַל שאָקעלט זיך פאַר… געלעכטער.

נו, דאַרף אַזאַ־איינער — פרעגט שמיל־שמעלק… — מיט אַזאַ קאָפּ ליגען אין לאָדז, און די גרויס… וועלט זאָל וועגען דעם נישט וויסען, ס'אַרא אנטי… מיר פערמאָגען.

ניין — זאָגט ער — ס'איז אַנ'עוולה! אַ גרויס… עוולה!

און אַ שאָד איז עס אויך, אַזאַ קראַפט זאָל אוועק… אין גיוועט.

מיט אַזעלכע פעהיגקייטען קאָן מען מאַכען … ריזען־קאַריערע.

— דהיינו־למשל?

— פּראָסט פשוט, אָנשטאָט צו זיין אַנ'אידיאָ… אין לאָדז — ווערען אַנ'אידיאָט אין... לאָנדאָן!

שמילשמעלקי

Dr. REICHER

פּאָלודניאָווא 28, טעל. 120-93

ספּעציאַליסט

פאַר מענער - שוועכע - בעהאַנדלונג

סעקסועלע בעראַטונגען פון פּסיכאָ ־ אַנאַליזע

נעמט אָן פון 8—11 פון 5—8 אָוונט.

זונטאָג און תנאות פון 9—1

Dr. med.

Sadokierski

כירורג פון ציינער און יאַסלעס

Piotrkowska 164 tel 114-20.

ר. איזראַעל

אויסגעליטערטע נשמות!

סענסאַציאָנעל שפּאַנענדער ראָמאַן פון יודישען לעבען

(9

אַ קאַלטער שווייס האָט פישלען בעדעקט. ער האָט נישט געוואוסט, וואָס צו ענטפערן. זיין צורה האָט זיך אויך אַזוי פיל געענדערט, אַז דאָס האָט שוין אפילו בעמערקט אויך סאָניע, וועלכע איז געשטאַנען נעבען איהם, אין ערשטען מאָמענט האָט דער דאָזיגער אומשטאַנד זי דערשראָקען, אָבער באַלד דערויף האָט זי עס באַגאַטעליזירט, מיט דעם מאָטיוו, אַז פישעל שרעקט זיך אַזוי, רעדענדיג מיט דער „מאַכט", צו וואָס ער איז נישט געווען בעוואוינט.

פישעל האָט נישט געטאָרט אָפּשלעפּען. ער האָט געמוזט עפּעס ענטפערן, און ער האָט אַרויסגעשטאַמעלט:

— איך האָב קיין שום פערדעכטיגעס נישט בעמערקט.

צום אָרט, וואו דער פּאָליציאַנט האָט גערעדט מיט פישלען, איז אויך צוגעקומען דער פּריץ. פאַר וועלכען דער פערזאַמעלטער עולם האָט געמאַכט א וועג, צולאָזענדיג איהם נאָהענט צום אָרט. דער פּריץ האָט פישלען געקענט נאָר פון זעהען, אַזוי ווי ער האָט געקענט יעדען יוד און נישט־יוד אין שטעטעל. 50 יאָהר האָט ער דאָ פערבראַכט אין דעם גוט, וועלכעס איז אום אלס איין־און־איינציגער יורש פערבליבען נאָך זיין פאָטער ער איז זעלטען אַמאָל אַרויסגעפאָהרען פון דאַנען און אויב יאָ איז נאָר אויף אַ קורצע צייט. ער האָט געוואוסט, אַז פישעל איז דעם רבי'ס זוהן. וועגען דעם רב האָט דער פּריץ געהאַט אַ זעהר גוטע מיינונג. ער האָט געוואוסט, אַז דאָס איז אַ מענש, וועלכער יאָגט זיך נישט נאָך קיין געלד, קוקט נישט אויס וואו צו פערדינען עפּיס, יאָגט זיך נישט נאָך קיין כבוד, נאָר מיינט זעהר ערנסט מיט דעם אמת, וועלכען ער בעקליידט.

דער פּריץ האָט בעקוקט פישלען אינגאַנצען פון אויבען ביז אַראָפּ, דאַן האָט ער איהם אויסגעדרעהט פון הינטען, און נאָכאַמאָל בעקוקט, דער פּריץ האָט אַליין נישט געוואוסט, צוליב וואָס ער טוט דאָס, ס'איז מעגליך, אַז ער האָט געוואָלט אויף פישעל'ס מלבושים בעמערקען עפּיס אַזעלכעס, וואָס זאָל איהם אַרויספיהרען אויף אַ שפּור, אַז פישעל ווייס עפּיס אין דעם ענין פון זיינע טייערע, וועלכע ער האָט אַזוי טראַגיש פערלוירען.

סאָניען האָט שוין דאָס גאַנצע שפּיל אָנגעהויבען צו פערדריסען.

— וואָס האָבען זיי זיך אָנגעזעצט אויף אַ מענשען, האָט זי זיך געטראַכט, וואָס פאַרא טייוואָלאָנישען שפּיל ווילען זיי דאָ אָנהויבען. פון דעם דאָזיגען שפּאַס קען ווערען אַ בלוטיגער ערנסט.

איהר האָט אָבער פערפעהלט מוט און איבעריגענס האָט זי נישט געהאַט קיין שום מאָטיוען זיך אריינצומישען אין דער דאָזיגער, אין תוך אומשולדיגער אויספאָרשונג. זי וואָלט נאָך דעם ענין געקענט קאַליע מאַכען, ווען אימיצער זאָל בעמערקען, אַז זי איז אין דעם אויך פעראינטערעסירט.

פון דערווייטענס האָט זיך דערהערט דאָס פּאַטשען פון פערדישע קאָפּיטעס אין די קאַלוזשעס וואַסער. אימיצער איז אַהער געפאָהרען און ווי מ'האָט זיך געקענט משער זיין, האָט מען זיך געאיילט.

— מען פאָהרט פון פּאָוויאַט, — האָט איינער פון המון אַזוי ווי הויך געמאָלדען.

— דאָס איז זעהר גוט, — האָט דער פּאָליציאַנט בעשטעטיגט. — ס'איז די ריכטיגע צייט, אַז זיי זאָלען אַהערקומען.

אויף אַ גרעסערער בריטשקע, געשפּאַנט אין צוויי פערד האָט זיך טאַקע דערנעהנטערט די העכערע מאַכט פון דער פּאָוויאַטאָווע שטאָט, וועלכער מ'האָט מודיע געווען וועגען דעם אויסטערלישען פאַל, וואָס האָט פּאַסירט אין שטעטעל.

עטליכע העכערע בעאַמטע זענען אַראָפּ פון דער בריטשקע און זיך אַרומגעקוקט איבער דער געגענד, אַזוי ווי זיי וואָלט גאָרנישט אָנגעגאַנגען אַז אויף דער ערד ליגען צוויי מתים. דאַן זענען זיי צוגעגאַנגען אייבער נאָכ'ן אַנדערען, זיך בעגריסט מיט'ן פּריץ און גרינגשעצענד געענטפערט אויף דער בעגריסונג פון פּאָליציאַנט, וועלכער האָט זיך געהאַלטען איצט ווי דער הערשער פון דער סיטואַציע.

— וואָס דערלאָזט איהר אַזוי פיל מענשען, — האָט איינער פון די בעאַמטע זיך געווענדעט צום פּאָליציאַנט, — אַלע אַהיים אין די שטובען, קיין שום פרעמדער זאָל זיך דאָ מעהר נישט געפינען.

— דער פּאָליציאַנט טשעסלאַויוסקי מעלדעט, אַז... — האָט דער פּאָליציאַנט זיך אויסגעצויגען ווי אַ סטרונע און געוואָלט עפּיס זאָגן דעם בעאַמטען.

— אַלץ שפּעטער, נישט איצט, קודם־כל שיקט דעם עולם אַוועק אַהיים.

— אָבער איך האָב עפּיס וויכטיגעס צו מעלדען.

— אַלע אַהיים, אָהן שום אויסנאַהם, און דאַן וועט איהר מיר מעלדען.

דער פּאָליציאַנט האָט אַראָפּגעלאָזען די האַנד וועלכע ער האָט געהאַלטען ביים שטערן און איז צוגעטרעטען פונאַנדערצוטרייבען דעם עולם. איהם האָט שטאַרק פערדראָסען, וואָס מ'האָט איהם נישט געלאָזען קומען צום וואָרט, בעת ער האָט צו דערצעהלען וויכטיגע זאַכען. איבריגענס האָט ער געהאַלטען, אַז מ'האָט איהם פערשעהמט און פערקלענערט זיין אויטאָריטעט פאַר די אַלע מענשען אין שטעטעל, מיט וועלכע ער דאַרף רעגירען. ער האָט אָבער נישט געהאַט קיין עצה. ער האָט געמוזט האָרכען און טון, וואָס מ'האָט איהם געהייסען.

— ראָזקאַז! — האָט ער אויסגעשריגען און זיך געווענדעט צום פערזאַמעלטען המון, וועלכער האָט זיך נאָך אַלץ נישט געריהרט פון אָרט.

— פונאַנדערגעהן זיך אין די שטובען, ווען מען וועט דאַרפען, וועט מען שפּעטער רופען, — האָט דער פּאָליציאַנט אויסגעשריגען, וועלענדיג ראַטעווען זיין פּרעסטיזש

דער עולם האָט זיך אָנגעהויבען צו ריהרען, הגם נישט־ווילענדיג. די נייגיר איז ביי יעדען געוואַקסען און די נערוען זענען געווען געשפּאַנט. די שטאָטישע מאָטלערינס, מאָטלערס און פּלאַטקאַרקעס האָבען מורא געהאַט צו פערלירען אַ פעטען ביסען. זיי האָבען אָבער זיך נישט געקענט אָקעגענשטעלען און האָבען זיך צוריקגעצויגען. איצט האָט שוין יעדער געוואָלט זיין וואָס פריהער אין שטעטעל, כדי ער זאָל קענען דער ערשטער דערצעהלען, וואָס ער האָט געזעהען און וואָס ער האָט געהערט. ווי אַזוי ס'זעהט אויס די טויטע פריצה, ווי אַזוי זי האָט געהאַלטען דאָס קינד אין די הענד, ווי אַזוי דער פּריץ איז געווען פערצווייפעלט, פאַר וואָס דער יונגער פריצה'ס מאַן איז נאָך נישטאָ אויפ'ן אָרט פון געשעהעניש און בעזונדערס מאַכען השערות וועגען דעם, ווער ס'איז דעם מאָרד בעגאַנגען, נאָך דערצו ווען דעם אָרגאַניסטס ווייב האָט אָנגעוויזען „אויף דעם ריכטיגען וועג"...

צוזאַמען מיט אַלע זענען אויך אַוועק די יודען, וועלכע, דערפיהלענדיג די צרה, זענען שוין געווען פערזאַמעלט אויפ'ן אָרט. אַלע האָבען געשוויגען. קיינער האָט נישט געפּרובט צו קאָמענטירען דאָס, וואָס איז ערשט מיט עטליכע מינוט פאָרגעקומען. יעדער האָט געפיהלט פאַר זיין חוב אַוועקגעהענדיג צו וואַרפען אַ בליק אויף פישלען, אַ בליק וועלכער האָט אויסגעדריקט פערוואונדערונג און גלייכצייטיג רחמנות.

מ'האָט געמיינט, אַז פישעל וועט נישט מיטגעהן מיט אַלע צוזאַמען אַהיים. נאָר מ'וועט איהם דאָ פערהאַלטען. ס'איז אָבער אַזוי נישט געווען. פישעל איז אַוועק פון דעם אָרט, מיט אַלע צוזאַמען, און ס'איז אַזוי אויסגעקומען, אַז ער איז געגאַנגען הינטער אַלע און נעבען איהם סאָניע. אפשר איז עס דערפאַר, וואָס סאָניע האָט נישט געוואָלט פריהער אַוועקגעהן, ביז זי וועט זיך נישט דערוויסען אין וואָס פאַראַ לאַגע עס געפינט זיך איצט פישעל און וואָס פאַראַ גורל עס עריוואַרט איהם איצט

(המשך קומט)

שריד שבת, דעם 2-טען מאי
4 נאָכמיטאָג (צו ביליגע פּרייזן) און 9 אָוונט
הויבן זיך אָן די גאַסטשפּילען
פון רעפּרעזענטאַנץ - קליינקונסט - טעאַטער
„אַראַרַאַט"
קינסטל. אַנפ. : מ. בראָדערזאָן.
„אַוועלט מיט נסים"
מאָנטאַזש און רעזשי: ש. דזשיגאַן און י. שומאַכער.
ב י ל ד ע ר : 1) יידען פאָהרען... 2) שניידער-רעוועלערסען. 3) מאַסקעס. 4) פּראַנציסקאַ גאַס. 5) מקוה-פּאָליטיק. 6) אברהמ'ל מאַרוויכער. 7) דער לעבעדיגער בודרא. 8) א קעי... 9) אָרים און רייך. 10) תימנער טענץ. 11) פאַר'ן אייזענעם טויער. 12) דערלעבט א נקמה. 13) אין געניף. 14) פּאַראַדיע אויף „יאַשע קאַלב".
דער אַנסאַמבל לויט א"ב. חנה גראָסבערג, מנשה אָפּענהיים, סם היאַר, מאַלווינאַ ראַפּעל, וולאַדעס גאַדיס, משה פּולאַווער, שיינע מרים, שמעון דזשיגאַן, ישראל שומאַכער.
דיריגענט: דוד ביינעל מאַן. בינע-לייטונג: בערל שוואַרצשטיין.

טעאַטער
„זאַמאָיטאַשטשי"
25-112. דיר. דוד צעלמייסטער.
אין גרויסע רעוויו-ספּעקטאַקל, וועלכער איז געשפּילט געוואָרען אין וואַרשאַ העכער 3 חדשים.

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט

[ק]ריגען אַנ'אַרבייטס - אָפּמאַך בעת [א] קראַנקהייט

...משר נישט קינדיגען אַנ'אַרבייטער בעת ער ... דער כּלל האָט אַנ'אָנווענדונג נישט לגבי ... קראַנקהייט, נאָר לגבי אַזאַ קראַנקהייט, וואָס ... צו די אַרבייטספעהיגקייט.

[מ]אַנ-לוין און גייסטיגע אַרבייטער

...קאָן בעקומען שכירות אויסגעצאָהלט לויטן ... און דאָך אָנערקענט ווערען פאַר א גייס... אַרבייטער.

[ג]עוויזען אַלס גייסטיגע אַרבייטער

א בעשטעטיגונג פון י.או.פ.או., אַז מען איז פער... אַלס גייסטיגער אַרבייטער דינט נאָך נישט ... א געניגענדען בעווייז, אַז אויך דאָס געריכט ... און א ספק מיט אַנ'אונטערנעהמער אָנערקענען

דעם אַרבייטער פאַר א גייסטיגע.

רעסטאָראַנען

א גאַסטראָנאָמישע אַנשטאַלט מעג אַרויסגעבען עסענוואַרג אויסערוועגס אָהן א בעזונדערען פאַרמיגנט.

דירות - אָפּמאַכען

אויב מ'דינגט א דירה אויף א געוויסען טערמין, מעג מען האָבען זיך פריהער אַרויסגעצויגען, מוז מען בעצאָהלען דירה-געלד ביז'ן אָפּלויף פון געדונגענעם טערמין.

איבער'שעה'ן

א ביוראָ-וואָזשנע האָט נישט קיין רעכט אויף א פערגיטיגונג פאַר איבער'שעה'ן.

הכנסה - שטייער

אויסגאַבען לטובת אַרבייטער נישט נאָר, וועלכע זענען נאָך טעטיג, נאָר אפילו, וועלכע זענען געווען טעטיג אין דער אונטערנעהמונג קאָנען נישט קוועסטיאָנירט ווערען.

בלויז צוליב דעם אליין, וואָס א געוויסע אויסגאַבע באַזירט זיך נישט אויף קיין רעכטליכען יסוד, דאַרף מען זי נאָך נישט אָנערקענען.

פייער - קאַסע

ווי באַלד מ'האָט נישט רעכטליך רעאַגירט געגען דער נידעריגער אָפּשאַצונג פון א פערזיכערטען אָביעקט, קאָן מען נישט האָבען שפּעטער, אין פאַל פון א שׂרפה, קיין פּרעטענזיעס. הלמאַי מ'האָט נישט די ענטשעדיגונג אויסגעצאָהלט לויט א העכערע ווערט.

ווי אַזוי פּאַטענטירט מען א דערפינדונג?

...ווילענדיג פּאַטענטירען א געוויסע דערפינדונג, ... מען קודם כל דערלאַנגען א בקשה אין פּאַטענט... אַמט אין וואַרשע און ביילייגען א גענויע בע... און בעצייכנונג פון דער בעטרעפענדער ... דערפינדונג. פון אַזאַ בקשה ווערט גענומען א... לטובת דעם מלוכה אוצר אין דער הויך פון ... זלאָטען.

... בעשרייבונג פון דער דערפינדונג דאַרף ... ווערען אין צוויי עקזעמפּלאַרען, אויף איין ... פּאַפּיר-בויגען און מוז ענטהאַלטען פאָלגענדע ... טיילען:

1) קאָפּ. דאָ דאַרף אָנגעגעבען ווערען אין ... ערשטער שורה דער נאָמען און פאַמיליע-נאָמען ... פון דערפינדער עווענטועל זיין פירמע. אין דער ... צווייטער שורה — זיין וואוינאָרט. הינטער דעם ... מען מחויב אַנצוגעבען א טיטול, וועלכער זאָל ... און בינדונג בעשטימען דעם תּוכן פון דער גע... דערפינדער דערפינדונג.

2) בעשרייבונג. דאַן קומט אַנ'הפסקה פון מינ... אַ 3½ צענטימעטער און ס'דאַרף זיך ערשט ... די אייגענטליכע בעשרייבונג, וועלכע מוז ... פאָלגענדער לויט פאָלגענדען סדר: ... דאַרף אָנגעמערקט ווערען די בעשטימונג ... פון דער דערפינדונג. ווי באַלד זי פערפאָלקאָמט די ... איצט בעקאַנטע קאָנסטרוקציעס און מעטאָדען, ... אָנגעוויזען ווערען וואָסערע דעפעקטען זי בעזייי... ס'דאַרף בכלל בקיצור איבערגעגעבען ווע... דער אינהאַלט, אין וואָס די דערפינדונג אייגענ... בעשטייט.

ווייטער קומען אויפקלערונגען וועגען בעדייט ... די בעזונדערע פיגורען אין אָנגעצייכנטען ... די פיגורען גופא דאַרף מען אויפצייכנען אויף ... בעזונדערע פּאַפּיר-בויגענס); גענויע אָנווייזונגען, ... אַזוי צו רעאַליזירען די דערפינדונג.

די בעשרייבונג דאַרף געמאַכט ווערען קורץ, ... אָהן לויבענישען פון דער דערפינדונג, ... בעשטאַנדטיילען מוזען בילדען א גאַנצקייט.

3) פּאַטענט-פאַרבעהאַלטען. אין דאָזיגען טייל ... מען אָנגעבען די כאַראַקטעריסטישע קענט... פון דער דערפינדונג, אויף וועלכער מ'בעט אויסשליסליכע פּאַטענט-רעכט, יעדער פאַרבעהאַלט ווערט פאָרמולירט אין איין זאַץ — אין איינלייט פון ערשטען פאַרבעהאַלט איבערחזרט מען דעם פולען טיטול פון דער דערפינדונג. ווייטע' ווייזט מען אָן דעם הויפּט -צייכען פון דער דערפינדונג.

די שקיצען מאַכט מען אויך אין צוויי עקזעמפּלאַרען אויף קאַרטאָן און קאַלקע אין דער גרויס פון 33 אויף 21 אָדער 42 אויף 33 צענטימעטער די קאַליר דאַרף זיין שוואַרץ, זוי אויך אָהן אויפשריפטען אָדער אויסמעסטונגען. די פיגורען און די בעזונדערע טיילען ווערען נומערירט אָדער בעצייכענט לויט'ן לאַטיינישען אַלפאַבעט.

יעדער עקזעמפּלאַר פון דער בעשרייבונג און בעצייכנונג דאַרף אונטערגעשריבען ווערען דורכ' דערפינדער.

אין משך פון עטליכע טעג גיט דער פּאַטענטעןאַמט אַרויס אַ קבלה מיט דער דאַטע, ווען די בקשה איז דערהאַלטען געוואָרען. פון דאַמאָלט אָן מעג מען שוין זיך בענוצען מיט דער דערפינדונג אָהן מורא, אַז מ'וועט פערלירען די הנחה פון אויסשליסליכקייט. אויף די אויסאַרבייטונגען מעג מען דאַן שוין אָנגעבען, אַז דער פּאַטענט איז געמאָלדען אונטער דעם בעטרעפענדען נומער.

שפּעטער ווערט צוגעשיקט א מעלדונג, אַז דער פּאַטענט קאָן אָנערקענט ווערען. דאַן דאַרף מען איינצאָהלען א געוויסע סומע אויף פּובליקאַציע אויסגאַבען. די סומע בעשטימט דער פּאַטענטען אַמט, אָבהענגיג פון דער גרויס פון אינהאַלט פון דער בעשרייבונג, ווי אויך פון שקיצען.

ווייטער מוז מען אַזוי לאַנג, כל זמן דער פּאַטענט ווערט ערטיילט, אָפּצאָהלען א יעהרליכען אָבצאָהל. די טאַקסע מוז אַריינגעטראָגען ווערען אין זעלבען טערמין, ווען דער פּאַטענט איז אָנערקענט געוואָרען. אין געגענפאַל פערלירט מען די רעכט אויפ'ן פּאַטענט.

מיט'ן מאָמענט, ווען מ'דערהאַלט דעם פּאַטענט, מעג מען אויף די אויסאַרבייטונגען אויפצייכנען: פּאַטענטירט אונטער'ן „נומער"...

גענעראַל-פערזאַמלונג
פון דער קאָאָפּעראַטיווער קרעדיט-באַנק, אָגראָדאָווע 2

זונטאַג איז פאָרגעקומען אין ענגלישען זאַל די יעהרליכע גענעראַל פערזאַמלונג פון דער קרעדיטבאַנק פאַר דעם יאָהר 1935. פּרעזעס ל. ראָזענבערג עפענט די פערזאַמלונג, אויף זיין פאָרשלאַג ווערט בעעהרט מיט אויפשטיין פון די ערטער די געפאַלענע קדושים פון ארץ־ישראל. די קרבנות פון פשיטיק. די פערשטאָרבענע קאָאָפּעראַטיווע טוער פון יאָהר 1935 ד״ר קלומעל ע״ה, דעפּוטאַט ווישליצקי, דיר. באָוואַרסקי און אויך די פערשטאָרבענע מיטגלידער פון דער באַנק.

נאָכדעם האַלט דער פּאַרזיצענדער אַנ'איינלייטונגס - וואָרט וועגען די לעצטע געשעהענישען, און בעמערקט, אַז איגענטליך האָט היינט געדאַרפט זיין א פייערונג פון א 10-יאָהריגען יובל, נאָר צוליב די לעצטע געשעהענישען, האָט מען דאָס אָפּגעלייגט אויף אַנ'אַנדערשטמאָל. אַלס פאָרזיצער פון דער פערזאַמלונג ווערט אויסגעוועהלט ה' י. לעווקאָוויטש.

דעם בעריכט גיט אָפּ פּרעזעס ח. מ. ווינער, ער ווייזט אויף מיט ציפערען אויף וואָס פאַר געזונטע יסודות די באַנק אַרבייט. אין פערלויף פון יאָהר איז אַרויסגעגעבען געוואָרען אויף דיסקאָנטאָ-הלוואות און אַוואַנסען אויף אינקאַסאָ איבער 3 מיליאָן זל. און דער אַלגעמיינער אומזאַץ בעטרעפט איבער 80 מיליאָן זל.

פּרעזעס ל. ראָזענבערג רעדט אַרום ברייטער די טעטיגקייט און די בעדייטונג פון אַזאַ ווירטשאַפטליכע אינסטיטוציע פאַר דעם מיטעל- און קליין-סוחר אין דער יעצטיגער צייט. גרויס צוטרוי האָט די באַנק זיך ערוואָרבען דורך די 10 יאָהר עקזיסטענץ. מיט דער הילף פון דער באַנק ווערט אויפגעהאַלטען טויזענטער יודישע עקזיסטענצען. און 3 מיליאָן זל. ביליגער קרעדיט פאַר דעם מיטעל- און קליין-סוחר, האָט אין ווירטשאַפטליכען יעצטיגען לעבען א קאַלאָסאַלע בעדייטונג. און דער צוטרוי וואַקסט פון טאָג צו טאָג.

דער „פּונדיישאָן", וואָס קרעדיטירט יעצט שווערליך די אַרט אינסטיטוציעס, האָט נאָכ'ן אָדורכפיהרען א גענויע רעוויזיע און איבערצייגענדיג זיך אין דער געזונדקייט פון דער באַנק, געגעבען א גרויסען קרעדיט אויף גאַנץ קליינע צינזן און מיט א צוזאָג נאָך צו פערגרעסערען די קרעדיטען. נישט געקוקט אויף דעם שווערען קריזיס, אַרבייט די באַנק מיט רעווחים און יעדער יעהרליכען ריווח ווערט איבערגעוואָרפען אויף דעם רעזערוו-פאָנד, בכדי נאָך געזונדער צו מאַכען דעם פונדאַמענט פון דער באַנק.

וויצע-פּרעזעס ג. וואָלמאַן רעדט ברייטער אַרום דעם בעריכט פון דער פערוואַלטונג און דערגענצט, ער ווייזט אויף ווי דער צוטרוי האָט געוואַקסען אויף אַלע געביטען הן אין וקלאַדען, הן אין אינקאַסע. ער בעקענט אויך מיט; בעריכט פון דער רעוויזיע, וואָס עס איז אָדורכגעפיהרט געוואָרען אין יאָהר 1935, אין באַנק דורכן אינספּעקטאָר שמויש און האָט געפונען אַלעס אין בעסטען אָרדענונג. די בעריכטען ווערען דורך דער פערזאַמלונג צו קענטעניש גענומען. און עס ווערט פון דער פערזאַמלונג אויסגעדריקט אַבסאָלוטאָריום אָהן א דאַנק דעם ראַט און פערוואַלטונג.

דער פאָרגעשטעלטער בודזשעט ווערט איינשטימיג אָנגענומען. די וואַהלען ווערען אָדורכגעפיהרט מיט דער איינשטימונג פון דער פערזאַמלונג פאַר אַקלאַמאַציע אַנשטאָט די אויסגעלאָסוועטע מיטגלידער. עס גייען צוריק אַריין אין ראַט: דוד טאָראָנטשיק, מ. גרינשטיין און י. רזשעזשינסקי. פערטרעטער: שמעון מאַיערטשיק און ה. ליבערמאַן. אין דער פערוואַלטונג: מענדעל שאַנצער.

פּאָפּולערע צוגען קיין פּויזען און קאַטאָוויץ

אין שייכות מיט די יאַרידים אין פּויזען, האָט די באַהן-דירעקציע בעשטימט א פּאָפּולערען צוג, וואָס וועט אָפּגעהן פון לאָדז דעם 1-טען מאי 12.08 ביינאַכט. קיין פּויזען וועט דער צוג אָנקומען 5.52 פאַרטאָג. צוריק פון פּויזען דעם 3-טען מאי 11.45 ביינאַכט. דער אָפּצאָהל אין בײדע זייטען 12.30 זל.

א צווייטער פּאָפּולערער צוג וועט געהן קיין קאַטאָוויץ צו די פייערליכקייטען. דער צוג וועט אָפּגעהן פון לאָדז דעם 2-טען מאי 11.30 ביינאַכט. צוריק וועט דער צוג אָפּגעהן פון קאַטאָוויץ דעם 4-טען מאי 12.22 ביינאַכט פּרייז (בײדע זייטען) 8.10 זלאָטים.

בילעטען בעקומט מען אין די רייזע-ביוראָס „אָרבּיס" און „וואַגאָן-לי-קוק" אָהן בײ די קאַסעס אויף די וואָקזאַלען.

אַפּטייקען.
היינטיגע נאַכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאַכט דיזשורירען: י. קאַהאַנאָף (לימאַנאָווסקיעגאָ 80), ס. טראַווקאָווסקי (בזשעזשינער 56), י. קאָפּראָווסקי נאָוואָמיעיסקאַ 15), מ. ראָזענבלום (שרודמיעיסקאַ 21), מ. באַרטאָשעוויסקי (פּיעטריקאָווער 95), ל. טשינסקי (ראָקיטשינער 53), ה. סקוואַרטשינסקי (קאָנטנאַ 54), י. שיניעצקאַ (זשגאָווער 59).

די „שוויענשבע" אין לאָדז
א קליין בייסיג מגפה'לע אין אונזער שטאָט

(א) לעצטענס האָט מען אין לאָדז פעסטגעשטעלט מעהרערע פאַלען פון דער בייסיגער חולאַת (שוויענשבע פּלע'ן).

מחמת דעם, וואָס די קראַנקהייט איז זעהר אָנשטעקענד, האָט די סאַניטאַר-מאַכט פּעראָרדענט, צו דיזינפעקצירען די וואוינונגען פון די קראַנקע. די קראַנקע מוזען געבאָדען ווערען אין דער באָד פאַר אַנשטעקענדע קראַנקע.

פּרוי וואַרפט זיך אונטער א צוג
און ווערט צעריבען אויף שטיקלעך

(א) אויף דער באַהן-ליניע נישט ווייט פון זשאַביעניץ, האָט זיך גענומען א פרוי אַרונטערגעוואָרפען אונטער א לויפענדען צוג. ווען דער צוג איז אַדורך, איז געבליבען ליגען א שטיק צעבלוטיגטע מאַסע.

דעם טויטען קערפּער האָט מען נפגעפיהרט אין פּראָזעקטאָריום. ווער די פרוי איז, איז נישט בעוואוסט, מחמת מ'האָט בײ איהר נישט געפונען קיין דאָקומענטען.

איינער א לאָדזער און דער צווייטער — א פּראָווינצער
פאַלען אַריין בײ א שותּפות-טאַסעמאַטען

(א) אין דער וואוינונג פון מלכּה בלאַומען (פּיעטריק. 117) האָבען זיך אַריינגעקריגען גנבים ווען קיינער איז נישט געווען, און גענומען „איינפּאַקען". ביים סאַמע בעסטען איז אָנגעקומען דער סטרוזש, און בײדע גנבים זענען געגאַנגען פליטה. מ'האָט זיי אָבער געכאַפּט. דאָס זענען מאַריאַ נאָוואַק (11. ליסטאָפּאַד 55) און דער צווייטער איז א „גאַסט" כמיעלאָוש פון קושעפּיץ. בײדע זיצען זיי אין תּפיסה.

דער דרייז אַרישער „קין"
זעצט זיין ברידער א מעסער אין האַרצען אַריין

(א) אויף פּרוסאַ 30 האָט נעכטען אויסגעבראָכען א גרויסע אוואַנטורע. דער איינוואוינער הערמאַן רידער איז אהיימגעקומען אָביספּעלע בגילופינ'דיג און גענומען זיך צו זיין ברודער אַדאָלף, א וואָרט צו א וואָרט, און אין בײ אונזער הערמאַנ'ען האָט אויפגעקאָכט דאָס „ריין אַרישע בלוט", האָט ער א כאַפּ-געטון א קוכען מעסער און עס אַריינגעהאַקט דעם ברידער אַדאָלף.

דעם האַלב טויטען אַדאָלף האָט די פּאָגאָטאָוויע אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל און הערמאַנ'ען אין „חד-גדיא"...

געשאָסען א וואַלד-וועכטער

(א) אין גוט גנאַיקאָוו, בעת דער גאַיאָווע איז אַדורכגעגאַנגען דעם וואַלד, האָט עמיצער צו איהם אויסגעשאָסען פון א בעהעלטניש. דער גאַיאָווע כרושטשעל איז שווער פערוואונדעט געוואָרען אין א זייט. מ'האָט איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

Dr. med.
HALTRECHT
ספּעציעל-אַרצט פאַר הויט-, געשלעכטס קראַנקהייטען און מענער-שוועכע
האָט זיך איבערגעצויגען און נעמט אָן
פּיעטריקאָווער 161. טעל. 245-21
פראָנט דריטער שטאָק
פון 10 פריה ביז 2 מיטאָג און פון 7 ביז 9 אָוונט
זונטאָג פון 11 ביז 1 מיטאָג
פאַר פרויען א בעזונדער וואַרטע-זאַל
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזן

קלאַנג-קינאָ-טעאַטער
ZACHETA
זגערזשער 26.
היינט און פאָלגענדע טעג!
גרויסער פילם א. נ.
„לאַכעדיגע אויגען"
אין די הויפּט-ראָלען:
Shirley Temple
— II —
דער צעהנטער געליבטער
אין דער הויפּט-ראָלע:
Anna Ondra.
אנהויב 4 נאָכמ. שבת און זונטאַג 12 ביינאַכט.

אלגעמיינע פערזאמלונג
פון קליינהענדלער-פעראיין פרייהייטס פלאץ 3

אונטערן פארזיץ פון ה' א. רזשאלאווסקי איז נ מאג פארגעקומען די יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמ־לונג. צום ערשטען ווערען בעעהרט די קדושים פון פשיטיק און פון ארץ-ישראל, ווי אויך דעם פערשטאר בענעם ערשטען גרינדער און געוועזענער פרעזעס מאיר אוניקאווסקי מיט אויפשטעהען פון די ערטער.

פרעזעס ה' זכרי' גאלדבערג גיט אפ דעם טעטיגקייטס בעריכט, ער ווייזט אן, אז אין דעם יעצטיגען בער ריכטס-יאהר האט מען געהאט צו ליידען הן אויסער־ליך, הן אינערליך, נאר נישט קוקענדיג אויף אלע שטערונגען איז דאך געלונגען צו לייסטען געוויסער־מאסען לטובת די מיטגלידער. מיר האבען אנטיילגע־נומען אין קליינהענדלער - צוזאמענפאהרען, וואס איז פארגעקומען אין נאוועמבער 1935.

ה' ליבאוויטש ערגענצט דעם בעריכט און ווייזט אן, אז א דאנק דער ארבייט פון דער פערוואלטונג איז דער פעראיין פערגרעסערט געווארען מיט איני־גע נייע סעקציעס.

ה' אבראמזאן בעקלאגט זיך, וואס די מיטגלי־דער בעציהען זיך געוויסערמאסען אפאטיש צום פעראיין און פאדערט אויף אלע מיטגלידער זיך מעהר צו פעראינטערעסירען מיטן פעראיין. דאן ווערט בע־שטעטיגט דער קאסע-בעריכט און דער פראטאקאל פון דער רעווידיר־קאמיסיע. צום סוף דריקט די פערזאמלונג אויס צוטרוי די פערוואלטונג.

דאן ווערט געוועהלט א נייע פערוואלטונג, וועל־כע גיט פאלגענדען רעזולטאט: פרעזעס: זכרי' גאלד־בערג, וויצע-פרעזעס: משה אבראמזאן, און לעבא־וויטש שמואל. קאסיר: זכריה גאלדבערג, סעקרעטאר: מארעק יאסקאוויטש. עקאנאם: לעבאוויטש שמואל, בענטשינסקי אברהם, מאשקאוויטש וואלף, בלומענ־פעלד וואלף, ברוין וואלף, ווילפער ליב, אייזען זע־ליג, סטריקאווסקי נחמן. קאנדידאטען: מאדיר בע־ריש, לוסטיגמאן לייזער, לעווין אייזיק, זיסער עמנואל זילבערבערג משה, רעווידיר־קאמיסיע: ראגאווי דוד, בירנבוים אליעזר און ציגהער משה.

בעריכט פערזאמלונג פון דער ציימונגס-פערקויפער סעקציע
ביי'ם קליינהענדלער פעראיין פרייהייטס פלאץ 3

די טעג איז פארגעקומען אונטערן פארזיץ פון פרעזעס ה' בערמאן די בעריכט-פערזאמלונג פון די ציימונגס-פערקויפער-סעקציע. עס ווערט בעהערט די קדושים פון פרזשיסיק און פון ארץ-ישראל מיט אויפשטעהן פון די ערטער, אלס פאר־זיצער ווערט געוועהלט ה' וועלניארזש וועלכער שיל־דערט ווי אזוי די ציימונגס-פערקויפער סעקציע איז ענטשטאנען, זי האט זיך געגרינדעט אין נאוועמ־בער 1935 די צאהל מיטגלידער פערגרעסערט זיך כסדר, א דאנק דעם וואס די פערוואלטונג האט זיך די מיה געגעבען און געלייסטעט לטובת די מיט־גלידער, די פערוואלטונג האט אין פערלויף פון דער צייט אדורכגעפיהרט א קוילען און האלץ-אקציע פאר די מיטגלידער אויך א פסח אקציע.

רעד. י. אונגער רופט דאן צו א אינטענסיווע טעטיקייט, נאכדעם ווערט רעד. אונגער געוועהלט אלס עהרען-פרעזעס פון ציימונג-פערקויפער סעקציע ביי'ם קליינהענדלער פעראיין פרייהייטס פלאץ 3.

צום סוף ווערט אויסגעדריקט צוטרוי דער פערוואלטונג פאר זייער אפפערווילליגקייט לטובת די מיטגלידער.

ווארשאווער בערזע פון ווערט-פאפירען

3 פראצ. אינוועסטיציע	I. פרעמירטע			70.00
3 „	„ „	II.	—	69.75
4 „	דאלארובקע	—	—	51.50
7– „	סטאביליזאציע	—	—	69.00
5– „	ווארשאווער	—	—	55.50
5– „	לאדזשער		—	49.00

בודאפעשטער אבערקאנטער משה פרייס
אויף א דאווענען אין פילהארמאניע זאל

אונזער טאלאנטפולער בן־עיר משה פריים, וועלכער האט זיך קונה שם געווען אין לאדז אויך אין גאנץ פוילען מיט זיין דאווענען און איז דערנאך אנגאזשירט געווארען אין איינע פון די גרעסטע סי־נאגאגעס פון דער ארטאדאקסישער גמינע אין בודא־פעשט (אונגארן) קומט אין פאמיליען - אנגעלעגנ־הייטען צו פאהרען קיין לאדז.

אויסנוצענדיג די זעלטענע געלעגענהייט וועט דער חשובער גאסט אונזערער אבערקאנטאר משה פריים דינאהענטסטע טעג דאווענען א שבת אין לאד־זער פילהארמאניע זאל מיט דעם אנטייל פון א פרא־פעסיאנעלען גוט איינשטודירטען כאר.

די ידיעה וועט ביי די לאדזער מתפללים געוויס אויפגענומען ווערען מיט גרויס צופרידענהייט.

רייזע-ביורא'ס אפגעשטעלט
דאס ארויסגעבען אויסלענדישע פע־סער—צוליב דעוויזען-בעגרענצונג

(א) אין שייכות מיט דער רעוויזען־שפערע, האַ־בען די היגע רייזע-ביוראס אפגעשטעלט דאס ארויס געבען אויסלענדישע פעסער. פארלויפיג ווערען אנ־גענומען פערשרייבונגען מיט געוויסע בעגרעניצונ־גען, ביז סוועלען בעקאנט ווערען די פארשריפטען בנוגע די בעדינגונגען פון אויספלוגען.

וואס שייך די אויספלוגען, וואס זענען בעשטימט געווען ביזן 1-טען מאי, וועלען זיי נישט צוריקגע־האלטען ווערען און וועלען פארקומען אויף די ביז־איצטיגע בעדינגונגען.

אונטערגעווארפען א קינד

(א) אויף פאלודניאווא 25, האט א פרוי אונטער־געווארפען א קינד א מעדעלע פון 5 חדשים. דאס קינד איז אפגעפיהרט געווארען אין שטאטישען ער־ציהונגסהויז.

טעאטער, מוזיק און פערוויילונג
(קאמוניקאטען)

גרויסע טעאטער - סענסאציע
שבת הויבט אן צו שפילען דער „אראראט"

ווידער קומט צו אונז דער איינציגער יודישע קלייבקונסט טעאטער „אראראט" (קונסטל. אנפ. משה בר דערזאן), בכדי ארייצופרענגען אביסעל פרייד אין זער גרויען טאג-טעגליכען לעבען. דאס מאל קומט או אונזער ליבלינגס - טעאטער נאר אויף א קורצע צ און דערפאר וועט געשפילט ווערען דער שטארקס און אריגינעלסטער פראגראם צום ערשטען מאל לאדז „א וועלט מיט נסים".

„אראראט" קומט איצט מיט אנ'ערשטקלאסיגען א סאמבל, וועלכער בעשטייט פון די שטערן פון יודיש קליינקונסט, ווי: חנה גראסבערג, מאלווינע ראפ שוינע-מרים, מ. אפענהיים, וול. גאדיק, ש. דזשיגא סאם היאר, מ. פולאווער און י. שומאכער.

די אויסשטאטונג פונם פראגראם איז א העכסט-א ראפעאישע, די ווונדערליכע דעקאראציעס געמאלען פו בעריהמטען יוזעף גאלעווסקי זענען א רעוואלוציע או דער יודישער ביהנע.

די פרעמיערע קומט פאר שוין שבת דעם 2-טען מ 4 נאכמ. און 9 אוועגד.

איינציגער קאנצערט פון אימרע אונגאר אין פילהארמאניע

איינער פון די גרעסטע פיאניסטען פון דער איצט גער צייט, איז אונבעדינגט דער בלינדער פיאניסט אימר אונגאר, דער לאורעאט פון אינטערנאציאנאלען קאנקור א. נ. פון שאפען.

איצט פאהרט דער קינסטלער קיין רומעניען פון זיין טורנע פון פאלעסטינא, סיריען און עגיפטען. דער קא צערט פון דערמאהנטען קינסטלער קומט פאר אין פילהא מאניע מיטוואך, דעם 6. מאן 8.45 אוועגד.

גרויסער טאנץ-פעסטיוואל פון אירענא פרושיצקא אין פילהארמאניע

היינט, דאנערשטאג דעם 30-טען ד. ח. וועט אויפ טרעטען אין זאל פילהארמאניע דער בעקאנטער טאנץ-אנ סאמבל פון אירענא פרושיצקא. דער דערמאנטער אנסאמב איז בעשאנקען געווארען אויפ'ן אינטערנאציאנאלע טאנץ-קאנקורס אין וויען מיט א סך אויסצייכנונגען.

אין פראגראם נאך אין לאדז אונבעקאנטע טאנץ קרעאציעס.

פון פוילישען טעאטער

היינט 8.30 אוועגד ווערט געשפילט בערנשטיינ פיעסע „אינטרוז", מארגען פרייטאג פרעמיערע פו סלאוואצקי'ס „באלאדינא".

היינט און פאלג. טעג! JEAN GRAWFORD אין העריכען פילם א
„ס'האט זיך אנגעהויבן פון א קוש"
אויסערדעם: קלאנג-צוגאבע. אנהויב 4 א זייגער נאכמיטאג, שבת און זונטאג 12 א זייגער ביימאג.

קלאנג-קינא CAPITOL זאוואדזקא 16

Lekarz Dentysta Jakób Botwinik
נעמט אן טעגליך פון 10 ביז 3 נאכ אין דער לעטשניצע „פאמאץ" רוג זג זשער און לימאנאווסקיעגא 1, טעל. 01-29 און פון 4—10 אוועגד אויף נארוט וויטשא 13. —::— צוגענגליכע פרייזן פאר ארבייטסלאזע — הנחה.

Dr. med. M. TAUBENHAUS
צורינגעקעהרט
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
זגערזשער 11, טעלעפאן 246-09.
נעמט אן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אוו.

קריינע אנאנאסען!
1 זלאטי אנ'אנאנאס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

זאפארט צו פערמיטען 2 שטיבע מיט א קוך און בעקוועהמליכקייטען, אויך א פראנט-געוועלב, נפאייגנעט פאר קצב, ווי אויך 4 שטיבען מיט א קו און בעקוועהמליכקייטען מיט 2 איינגענ אויך א גרויסער לאקאל פאר א קאנטא אדער קבוץ. צו ערפאהרען 11. ליסטא פאדא 43, ביים ווירט.

פערשידענעס

א קעטל-מאשין № 24 צוויי גריי פערס אין גוטען צושטאנד ביליג צו פער קויפען. ברוידע, פאמארסקא 69.

צו פערקויפען אין צענטרום שטא א העלב הויז, וואס ברענגט ארייז יעהרלי 12 טויזענד זל. עווענטועל טוישען אוי א קלענערס. אפערטען אין אדמיג. פון „נייעם פאלקסבלאט".

צוליב אפרייזען איז פון זאפארט אוועקצוגעבען אנ'איינגעפיהרט געשעפט מיט א גוטע קליענטעלע אין א גוטען פונקט. מעלדען זיך 11. ליסטאפאד 56, צו ווייסבלום.

לאדזער יוד. לאקאטארען און סובלאקאטארן-פאריין
געפינט זיך
אויף פיעטריקאווער 31, וו. 22
טעלעפאן 264-38.
דער סעקרעטאריאט איז טעטיג טעגליך פון 6 ביז 9 אוונט. ס'ווערען געשריבען ביטעס, ערטיילט עצות, אויסגעגלייכט סכסוכים און געפיהרט כל־ערליי דירות־ און עקסמיסיע-פראצעסען.

פרייע פאסטענס
ס'ווערט געזוכט א פעהיגער אינ־טעליגענטער פערקויפער מיט רעפערענצן פון דער קאלאניאל-דעליקאטעסן-בראנזשע: אייגנהענדיגע אפערטען ווערט געבעטען אפצוגעבען אין אדמ. אונטער „M. S."

א וועש-נייהערין צו אַבערוועש מיט א מאשין ווערט געזוכט. פאמאר־סקא 24, ביי טשארני.

א מיטנייהער צו מענער-בעשטעלט ווערט געזוכט. צעגעלניאנא 20, ביי זעליג רוק.

נויטיג צו א קאמאשען-שטעפער א געהילפס-געזעל צו געגרייוועטע אר־ביים. זשידאווסקא 14, וו. 17.

נויטיג פון זאפארט א קוואליפי־צירטע מאשינערין צו סוויטערס צו בע־סערע ארבייט ביי טעפל, זשידאווסקא 17

Fryzjer męski potrzebny od zaraz. 6-go Sierpnia 56, A. Szepes.

לאקאלען
א שעהן עלעגאנט און מעבלירט צימער פון 2 פענסטער, זוניגע זייט, אבצוגעבען פאר 2 הערן אדער פרייליינס עווענטועל פאר א פארפאלק. 11. ליס־טאפאד 31, וו. 24.

יאטשקאווסקי'ס פאפול.-וויסנשאפטליכער ביבליאטעק
שוין דערשינען
ד"ר מעד. איוואן בלאך
דאס געשלעכטס-לעבן פון אונזער צייט
II טייל
יודיש: עלים בארנשטיין
— אינהאלט: —
1) די סאציאלע פארמען פון די סעקסועלע בעציהונגען (פאמיליען-לעבען); 2) פרייע ליבע; 3) פערפיהרונג, גענוס-לעבען אין ווילדע ליבע; 4) פראסטיטוציע.
פרייז 2.50, פאר אונזערע לעזער 1.75 זל.
איבערגעבליבענע עקזעמפלארען פון ערשטען טייל אין א בעגרעניצטער צאהל איז צו בעקומען מיט ספעציעלער הנחה-פרייז פאר די לעזער פאר 1.50 זל.
צו בעקומען אין בוכהאנדלונג נ. בערלינסקי, פלטשטאט 12 אין הויף.

די 1-טע יודישע ראהמען-פאבריק פון
י. צוויליך
נארוטאוויטשא 11
מאכט בעקאנט, אז אויף לאגער געפינען זיך א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע ראהמען - לייסטען, גארדינען-סאסטענס צו ביליגע פרייזען.
ס'איז אויך צו בעקומען פערש. אליל-בילדער ווי אויך דרוקבילדער.

דער פאטאגראפישער אטעליער „POLONJA"
אינה. גוטערמאן, גדאנסקא 31
פיהרט אויס אלער ארט פאטאגראפיעס צו פעסער, לעגיטימאציעס, פראטרעטען מיט ריפלעקס ווי אויך לויט פארשריפט צו דער אנבעזיעטשאלניע, צו זעהר ביליגע פרייזן. פאסט-קארטען און פארטרעטען ווערען אויך אויסגעפיהרט שעהן און גוט — צו נידריגע פרייזען. —

ד"ר העללער
ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער - שוואכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט, זונטאג פון 10—2 מיטאג.
פאר פרויען - א ספעציעלער ווארטע-זאל פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

CUKIERNIA „ZRÓDŁO"
PRZEJAZD 1, tel. 209·87 i 133·72
טעפפעהלט
אויסגעצייכענטע לאדעם
צוזאמען מיט סאדא־וואסער און וואפלען א פארציע 35 גר.
יארסקע אווענדברויטען
פון 4 נאכנ. צו 1 זל.

די לאנגיעהריגע דרוקעריי
ש. גרינבערג לאדז
פאלודניאווא 15. טעל. 180-21
פיהרט אויס אלע ארט דרוקארבייט ווי: בריף, רעכנונגען, קאנווער, קוויטאריושען, עטיקעטן אדרעס און חתונה-קארטען. ... צו ביליגע פרייזען.

לעבענס-פערזיכערונגס-פאליסן
אינלענדישע און אויסלענדישע, אפילו פון גאנץ לאנג נישט געצאהלטע, קענען אויך האבען א געוויסן ווערט, אויב איהר וועט זיך ווענדען
Łódź Piotrkowska 145, m. 5a
פערזענליך פון 4 ביז 7 נאכמ.

וויכטיג פאר פאבריקאנטן און האנדווערקער
שווייסונגען, מאשינען-טיילען און רעפעראטורען
פיהרט אויס ביליג די מעכאנישע שלאסערי
י. רעדער
11 ליסטאפאדא 11/13
(רוג זאכאדניא)

לעטשניצע
פאר וועגערישע-קראנקע מענער - שוועכע און הויט-קראנקהייטען
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
פיעטריקאווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אווענד. פרויען און קינדער נעמט אן א פרוי-דאק־טאר פון 11-1 און פון 5-7 אווענד.
א בעראטונג 3 זל.

Dr. med. Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין-קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעמט אן פון 9-11 און פון 6-8 אווענט

כעמ ש-באקטעריאלאגישער לאבאראטאריום
פ. שאץ, לאדז
פיעטריקאווער 37
פיהרט אויס זאמעל, ערצטליכע אנאליזען.

Za wydawnictwo „Nejer Folksblat". spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk rotac. „Nejer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman